

Din Inam-amag Di Aapostol Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din Inam-amag Di Aapostol et siya na di kaitoloyan Din Sigid Ay Damag Ay Insolat San Lucas, esa ay doktor ay nakikiey en San Pablo sin odom ay nanbibiyahiana. Din maistorya isna et din nakaskasdaaw ay inam-amag ya inkaskasaban di aapostol manlogi sin siyodad ay Jerusalem, pag sin probinsiya ay Judea ya Samaria, ya enggana sin kailili isnan lobong. Kanan di odom en din ngadan koman di libro ay nay et Din Inam-amag Di Ispirito Santo, tan sisya di nangiturturong ya nangidawdawat sin aapostol si panakabalin ay mangasaba ya mangamag si milagro.

Nalaklaka ay maawatan tako din oblan di aapostol mo ammoan tako din olog di Messias ono Cristo ya din kasasaad di ipogaw sin timpo na. Ed wani, ibilang di odom ay ipogaw ay din olog di Messias et din moyang ay naianak ed Betlehem, ngem din kosto ay olog na et din dinotokan Diyos ay manturay. Isonga din kanana sin libro ay nay en sedsed-en di Judio din bomalaan di Cristo ono Messias, laydena ay kalien en sedsed-en da di pangibaaan Diyos si ari ay mangituray en daida, ngem adi da ammo din ngadan di ari ay sana.

Sin timpo ay binmalaan Jesus, waday napigsa ay siyodad ay Roma ay enggay nangabak sin kailili, pati din ilin di Judio ed Israel. Isonga sin

nangilogian Jesus ay man-itdo ya man-amag si milagro, kanan di odom ay ipogaw en sisya di mangipango en daida ay mangabak sin sosoldado ay taga-Roma. Adi da inawatan ay din panggep Jesus ay inmali sinan daga et baken ta isalakana di kakailiana ay Judio sin kaibaw da ay taga-Roma mo adi et ta isalakana di am-in ay ipogaw sin basbasol da. Isonga di kaad-adoan ay Judio, idi inammoan da ay sigaan Jesus ay mangobat sin taga-Roma, adi da pinati ay sisya din Cristo ono Messias ay inkarin Diyos, mo adi et intoltoloy da pay laeng ay sedsed-en din somawangan di Cristo, tan kanan da en daan di pangibaaan Diyos en sisya.

Isonga din oblan di aapostol sin nakdengnan di nantaolian Jesus ed langit et en da pinaneknekan sin gagait da ay Judio ay kasin tinagon Diyos si Jesus, et say pangammoan da ay sisya din dinotokan Diyos ay Messias. Am-in din Judio et patien da ay kalin Diyos din naisolat sin Daan ay Tolag. Isonga din inyaat di aapostol ay nangawis en daida ta mamati da en Jesus et inpanemnem da en daida din naipadto sin Daan ay Tolag maipanggep sin Messias, asi da pinaneknekan ay si Jesus di natongpalana.

Ad-adoy Judio ay naawis ay namati en Jesus. Ad-ado abey baken Judio ay makwani en Gentil ay namati. Ngem di odom ay Judio ay namati et laslasyon da di Gentil yan kanan da en adi mabalin ay maisalakan di Gentil mo adi da aben onodan din ogalin di Judio. Isonga inpaammon Diyos sin aapostol ay baken nabanbanol di Judio mo din Gentil mo adi et maisalakan di olay sino ay ipogaw

ya awatena din Ispirito Santo babaen sin pammati na en Apo Jesus, baken din pangonodanas ogali ono bilbilin di ipogaw (10:1–11:18; 15:1-34).

Wada di mabasas na maipanggep sin Emperador ed Roma ya din makwani en Romano, isonga adalen tako abe. Ed Roma di kapital di Italia, et say kad-an di kangatoan ay pangolo da ay makwani en Emperador. Gapo ta inabak din sosoldadon di Italia din kailili, iturayan din Emperador daida am-in, yan sisya di nangdotok sin aari ya gogobernador ay nangituray en daida. Din man-ili ed Italia et makwani da en Romano. Siya abe din man-ili si odom ay ili ay nansidola ed Roma. Am-in dadi ay Romano et waday gon-gon-oden da. Kaspangarigan, kontran di linteg ay madosa di Romano mo adi mabistigal on-ona. Mo din baken Romano pay, mabalin ay sopliten da on-ona ta piliten da ay mangipodno mo waday basol na. Di Romano abe, mo adi mabistigal ay kosto, mabalin ay iapilo na din kaso na sin Emperador. Ngem din baken Romano et adi mabalin. Say nemnemen tako di mo basaen tako di maipanggep en San Pablo, tan olay mo Judio sisya, nansidola abe ed Roma.

Ad-ado pay di mabasas na, tan ad-adoy nakaskasdaaw ay inam-amag din aapostol. Wada abey kaeegyat ay ligat ay nilaklak-am da. Sapay koma ta mo basaen tako ya ammoan tako din inyat Apo Jesus ay nangay-ayowan sin aapostol ed idi, pomigsa abe di pammati tako, tan man-iso di panakabalina ed wani ya ed idi.

Din Linaona

- Din naisaganaan di aapostol ay mangipanekeken en Jesus 1:1-26
- Din nangipanekekenan dan Jesus ed Jerusalem 2:1-8:3
- Din nangipanekekenan dan Jesus ed Judea ya Samaria 8:4-12:25
- Din nangipanekekenan dan Jesus sin kailili 13:1-28:31
- a. Din damo ay nanbiyahian da Pablo ay en mangasaba 13:1-14:28
 - b. Din nasinopan di papangolon di mamati 15:1-35
 - c. Din maikadwa ay nanbiyahian da Pablo 15:36-18:22
 - d. Din maikatlo ay nanbiyahian da Pablo 18:23-21:6
 - e. Din naibalodan Pablo ed Jerusalem, Cesarea ya ed Roma 21:7-28:31

Din Panlogian Di Solat

¹ Patgek ay Teofilus,

Sin damo ay libro ay insolat ko, dinad-at ko di am-in ay inam-amag ya init-itdon Jesus ²⁻³ nanipod sin nanlogiana ay nan-itdo enggana sin naikayangana ed langit. Idi natey asi kasin natago, nanpaila sin pinili na ay aapostol, yan ad-adoy inam-amag na ta dadlon dan ammoan ay natago kasin sisya. Inmey di opatapolo ay agew ay nanpappaila en daida ya init-itdo na di maipanggep si panturayan Diyos. Inbilina abe en daida din inpaibagan di Ispirito Santo en sisya.

⁴⁻⁵ Sin namingsan ay nasinopan da, inbilin Jesus en daida, “Si Juan et binonyagana di ipogaw si

danom, ngem awni et mabonyagan kayo sin Ispirito Santo. Isonga adi kayo komakkaan isnan ed Jerusalem mo adi et sed-en yo din Ispirito Santo ay maisagot en dakayo, tan sisya di inbagak en dakayo ed idi ay inkarin Amak.”

Din Naikayangan Jesus Ed Langit

⁶ Idi nasinop din aapostol ya si Jesus, pinoot da en sisya, “Apo, ay ed wani di pangipakaanam sin taga-Roma ay mangiturturay en datako ta say datako ay taga-Israel di manturay?”

⁷ “Adi kabalin ay ammoan yo sa, tan si Amak anggoy di waday lebbeng na ay mangikeddeng mo sinoy maamag sin tapin di agew ya mo pig-an di kaamagana,” kanan Jesus ay sinombat. ⁸ “Ngem sin omalian di Ispirito Santo ta mantetee en dakayo, wada en dakayo di panakabalin Diyos, et paneknekan yo di ammo yo maipanggep en sak-en isnan ed Jerusalem ya sin kailili sin probinsiya ay Judea ya Samaria, ya enggana sin intiro ay lobong.” ⁹ Sin nangwanian Jesus sidi, naikayang ed langit et tangtangaden da enggana ay nalingban si liboo.

¹⁰ Inengnengneng da pay din nadiposan Jesus ed kayang, kawada et di doway anghel ay nanbabados mankilat ay nakipipika sin kad-an da. ¹¹ Kanan da, “Dakayo ay taga-Galilea, apay nga tatangaden yo ed kayang? Si Jesus ay inila yo ay naikayang ed langit, mais-o din pantaoliana sin inmeyana, tan maila ay bomabbaba ay maikoyog sin liboo.”

Din Namilian Di Aapostol Si Maisokat En Judas

¹² Pag mantaoli din aapostol ed Jerusalem ay napo sin dontog Olivo. Din kaaddawi na et nganngani ay esay kilometro. ¹³ Somawang da pay ed Jerusalem, inmey da sin beey ay pan-iyanan da et sinenggep da sin kowarto sin kayang. Daidas da Pedro, Juan, Santiago, Andrew, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, si Santiago ay anak Alfeus, si Simon ay makwani en Patriota tan insakit na din ili na, ya si Judas ay anak Santiago. ¹⁴ Am-in dana et nasinop das kankanayon ta mankararag da, pati din babbabai, si Maria ay inan Jesus ya din aag-in Jesus.

¹⁵ Waday esay agew ay nasinopan di namati en Jesus ay emey ay sin-gasot ya dowanpo di kabibilang da. Pinmika si Pedro yan kanana, ¹⁶ “Aagi, masapol ay natongpal din inpaisolat di Ispirito Santo en David ed nabaon ay maipanggep sin naamag en Judas. Si Judas ay nay di nangipango sin nanpap en Jesus, ¹⁷ ngem ed idi gait mis sisya, tan dinotokan Jesus ay makisilbi en dakami ay aapostol.”

¹⁸ Siya na din naamag en Judas. Din pilak ay nailagbo en sisya sin lawa ay inamag na et inlako nas daga, et say ena namsean sin awak na. Natekdag et pag bomtak din awak na et binmel-ay din eges na. ¹⁹ Idi inammoan di man-ili ed Jerusalem din naamag en sisya, nginadanan da din daga ay doy si Akeldama, di olog na sin kali da et Daga ay Nabayadan si Dada.*

* **1:19** Din kanana sin Griego et: Dagan di Dada. Di esa abe ay olog na et Daga ay Nasoyatan si Dada. Ilaen abe sin Mateo 27:6-8.

²⁰ Intoloy Pedro ay nangwani, “Din insolat David sin libro ay Salmo et siya na:

‘Sapay koma ta mabaybay-an di beey na, et maga kasin di manbeey isdi.’[†]

Wada abey naisolat ay kanana,

‘Sapay koma ta bansen di odom ay ipogaw din saad na.’[‡]

²¹⁻²² Masapol ngarud ay pilien tako di maisokat en Judas ta waday maitapi en dakami ay mangipaneknek sin kasin natagoan Apo Jesus. Din pilien tako et masapol ay nakibeb-eweg en dakami si kankanayon sin kawadan Jesus en datako, ay manlogi sin nanbonbonyagan Juan enggana sin naikayangan Jesus ed langit.”

²³ Pag da et ibaga din ngadan di dow a ay ipogaw ta panpilian da, si Jose Barsabbas ay manngadan abe si Justus ya si Mattias. ²⁴ Et nankararag da ay nangwani, “Apo, gapo ta sik-a di mangammo sin nemnem di am-in ay ipogaw, ipaammom kod en dakami din pinilim en da naey ay dow a ²⁵ ay maiskat sin kinaapostol en Judas, tan dinokogana din nansilsilbiana ay kinaapostol et inmey sin lugar ay kaibagayana.” ²⁶ Pag dan manbonot, et si Mattias di nabonot, et naitapi sin sinpo ya esa ay aapostol.

2

Din Inmalian Di Ispirito Santo

¹ Idi dinmateng din fiesta ay makwani en Pentecostes, nasisinop din am-in ay namati en Jesus si esay beey. ² Idi siya di, kadenge das agodood

[†] **1:20** Salmo 69:25. [‡] **1:20** Salmo 109:8.

ay napod langit ay kaman mapges ay dagem, yan pinno na din intiro ay beey ay nasinopan da. ³ Et inila da di kakam-an apoy ay mansisisian ay en pinmatong sin esa ya esa en daida. ⁴ Napno da am-in si panakabalin di Ispirito Santo, et pinakali nas daida ta mankali das nankinalasi ay kali ay adi da ammo.

⁵ Wada da et di Judio ay mansilbilbi en Diyos ay mantettee ed Jerusalem. Napo da sin am-in ay nasyon isnan lobong.* ⁶ Sin nanngaan da sin doy ay man-agodood, ad-ado da ay inmey ta en da ilaen. Nantatakaw da, tan idi dinnge da din ibagbagan di namati en Jesus, esaen nanng sin kosto ay kali na. ⁷ Peteg ay nasdaaw da ay nangwani, “Ay sino od na? Ay baken aya taga-Galilea am-in da doy ay mankalkali? ⁸ Intoy iyat na ngin ay dengdengngen di esa ya esa en datako di kosto ay kali na? ⁹ Wada en datako di taga-Partia, taga-Media ya taga-Elam. Wada abey taga-Mesopotamia, taga-Judea, taga-Cappadocia, taga-Pontus ya taga-Asia. ¹⁰ Wada pay di taga-Frigia, taga-Pamfilia, taga-Egipto ya napo sin sakop di Libya ay as-asag-en ed Cirene. Wada abey taga-Roma ay manpaspasyal isna. ¹¹ Di odom et Judio, di odom pay et Gentil ngem inonodan dan ogali tako ay Judio. Wada abey taga-Creta ya taga-Arabia. Yan nay dengdengngen tako am-in ay ibagbaga da sin nankinalasi ay kali tako din nakaskasdaaw ay inam-amag Diyos. ¹² Sinoy layden nina ay kalien?” kanan da ay nan-asipoot, tan peteg ay nasdaaw da ya naligat di pannemnem da.

* **2:5** Laydena ay kalien, din nanasyon ay nilak-am di Roma, tan say kanan da en anggay das nasyon.

¹³ Ngem wada abey odom ay nanglaslasoy sin namati ay nangwani, “Owat nabeteng da dooy.”

Din Inkasaban Pedro

¹⁴ Idi siya di, pinmika da Pedro ya din sinpo ya esa ay gagait na, yan inpigsa na din kali na ay nangwani, “Gagait ko ay Judio ya am-in kayo ay mantettee ed Jerusalem, dengngen yo kod ta ibagak di layden nina ay kalien. ¹⁵ Kanan yo en nabeteng dana, ngem baken met, tan adi kabeteng di ipogaw sin alas nowibi sin agsapa. ¹⁶ Din naamag en dakami ed kaonyan et siya di din inpadton Joel ed nabaon ay kanana,

¹⁷ ‘Siya na di kanan Diyos. Din amagek sin maododi ay agew et ibaak din Ispiritok ta senggep si olay sino ay ipogaw. Din an-ak yo et ibaga da din ipaibagak en daida, din babbaro et waday ipailak en daida ay kaman iitaw, ya din nankakay et wada abey ipaiitaw ko en daida. ¹⁸ Olay din babag-en ay mansilbi en sak-en, lallalaki ya babbabai et ipasgep ko din Ispiritok en daida et ibaga da din ipaibagak en daida. ¹⁹ Awni et wada di ipailak ed kayang ay nakaskasdaaw. Olay sin daga, waday ipailak ay sinyal ay dada, apoy ya kaeegyat ay asok. ²⁰ Awni kadi et bomolinget din agew, ya din bowan et domalandang ay kaman dada. Asi pay domateng din nabanol ay agew ay magay kais-oana ay omalian di Apo. ²¹ Yan am-in da ay manpakaasi en Apo et maisalakan da.’†

† **2:21** 2:17-21 - Joel 2:28-32.

Siya di din inpadton Joel,” kanan Pedro.

²² Pag nan itoloy ay nangwani, “Gagait ko ay Israelita, dengngen yo kod nan ibagak. Pinaneknekan Diyos en dakayo ay si Jesus ay taga-Nazaret di inbaa na babaen sin nakaskasdaaw ay milagro ya sinyal ay inpaam-amag na en sisya. Ammo yo sa tan naamag sina sin kad-an yo. ²³ Si Jesus ay nay et sigod ay ninemnem Diyos ay maipolang en dakayo, tan say plano na ed nabaon et ammo na ay matongpal. Yan inpapse yos sisya ay inpolang yo si lawa ay ipogaw ta ilansa da sin krus. ²⁴ Ngem tinagon Diyos kasin, tan adi mabalin ay ipapakodan di peses sisya. ²⁵ Si Jesus met laeng di natongpalaan di inpadton David ay kanana,

‘Apo, adiak emegyat, tan ammok ay komad-kadwa ya bomadbadang kas kankanayon. ²⁶ Isonga maragsakanak ya idaydayaw kos sik-a. Natalna abe di nemnem ko, tan waday namnamaek ay para sin awak ko ²⁷ ay adi ka tomaynan sin kad-an di natey. Adi ka aben ipalobos ay madonot nan awak ko, tan neekak ay mansilbi en sik-a. ²⁸ Inpaammom en sak-en din danan ay maiturong sin biyag, et peteg di ragsak ko tan makikadwaak en sik-a.’[†]

Siya sa di insolat David,” kanan Pedro.

²⁹ Pag nan kanan, “Dakayo ay iib-a, laydek ay ipaammo ay kosto en dakayo di maipanggep en David ay ap-apo tako ed nabaon. Si David et natey

[†] **2:28** 2:25-28 - Salmo 16:8-11.

ya naiponpon, et deda ay mail-ila din naiponponana ed wani. ³⁰ Ngem gapo ta mamadtos sisya, ammo na din inkarin Diyos en sisya ay wada di apo na ay pan-arien Diyos ay maisokat en sisya. § ³¹ Ammo na abe ay kasin tagoen Diyos din apo na ay sana, et din inpadto na ay adi mataynan sin kad-an di natey ya adi aben madonot din awak na et ibagbaga na din Messias ay ibaan Diyos. ³² Si Jesus met laeng din Messias ay nay, tan sisya di kasin tinagon Diyos. Mabalín ay paneknekan mi na en dakayo, tan inila mi am-in sin kasinan natagoan. ³³ Naikayang ed langit sin panakabalin Diyos,* et indawat Diyos Ama en sisya di kalebbengan ay mangibaa sin Ispirito Santo ta mantee en dakami, tan siya met laeng din inkarin Diyos. Din inila ya dinnge yo ngarud et inamag din Ispirito Santo ay inbaan Jesus. ³⁴⁻³⁵ Waday insolat David maipanggep sin naikayang ed langit ay kanana,

‘Kanan Apo Diyos en Apok: Tomokdo ka sin makannawan ko engganas abakek din kaibaw mo.’†

Ngem din inbagan David et baken din awak na, tan baken sisya di naikayang ed langit mo adi et din Apo na ay si Jesus. ³⁶ Dadlonak ngarud ipaammo en dakayo ay Israelita, ay si Jesus ay inlansa yo sin krus et dinotokan Diyos sisya ay Apo ya Messias.”

³⁷ Sin nanngaan din kaipoipogaw sin kanan

§ **2:30** Salmo 132:11; 2 Samuel 7:12-13. * **2:33** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: Naikayang ed langit sin makannawan Diyos, ... † **2:34-35** Salmo 110:1.

Pedro, peteg di babawi da yan kanan da en Pedro ya din odom ay aapostol, “Gagait, sino ngarud di amagen mi?”

³⁸ Sinmongbat si Pedro ay nangwani, “Dakayo am-in, ibabawi yo din basbasol yo yan manpabonyag kayo ay mangipaammo ay Apo yo si Jesu Cristo, † ta say mapakawan din basbasol yo, et pag yon awaten din Ispirito Santo ay isagot Diyos en dakayo. ³⁹ Tan say inkarin Diyos en dakayo ya sin poli yo ya en daida sin addawi ay kailili, olay sino ay ipogaw ay ayagan Diyos ay Apo tako.”

⁴⁰ Ad-ado pay di inbagan Pedro ay mamagbaga ya mangidadaan en daida ta maawis da koma. “Ilsot yo koma din dosan di adi kakwani ay ipogaw ed wani,” kanana. ⁴¹ Et ad-ado di namati sin inbagbaga na et nanpabonyag da. Di kabibilang di naitapi en daida ay namati sin agew ay doy et emey ay toloy libo. ⁴² Inpapasnek da ay mangad-adal ya mangon-onod sin it-itdon di aapostol. Neekan da abe ay makikadkadwa ya makikarkararag sin iib-a da ay namati ya makikikan sin tinapay ay pangnemneman da sin nateyan Jesus.

Din Kabibiyag Di Namati En Jesus

⁴³ Ad-adoy nakaskasdaaw ay milagro ay inpaam-amag Diyos sin aapostol, et peteg ay nasdaaw din kaipoipogaw. ⁴⁴ Intoltoloy din am-in ay namati ay matoptopog ya manbiningay si sanikwa da. ⁴⁵ Inlakolako da abe di daga ya sanikwa da ta ibingayan da din iib-a da insigon

† **2:38** Din kanana sin Griego et: ...manpabonyag kayo sin ngadan Jesu Cristo, ... Ilaen abe sin 10:48.

di kasapolan di esa ya esa. ⁴⁶ Inag-agew ay nakigimimong da sin Timplo. Nan-ookob da abe sin bebeey, yan naimposan di ragsak da sin nangam-amagan das di. ⁴⁷ Indaydayaw das Diyos si kankanayon, yan binigbig di am-in ay ipogaw din siged ay ogali da. Inag-agew abe ay maitaptapi en daida din isalsalakan Diyos.

3

Din Nangagasan Pedro Si Napilay

¹ Idi namingsan, inmey da Pedro en Juan sin Timplo sin alas tres sin masdem, tan say oras ay pankarkararagan di Judio. ² Wada pay di lalaki ay naianak ay napilay ay wada sin kad-an di makwani en Kagkagam-is ay segpan di Timplo. Inag-agew ay ineg-egnan das sisya ay nangiey sidi ta manpalimos sin sengsenggep. ³ Sin nangilaana en da Pedro en Juan ay senggep sin Timplo, nanpalimos abe en daida. ⁴ Asi da et insisin-eng sisya yan kanan Pedro, “Ilaem kod dakami.” ⁵ Inila na ngarud si daida tan namnamaena ay waday idawat da en sisya.

⁶ Asi et kanan Pedro, “Iwed polos pilak ko, ngem din wada en sak-en et say ibadang ko en sika. Begew sin panakabalin di ngadan Jesu Cristo ay taga-Nazaret, mandan ka.” ⁷ Pag itakkayan Pedro sin kannawan et paalageyena. Binmikas din siki na ay dagos, ⁸ yan kapika et mandan. Pag makisgep en da Pedro en Juan sin Timplo, yan mandad-an dowan mantabtab-oy ay manaydayaw en Diyos. ⁹ Am-in din wadas di, idi inila da ay mandad-an ya mandaydayaw en Diyos,

¹⁰ inmatonan da ay sisya din tomotokdo ay manpalpalimos sin segpan ay makwani en Kagkagamis, et palalo ay nasdaaw da sin naamag en sisya.

Din Nan-itdoan Pedro Sin Lak-am Di Timplo

¹¹ Idi siya di, inmey da Pedro en Juan sin lak-am di Timplo ay kanan da en Tambobong Solomon. Nanpapakod din sigod ay napilay en daida downan katanagtag din kaipoipogaw ay emey sin kadanda, tan nasdaaw da. ¹² Sin nangilaan Pedro en daida, kanana, “Gagait ko ay Israelita, apay nga nasdaaw kayos sa? Apay nga ominenengneng kayo? Ay siya mo din panakabalin ono kinasiged mi di nangipadan sin lalaki ay nay? ¹³ Baken met dakami mo adi et din Diyos ay dinaydayaw din aap-o tako ay da Abraham en Isaac ya si Jacob. Sisya di nangagas sin lalaki ay nay ta maila din kinadiyos Jesus ay nansilbin sisya isnan lobong, tan enggay inpangato nas Jesus ed langit. Si Jesus ay nay et inpolang yo sin tuturay, yan idi binistigal Gobernador Pilato, olay mo ninemnem Pilato ay mangibolos en sisya, sinigaan yo. ¹⁴ Nasantoan ya nalinteg sisya, ngem sinigaan yo pay dedan downan yo pay kedakedawen en Pilato ta say ibolos na din pinomses biyag. ¹⁵ Inpapse yo din mangidawat si biyag, ngem si Diyos et tinago na kasin. Et paneknekan mi ay tet-ewa ay natago tan inila mi. ¹⁶ Din panakabalin di ngadan Jesus ya din talek mi en sisya di nangipabikas sin lalaki ay nay ay il-ilaen ya am-ammo yo. Si Jesus abe di nangipapigsa sin nemnem na ay mantalek en sisya, isonga dadlon nakaan di pilay na ay il-ilaen yo am-in.

17 “Dakayo ay iib-a, ammok kayman ay idi in-papse yos Jesus, adi yon ammo ay sisya di inbaan Diyos. Olay din papangolo yo et adi da aben ammo. 18 Ngem din nateyan Jesus et say natong-palan din inpaisolat Diyos ed nabaon, tan din am-in ay mamadto et inbaga da ay masapol ay manligat ya matey din Messias ay ibaa na. 19 Ibabawi yo ngarud din basbasol yo ta sagongen yo si Diyos, ta asi na linglingan din basbasol yo. 20 Tan mo say iyat yo di, waday ipadateng Diyos ay timpon di pantatalnaan ya pomipigsaan di nemnem, yan kasina aben ibaas Jesus ay din Messias ay dinotokana ed idi ay mangituray en datako. 21 Ed wani pay, masapol ay mantetees Jesus ed langit enggana ay domateng di timpo ay panbaroan Diyos si am-in, tan say inpaibagbagan Diyos sin nasantoan ay mamadto ed nabaon. 22 Kaspangarigan, si Moses et kanana, ‘Awni kadi et wada di mamadto ay kaman sak-en ay ibaan din Apo tako ay Diyos en dakayo. Kailian takos sisya ay Israelita. Masapol ay patien yo di am-in ay ibagbaga na. 23 Mo sino di adi mamati et maisian sin iipogaw en Diyos ta madosa ay eng-enggana.’*

24 Si Samuel abe ya am-in din odom ay mamadto ay naisokat en sisya et wada abey inpadto da maipanggep sin maam-amag ed wani. 25 Datako pay di naitompongan di inpaibagan Diyos en da doy ay mamadto. Maibilang tako abe sin intolag Diyos sin aap-o tako, tan kanana en Abraham, ‘Babaen sin polim, mabindisyonan di kaipoi-

* 3:23 Deuteronomio 18:15,18,19.

pogaw sin am-in ay ili isnan lobong.’† ²⁶ Isonga datako ay Judio di nangon-ona ay nangibaaan Diyos sin mansilbi en sisya ay din Messias, ta bindisyonanas datako babaen sin pangipadokogana en datako sin lawa ay am-amagen tako.”

4

Din Nabistigalan Da Pedro En Juan

¹ Deda ay mankalkali da Pedro en Juan sin kaipoipogaw, wada et di sinmawang ay papadi, Sadduceo ya din kapitan di polis di Timplo. ² Binmonget da tan init-itdon da Pedro ay natago kasin si Jesus, isonga matago abe din am-in ay natey. ³ Siya et di tinngel das daida et in-ey da sin balodan ta sin kabigatana asi da bistigalen, tan enggay malablabi. ⁴ Ngem ad-ado pay dedan en da doy ay nandengdenge di namati. Emey ay limay libo di kabibilang di lallalaki mo maibilang din namati sin damo.

⁵ Sin napat-a, nasinop ed Jerusalem din tuturay, aam-a ya mamaestron di linteg Diyos. ⁶ Et nakim-iting da en Annas ay din kangatoan ay padi ya da Caifas, Juan, Alexander ya din iib-a da ay toton-od Annas. ⁷ Inpapika das da Pedro en Juan sin sangoanan da, et binistigal das daida ay nangwani, “Intoy napoan di panakabalin yo ay nangagas sin napilay ay nay? Sinoy nakin ngadan si inosal yo?”

⁸ Si Pedro et napnos panakabalin di Ispirito Santo, et sinombat yan kanana, “Dakayo ay tuturay ya aam-a, ⁹ din pamistigalan yo en dakami ed

† 3:25 Genesis 22:18.

wani, mo maipanggep kayman sin siked ay inamag mi sin napilay ay nay ya din iyat na ay nailatonan, ¹⁰ dengngen yo kod ta ipaammok ay kosto en dakayo ya am-in kayo ay kailian ay Israelita. Din lalaki ay nay ay pinmipika sin sangoanan yo et dadlon nailatonan begew sin panakabalin di ngadan Jesu Cristo ay taga-Nazaret. Sisy di inlansa yo sin krus, ngem kasin tinagon Diyos. ¹¹ Sisy abe di naiarigan di inpaisolat Diyos ay kanana,

‘Din bato ay sinigaan yo, dakayo ay man-isassaad si beey, et say nanbalinen Diyos ay kabanolan ay bato ay mangipakneg sin beey.’*

¹² Ang-anggay Jesus si mabalin ay mangisalakan en datako. Tan magay odom sin intiroy ay lobong ay inbaan Diyos ay mangisalakan en datako mo adi et sisy.”

¹³ Idi inilan din papangolon di Judio din toled da Pedro en Juan ay nanongbat, nasdaaw da, tan ammo da ay nababa da ay ipogaw ay adi naadal. Pag da et nemnemen ay nakibeb-eweg da en Jesus, ¹⁴ ngem maga di maisongbat da, tan doy ay nakipipika din nakaan di pilay na en daida. ¹⁵ Siya et di inpabala das da Pedro ta iang-anggay da ay papangolo ay manngangalat. ¹⁶ Pag dan kanan, “Intoy iyat tako pay en da dooy, tan ammon di amin ay ipogaw isnan ed Jerusalem din nakaskasdaaw ay milagro ay inamag da, et adi mabalin ay kanan tako en baken tet-ewa. ¹⁷ Paegyaten takos daida ta adi da ipidpidwa ay mangibagas ngadan

* **4:11** Salmo 118:22.

en Jesus mo makingalat da sin kaipoipogaw, tan into et mo masepsep ay maammoan di odom.”

¹⁸ Pag dan ayagan da Pedro en Juan et dalon dan binilin ay nangwani, “Adi yo man ipidpidwa ay mangibagas ngadan Jesus. Adi yo aben it-itdo di maipanggep en sisya si olay sino ay ipogaw.”

¹⁹ Ngem kanan da Pedro en Juan, “Nemnemen yo kod mo kosto sin pangiilaan Diyos mo pasien mi din kankanan yo ay baken din kankanana. ²⁰ Tan mo si dakami et adi mi maisaldeng ay mangibag-baga sin inil-ila ya dindinngge mi en Jesus.”

²¹ Asi et kasin pinaegyat din papangolon di Judio si daida et pag dan palobosan, tan adi da makanemnem si iyat da ay manosa en daida, tan din kaipoipogaw et daydayawen das Diyos begew din nakaskasdaaw ay naamag. ²² Tan din lalaki ay naagasan et nasurok si opatapolo di tawena.

Din Kararag Di Namati En Jesus

²³ Idi naibolosan da Pedro en Juan, inmey da et sin kad-an di iib-a da ay mamati et inpadamag da en daida din inbagan di papangolon di papadi ya din aam-a. ²⁴ Idi dinngen din iib-a da, nankararag da am-in ay es-esa di nemnem da ay nangwani, “Manakabalin ay Apo, sik-a di namarsua ed daya ya sin daga ya sin baybay ya sin am-in ay wadas di. ²⁵ Sik-a met laeng di nakin kali sin inpaisolat di Ispirito Santo en David ay apo mi ay nansilbi en sik-a ed nabaon ay kanana,

‘Apay nga inpangaton di Gentil di awak da en Diyos? Apay nga ninemnem di Israelita di plano ay magay silbi na ay manglaban en sisya? ²⁶ Din aari ya tuturay isnan lobong et

nasinop ya nansagana da ay mangobat en
Diyos ya din Messias ay dinotokana.”†

²⁷ Et natongpal din insolat David ay doy, tan nasinop adi isnan ed Jerusalem da Ari Herod en Poncio Pilato ya din Gentil ya din kailian mi ay Israelita ta mantotolag da ay mamse en Jesus ay din nasantoan ay nansilbi en sik-a ay dinotokam ay Messias. ²⁸ Et inamag da din am-in ay ninen-emnem mo ed idi begew sin panakabalin mo ay matongpal koma. ²⁹ Ed wani pay, Apo, dengngem kod din ibagbaga da ay mangipaegyat en dakami ay mansilsilbi en sik-a, yan dadlon kan patoleden dakami ay mangibagbagas kalim. ³⁰ Ipailam kod abe din panakabalin mo ta agasan mi di mansakit ya amagen mi di odom ay nakaskasdaaw babaen sin ngadan Jesus ay nasantoan ay nansilbi en sik-a.”

³¹ Idi nakakararag da, nan-giwed din beey ay nasinopan da. Pag dan mapno sin panakabalin di Ispirito Santo, et tinmoled da am-in ay nangibagbagas kalin Diyos.

Din Nanbingayan Di Namati En Jesus Sin Sanikwa Da

³² Am-in din namati et nan-es-esa di nemnem da. Adi da inbilbilang ay bokbokod da din sanikwa da mo adi et inbingbingay da sin makasapol en daida. ³³ Din aapostol abe et napigsa di panakabalin da ay nangipaneknek sin kasin natagoan Jesus, et dadlon bininbindisyonan Diyos daida am-in ay mamati. ³⁴ Maga di mankolang en daida, tan din waday daga na ono beey na et

† 4:26 Salmo 2:1-2.

ilaklako da, ³⁵ et ipolang dan lako na sin aapostol ta asi da iwaras sin odom ay mamati insigon di kasapolan di esa ya esa.

³⁶ Siya na met laeng di inamag Jose ay taga-Cyprus ay polin Levi. Din inpangadan di aapostol en sisya et Barnabas, di olog na et mangipapigsa si nemnem di ib-a na. ³⁷ Di inamag na et waday inlako na ay daga na, yan ena inpolang din lako na sin aapostol.

5

Din Inamag Da Ananias En Safira

¹ Ngem wada pay di sin-asawa ay da Ananias en Safira ay nangilakos daga da. ² Nantolag da ay man-idolin sin odom ay lako na, asi en inpolang Ananias din odom sin aapostol ay nangwani, “Naey din lakon di daga mi.”

³ Asi et kanan Pedro, “Ananias, apay nga inpalobos mo ay kapten dakan Satanas et nan-etek ka sin Ispirito Santo ay mangisaot sin odom ay lako na?

⁴ Oka yo met din daga sin daan yon pangilakoan, et oway di pangosalan yo. Kompormi abe di pangosalan yo sin lako na. Apay nga ninemnem mo ay mangiyat sidi? Baken met ipogaw di nan-etekam mo adi et si Diyos.”

⁵⁻⁶ Sin nanngean Ananias sin kanan Pedro, naid-san ay natokang ay natey. Binotibotan din babbaro din awak na, pag da et ibala yan en da iponpon. Et peteg di egyat di am-in ay nannange sin naamag en sisya.

⁷ Emey pay di toloy oras, sinmawang abe din asawa na, ngem adi na pay ammo din naamag.

⁸ Kanan Pedro en sisya, “Ibagam kod mo siya na di kosto ay lakon din daga yo.”

“Aw yan, siya sa,” kanana. ⁹ Asi et kanan Pedro, “Apay nga nantolag kayo ay mamadas sin Ispiriton di Apo? Sana da sin pantew di nangiponpon en asawam. Ibala da abes sik-a.” ¹⁰ Et natokang ay natey. Sinenggep din doy da ay babbaro, et idi inila da ay natey, pag dan ibala ay en nangidking sin naiponponan asawa na. ¹¹ Et am-in din namati en Jesus ya am-in abe ay nannannges sin napasamak et inmegyaegyat da.

Din Nakaskasdaaw Ay Inam-amag Di Aapostol

¹²⁻¹⁴ Din masinsinopan di mamati et din kanan da en Tambobong Solomon ay wada sin lak-am di Timplo. Mo din adi namati et emegyat da ay maitapi, ngem binigbig pay dedan di kaipoipogaw din mamati et ad-ado di maitaptapi ay lallalaki ya babbabai ay namati. Ad-ado di nakaskasdaaw ay inam-amag din aapostol ay il-ilaen di kaipoipogaw. ¹⁵ Isonga in-ey da din mansaksakit sin kalsada et pag dan pababaktaden sin kama ya abek da, tan kanan da en ta mo malabas si Pedro, et olay mo malidoman da anggoy si alidong na yan makaan sakit da. ¹⁶ Ad-ado pay di in-inmey ed Jerusalem ay napo sin nandinmang ay ili ay mangiey sin mansaksakit ya din kinapet di aanito, et nailatonan da am-in.

Din Napaligatan Di Aapostol

¹⁷ Idi siya di, din kangatoan ay padi ya din iiba na ay Sadduceo et nalabes ay maapos da sin aapostol. ¹⁸ Isonga en da dinpap daida et inbalod da. ¹⁹ Ngem sin nalabi, waday anghel di Apo ay en

namokat sin eneb di balodan. Inbala nas daida et pag nan kanan, ²⁰ “Emey kayo sin Timplo ta dadlon yon ibaga sin kaipoipogaw di maipanggep sin baro ay biyag ay idawdawat Diyos.” ²¹ Idi pinmata, pinati da din inbagan di anghel. Sinenggep da sin Timplo et inlogi da ay man-itdo.

Maaw-awni pay, sinmawang din kangatoan ay padi ya din iib-a na sin panmitmitingan da, et inayagan da din am-in ay aam-a ya odom ay papangolon di Judio ta makimiting da. Asi da baaen di popolis ay emey sin balodan ta en da ton-oden din aapostol. ²² Ngem idi sinmawang das di, maga da, isonga nantaoli da ta en da isodsod. ²³ Kanan da, “Idi sinmawang kami sin balodan, deda ay naitetelbek. Wada abe din gogowardiya ay pinmipika sin kad-an di eneb. Ngem idi binokatan mi, maga met di ipogaw sin oneg.”

²⁴ Sin nanngean din kapitan di polis di Timplo ya din papangolon di papadi, nariribokan da yan kanan das nemnem da, “Ay into ngin di kaiturongan nina?”*

²⁵ Pag wada di sinmawang ay nangipadamag, “Din doy da ay inbalod yo et wada da sin Timplo ay man-it-itdo sin ipogaw.”

²⁶ Siya di et inmey din gogowardiya ya din kapitan da ay en manga en daida. Ngem adi da pinilit, tan emegyat da sin kaipoipogaw, tan mo et bomonget da ya pigpigen das daida.

²⁷ In-ey da din aapostol sin nasinsinopan di papangolon di Judio, et inpapika da sin sangoanan

* **5:24** Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: “Ay into ngin di napasamak en daida?”

da. Pag yamyaman din kangatoan ay padi ay nangwani, ²⁸ “Dadlon min inparit ay it-itdo yo di maipanggep en Jesus, yan sana ay sinepsep yo ay nangipaammo sin intiro ay Jerusalem dowan yon pabasbasolen dakami ay kanan yo en dakami di makaoway sin nateyana.”

²⁹ Sinongbatan da Pedro ya din iib-a na ay aapostol yan kanan da, “Masapol met ay si Diyos di pasien mi, baken ipogaw. ³⁰ Tan dakayo pay et pinse yo met si Jesus ay inlansa yo sin krus. Ngem din Diyos ay dinaydayaw din aap-o tako et tinago na kasin ³¹ et inpangato na sin makannawana ta sisya di mangituray ya mangisalakan en datako. Say inamag Diyos di ta waday waya tako ay Israelita ay manbabawi ta pakawanena din basbasol tako. ³² Paneknekan mi ay tet-ewa am-in dana ya paneknekan aben din Ispirito Santo ay indawat Diyos en daida ay manongtongpal en sisya.”

³³ Sin nanngaan das di, palaloy bonget da et layden da ay peslen din aapostol. ³⁴ Ngem wada di esa ay Fariseo ay maestron di linteg ay binigbig din kaipoipogaw. Din ngadana et si Gamaliel. Pinmika yan kanana, “Pabelaen yos daida si sinkaattikan.” ³⁵ Inpabela da, pag kanan Gamaliel, “Iiba ay Israelita, annadan tako di iyaat tako en da doy. ³⁶ Tan ed idi waday naamag ay kaman nina. Wadas Teudas ay binmala ay nangipangatos awak na, yan emey ay opat gasot ay ipogaw di sinmolot en sisya. Ngem pinse das sisya, et pag mansisian din papasolot na, et napap-eng. ³⁷ Wada abes Judas ay taga-Galilea ay binmala sin timpon di nasinsosan di ipogaw. Ad-ado abey inawis na ay

makibeweg en sisya. Ngem pinse da abes sisya, et nansisian abe din papasolot na. ³⁸ Isonga din ibagak en dakayo ed wani, olay ibolosan ya baybay-an takos daida, tan mo owat nemnem di ipogaw di napoan di panggep ya am-amagen da, adi katoloy. ³⁹ Ngem mo si Diyos di napoana, magay iyat tako ay mangabak en daida, tan si Diyos di kontraen tako.”

⁴⁰ Inonodan din papangolon di Judio din kanan Gamaliel ay sana. Inpaayag da kasin din aapostol et pinasoplisoplit das daida. Pag dan ibilin ay adi da ipidpidwa ay mangibaga si maipanggep en Jesus, et inbolosan das daida.

⁴¹ Komaan pay din aapostol, peteg di layad da tan inbilang Diyos ay maikari da ay maibabain para en Jesus. ⁴² Inag-agew ay inapasnek da ay man-it-itdo ya mangaskasaba sin Timplo ya sin kabeebeey ay si Jesus din Messias.

6

Din Namilian Da Sin Namadbadang En Daida

¹ Siya di, namnamed ay maad-ado din namati en Jesus. Asi et din Judio ay Griego di kali da et nanmayotmot das maipanggep sin Judio ay mankalis Hebreo. Din nanmayotmotan da et kanan da en nabaybay-an din nalasalasang ay gait da sin kaiwarasan di pilak* sin inag-agew. ² Isonga din aapostol, inpasinop da din am-in ay namati en Jesus yan kanan da en daida, “Eweewe mo iwarwaras mi din pilak yan baybay-an mi din obla mi ay mangikasaba sin kalin Diyos. ³ Isonga dakayo

* **6:1** Ono kaiwarasan di makan.

ay aag-i, pomili kayos pito ay nalaing ay lalalaki ay napnos panakabalin di Ispirito Santo ya siged di damag di ogali da. Daida di pangitalkan mi sin kaiwarasan di pilak, ⁴ ta say mo dakami pay, mabalin ay neekan mi ay mankarkararag ya mangikaskasaba sin kalin Diyos.”

⁵ Am-in din nasinop sidi et layden da din sana ay inbagan din aapostol, et pinili das da naey. Di esa et si Esteban. Napigsa di pammati na ya napno sin panakabalin di Ispirito Santo. Din iib-a na et da Felipe, Prokorus, Nicanor, Timon, Parmenas, ya si Nicolaus ay taga-Antiok. Si Nicolaus et Gentil, ngem inon-onodana din ogalin di Judio. ⁶ Da dooy ay pito et inpapika da sin sangoanan di aapostol, yan din aapostol et nankararag da ay nangapay en daida.

⁷ Siya et di nasepsep ay naam-ammoan din kalin Diyos downan inmad-ado si kanayon di namati ed Jerusalem. Ad-ado abe di papadi ay nangonod sin kosto ay pammati.

Din Nanpapan Da En Esteban

⁸ Si Esteban et palalo ay nakaskasdaaw di inam-amag na ay milagro ya sinyal ay il-ilaen di ipogaw, tan dakdakey badang Diyos en sisya ya napno abe si panakabalina. ⁹ Ngem wada pay di Judio ay taga-Cirene ya taga-Alexandria ay naitatapi sin sinagoga ay makwani en Sinagogan di Nawayaan ay Babag-en. Daida ya di odom ay Judio ay taga-Cilicia ya taga-Asia et nakisongbat da en Esteban. ¹⁰ Ngem adi da makaabak en sisya, tan binadangan di Ispirito Santo et nalaing ay somongbat.

¹¹ Siya et di pinasoksokan day iipogaw ta pabasolen das sisya ay mangwani, “Waday dinnge mi ay inbagan Esteban ay mamispis-oy en Moses ya en Diyos.” ¹² Et say binmongetan di kaipoipogaw, aam-a ya mamaestron di linteg en Esteban. Siya et di, en da dinpap et in-ey da sin nasinsinopan di papangolon di Judio. ¹³ Wada abey inayagan da ay nantistigo ay nan-etek maipanggep en sisya ay nangwani, “Si naey et palawlawaenas kankanayon din nasantoan ay Timplo ay nay ya din linteg Moses. ¹⁴ Tan dinnge mi din nangiba-gaana ay bakasen Jesus ay taga-Nazaret din Timplo ay nay yan sokatana abe din ogali ay intawid Moses en datako.” ¹⁵ Din papangolo ay nasisinop sisi et inenengneng das Esteban, yan inila da ay din ropa na et kaman ropan di anghel.

7

Din Diskurson En Esteban

¹ Pag pooten din kangatoan ay padi en Esteban, “Ay tet-ewa din inpabasol dan sik-a?”

² Sinongbatan Esteban yan kanana, “Aag-i ya aam-a, dengngen yo kod nan ibagak en dakayo. Ed nabaon, nampaila din madaydayaw ya somili ay Diyos en apo tako ay si Abraham sin nanteteana ed Mesopotamia sin daan pay laeng man-etan ay emey ed Haran. ³ Yan kanana en sisya, ‘Komaan ka sin ilim ay sana ya taynam din toton-od mo ta emey ka sin ili ay awni et itdok en sik-a.’* ”

⁴ Et kinmaan sin ili na ay din ilin di Kaldeo, et en nantee ed Haran. Matey pay si ama na, pag

* **7:3** Genesis 12:1.

inpangon Diyos sin nay ay ili ay pantetean tako ed wani. ⁵ Sin inmalianas na, maga polos di indawat Diyos ay daga na si olay esay adpa. Ngem inkarin Diyos ay awni et idawat na en sisya din ili ay nay ta say ipatawid na sin poli na. Din nangwanianas di et maga pay laeng di anak da Abraham. ⁶ Kanan aben Diyos en sisya en emey di ap-o na sin ilin di natken ay ipogaw ta mabag-en ya mapalpali-gat da enggana ay emey di opat gasot ay tawen. ⁷ Yan kanan Diyos en asi na dosaen din doy da ay mangibag-en en daida, ta asi pag komaan di ap-o nas di ta mantaoli da isnan ili ay nay, ta say isna di panaydayawan da en sisya.† ⁸ Intogon aben Diyos en da Abraham ay kogiten da din an-ak da ay lalaki ay sinyal di intolag na en daida. Bomala pay din anak Abraham ay si Isaac, kinogit na sin maikawao ay agew.‡ Et siya met laeng di inyat Isaac sin anak na ay si Jacob. Siya abe din inyat Jacob sin sinpo ya dow a ay an-ak na ay lallalaki ay am-a tako ed nabaon.

⁹ “Asi et da doy ay am-a tako et inapalan da din iyogtan da ay si Jose, et inlako das sisya si taga-Egipto ta manbalin si bag-en sisi. Ngem wadas Diyos ay kadwa na, ¹⁰ et insalakanas sisya sin am-in ay nanligligatana. Indawtanang laing ya siged ay ogali ay say nanlaydan din Faraon ono arin di Egipto en sisya. Isonga dinotokan din Faraon ay man-gobernador sin am-in ay ili ed Egipto ya makaammo abe sin am-in ay sanikwa na.

¹¹ “Siya di dinmateng di betil sin kailili ed Egipto ya ed Canaan, yan palalo ay mapaligatan

† **7:7** Genesis 15:13-14. ‡ **7:8** Genesis 17:10-14; 21:2-4.

di ipogaw. Din am-a tako et magay pan-aan das kanen da. ¹² Isonga idi dinngen Jacob ay wada di pansaoyan si makan ed Egipto, inbaa na din aan-ak na ay din am-a tako ta en da manlakos kanen da. Siya di din damo ay inmeyan da. ¹³ Sin maikapidwa ay inmeyan da, nanpaimaton si Jose en daida ay sisya din iyogtan da, et inpaammo na abe sin Faraon di maipanggep en daida ya din ama na. ¹⁴ Pag ipaayag Jose si ama na ay si Jacob ya din am-in ay aag-i na ya din pamilya da ta emey da ed Egipto. Pitopolo ya lima da am-in. ¹⁵ Inmey da ngarud ed Egipto ta say panteean da, yan din ili ay doy et say nateyan da Jacob ya din aan-ak na ay din am-a tako. § ¹⁶ Din bangkay da pay et naisaa ed Sekem ya naigto da sin liyang ay nilakoan Abraham ed idi sin an-ak Hamor.

¹⁷ “Idi nganngani di panongpalan Diyos sin inkari na en Abraham ed idi, nasepsep ay inmadado din ap-o tako ed Egipto. ¹⁸ Dowan nansososkat din aari enggana ay naisokat di esa ay magay ammo nas maipanggep en Jose. ¹⁹ Din ari ay doy et siniksikapana din ap-o tako ya pinalpaligat nas daida ay nangipilit ay iwasit dan momoyang da ta matey da.

²⁰ “Et siya di din timpo ay naianakan Moses ay kagkagam-is ay moyang. Toloy bowan di namaspasosoan ina na en sisya. ²¹ Idi pilit ay tinaynan da sin bel-ayan, dinatngan di esay babai ay anak en Faraon, yan tinagannoana ay kamanan anak. ²² Naitdoan sisya sin am-in ay maad-adal di manili ed Egipto, yan din inbagbaga na ya inam-amag

§ 7:15 Genesis 37-49.

na et waday dagsena.

²³ “Idi nantawen si Moses si opatapolo, ninem-nem na ay en mamasyal sin gagait na ay Israelita. ²⁴ Sin inmeyana, inaspoana di esa ay il-ilbasan di taga-Egipto. Ena binadangan yan inbaes na ay namse sin taga-Egipto. ²⁵ Kanan Moses en maawatan di gagait na ay sisya di pinilin Diyos ay mangipawaya en daida, ngem adi da baw naawatan. ²⁶ Sin kasin napat-a, dinatngana di doway ay Israelita ay man-ib-ibaw, yan pinadas na ay anawaen daida ay nangwani, ‘Ay iib-a, mansinakit kayo mo? Sin-agi kayo damdama!’

²⁷ “Ngem din binmasol et kaitodon en Moses ay nangwani, ‘Ay siya mo waday lebbeng mo ay mangituray ya mangokom en dakami?’ ²⁸ Ay pomse ka aya ay kaman din inyat mo sin taga-Egipto ed nasdem?’ ²⁹ Inmegyat si Moses sin nanngenas di, et linmayaw ay en manbeey ed Midian.* Nangasawa sisi et siya abe di binmalaan di doway anak na ay lalaki.

³⁰ “Idi inmey di opatapolo ay tawen, waday anghel ay nanpaila en Moses si manbidbidang ay kitkittoy ay kaiw ay wada sin kabatbatoan ay asag-en di dontog ay Sinai. ³¹ Nasdaaw si Moses sin nangilaanas di, et inmasag-en ta isin-eng na ay kosto. ³² Dowana et dengngen din kalin di Apo ay nangwani, ‘Sak-en di Diyos ay dinaydayaw da apom ay da Abraham en Isaac ya si Jacob.’ Idi dinnge na di, nanpayegpeg si egyat na et adi na maitoled ay mangisin-eng. ³³ Pag kanan Diyos en sisya, ‘Kaanem sapatos mo, tan din pinmipikaam

* **7:29** Exodo 1:7–2:15.

et nasantoan ay lota. ³⁴ Inil-ilak din mapalpaligatan di ipogaw ko ed Egipto. Dindinggek abe din adawag ya bayeweng da. Isonga nay inmaliak ay mangipawaya en daida. Omali ka ta ibaak sik-a ay mantaoli ed Egipto,' kanan Diyos en Moses.†

³⁵ “Si Moses ay nay et sinigaan di iib-a na sin damo ay kanan da en, ‘Ay siya mo waday lebbeng mo ay mangituray ya mangokom en dakami?’ Ngem sisya pay din inbaan Diyos ay mangituray ya mangipawaya en daida, downan binadangan din anghel ay nanpaila en sisya sin manbidbidang ay kaiw. ³⁶ Si Moses met laeng di nangipangpango sin Israelita sin kinmaan da ed Egipto, yan adadoy inam-amag na ay nakaskasdaaw sin deda da ed Egipto ya sin inmagadangan da sin makwani en Baybay ay Mandalangdang ya sin nandadanan da sin lugar ay magay omili si opatapolo ay tawen. ³⁷ Si Moses abe di nangibaga sin Israelita, ‘Awni kadi et wada di mamadto ay kaman sak-en ay ibaan Diyos en dakayo. Kailian takos sisya ay Israelita.’ ³⁸ Idi nasinop abe din ap-o tako sin lugar ay magay omili ay sin dontog ay Sinai, si Moses di nginalat di anghel, yan inawat na din naisolat ay kalin Diyos ay mangidawat si biyag ta elbaten tako.

³⁹ “Ngem din ap-o tako et sinigaan das Moses ay adi da pasien din kankanana, tan mail-iliw da sin ogalin di taga-Egipto. ⁴⁰ Idi nabayag si Moses sin toktok di dontog ay doy, kanan da en Aaron, ‘Man-amag ka kod si didiyos ay mangipango en datako, tan adi mi ammo mo sinoy naamag en Moses ay sana ay nangipango en datako sin kinmaan

† 7:34 Exodo 3:1-10.

tako ed Egipto.’[†] ⁴¹ Pag da et man-amag si inolbon ay baka, et indatonan ya insidaan da ay manragragsak ya manaydayaw sin inamag da ay mismo. ⁴² Asi et dinokogan ya binaybay-an Diyos si daida, ta say olay din agew, bowan ya talaw di daydayawen da. Siya na met laeng di inpaisolat Diyos sin esa ay mamadto ay kanana,

‘Dakayo ay Israelita, ay sak-en aya di insidasidaan yo sin opatapolo ay tawen ay nandad-anan yo issan lugar ay magay omili? ⁴³ Baken met, tan din intakitakin yo et din toldan di sinan diyos ay makwani en Molek ya din tinaltalaw di sinan diyos ay makwani en Refan. Da sana din sinan didiyos ay inamag yo ta say daydayawen yo. Isonga pakaanek dakayo ta emey kayo sin ili ay adawdawi mo ed Babilonia.’[§]

⁴⁴ “Din ap-o tako ed idi, nan-amag das Tolda ay nangipay-an da sin bato ay naisosolatan din bilbilin Diyos. Din nangamagan da sin Tolda ay sana et inis-o da sin inpailan Diyos en Moses ay maonodan.* ⁴⁵ Idi natey si Moses, si Josue di naisokat ay nangipango en daida sin inmalian da sin ili ay nay. Yan din sana ay Tolda ay tinawid da et intakin da sin namansan da sin dagan di sigod ay man-ilis na ay inpakaan Diyos.[†] Yan din Tolda ay sana et nantetees nan ili tako enggana sin timpon Ari David. ⁴⁶ Si David pay et nilaylayad Diyos,

[†] **7:40** Si Aaron din pangpangoan Moses ay namadang en sisya ay nangipango sin Judio sin kinmaanan da ed Egipto. Sisya abe din damo ay kangatoan ay padin di Judio. **§ 7:43** Amos 5:25-27.

* **7:44** Exodo 25:9,40. [†] **7:45** Josue 3:14-17.

et nankedaw en Diyos mo mabalin ay mansaad si kosto ay panbeeyana ta say pandaydayawan di polin Jacob en sisya. † 47 Ngem baken si David di nangisaad mo adi et din anak na ay si Solomon. §

48 “Ngem din kangatoan ay Diyos et baken beey ay saaden di ipogaw di panbeeyana, tan kanan di esa ay nankalkalian Diyos ed idi,

49 ‘Ed langit di pantokdoak ay manturay, ya din lobong et say pan-andayak. Isonga olay sino ay beey di saaden yo et adi omanay si panteeak. 50 Tan sak-en di nangamag sin am-in ay wada.’*

Say inpaisolat Diyos ed idi,” kanan Esteban.

51 Pag nan itoloy ay nangwani, “Makenteg san nemnem yo. Kaman kayon pagano ay manigaan ay mamati en Diyos ya maneteweng sin ibagbaga na. Isoen yo abe di inyaat di ap-o tako ay kokontraen yos kankanayon din Ispirito Santo. 52 Ay waday olay esa sin doy da ay mamadto si adi pinaligat di ap-o tako? Maga met. Olay din nangipadpadto sin inmalian di nasantoan ay Messias ay nansilbi en Diyos et pinse da. Yan dakayo pay et nilipotan ya pinse yo din Messias. 53 Dakayo di nanawid sin linteg ay inpasan Diyos sin aanghel ed idi, ngem adi yo pinatpati,” kanan Esteban.

Din Namigpigan Da En Esteban

54 Sin nanngaan din papangolon di Judio sin kanan Esteban, peteg di bonget da dowan dan man-gayetget. 55 Ngem si Esteban et napnos panakabalin di Ispirito Santo. Tinangad na ed

† 7:46 2 Samuel 7:1-16. § 7:47 1 Aari 6:1-38. * 7:50 Isaias 66:1-2.

langit, et inila na din koniniing di Diyos ya si Jesus ay pinmipika sin makannawana. ⁵⁶ “Alla! Ilan yo di!” kanana. “Nabokatan ed langit, et il-ilaek din Anak di Ipogaw ay si Jesus ay pomipika sin makannawan Diyos.”

⁵⁷ Asi et din papangolon di Judio et inopop dan inga da dowan da et nanbogaw ta adi da dengngen di kankanana. Pag da et pomanika et kagamdot dan sisya, ⁵⁸ dowan dan goyoden ay mangiey sin benget di ili ta pigpigen da. Din titistigo ay nangipabasol en sisya et inpayag dan tak-ep di bado da sin kad-an di esa ay lalaki ay si Saulo ta way iyat da ay makipigpig. ⁵⁹ Sin namigpiggigan da en sisya, nankararag si Esteban yan kanana, “Apo Jesus, awatem nan ab-abiik ko.” ⁶⁰ Pag mandokmog yan inbogaw na ay nangwani, “Apo Jesus, adi ka kod ibilbilang din basol da ay nay,” et pag matey.

8

Din Namalpaligatan Saulo Sin Gimgimong Di Namati

¹⁻³ Din agew ay doy ay nateyan Esteban et say nanlogian di napalalo ay napalpaligatan di gimgimong di mamati ed Jerusalem. Wada da di mangtongpal sin linteg Diyos ay en nangiponpon en sisya dowan dan ogaan ay manpilpilalak. Ngem si Saulo et inapolbalana din nateyan Esteban et pinalaloana ay nangipakaseseg-ang en da doy ay mamati ta say maga koma di mabay-an. Sin-gesingep da Saulo din kabeebeey dowan ipagalalad din bemeey ta iey da sin balodan. Isonga am-in ay mamati, powira din apostol, et nansisian da

ay linmayaw sin kailiili sin probinsiya ay Judea ya Samaria.

Din Nankaskasabaan Felipe Ed Samaria

⁴ Din nansisian ay doy, olay intoy in-inmeyan da, et inkaskasaba da din kalin Diyos maipanggep en Jesus. ⁵ Di esa en daida et si Felipe. Inmey sin esay ili ed Samaria, yan inkaskasaba na ay si Jesus din Messias ay inbaan Diyos. ⁶ Idi dinngen din kaipoipogaw din inbagbaga na yan inila da din nakaskasdaaw ay inam-amag na, pinati da am-in din inbagbaga na. ⁷ Tan din aanito ay kinmapet et kinmaan da si ad-ado ay ipogaw downan dan man-olakis, ya ad-ado abey paralitiko ya napilay ay nailatonan. ⁸ Isonga naragragsakan din omilis di.

⁹ Ngem wada di nabayag ay man-gegey sin doy ay ili ay manngadan si Simon ay nasdaawan din am-in ay man-ili ed Samaria. Init-it-ek nan awak na ay nangwani en waday kinangato na. ¹⁰ Et din kaipoipogaw, olay nangato ya nababa, et pinatipati dan kankanana yan inbilang da ay sisya din nadiyosan ay makwani en Napigsa di Panakabalina. ¹¹ Din nangon-onodan dan sisya et begew tan nabayag ay man-gegey, et nasdaaw da sin kabaelana. ¹² Ngem idi namati da sin siged ay damag ay inkaskasaban Felipe ay maipanggep sin panturayan Diyos ya din saad Jesus ay Messias, nanpabonyag da, waday lallalaki ya babbabai. ¹³ Olay si Simon et namati abe et nabonyagan. Et pag makikiey en Felipe downan nasdaaw sin nakaskasdaaw ay sinyal ya milagro ay inam-amag na.

¹⁴ Sin nanngedan din aapostol ed Jerusalem ay inawat din taga-Samaria din kalin Diyos, binaa das da Pedro en Juan ay emey sidi. ¹⁵ Somawang da pay, pag dan ikararagan din namati ta say awaten da din Ispirito Santo, ¹⁶ tan daanan segpen daida. Nabonyagan da sin ngadan Jesus et anggoy. ¹⁷ Pag kapayen da Pedro en Juan si daida, et awaten da din Ispirito Santo.

¹⁸ Idi inilan Simon ay sin-gep din Ispirito Santo daida sin nangapayan di aapostol, inpaila nay siping ¹⁹ ay nangwani, “Omya kayo kod si panakabalin ay sana ta say olay sino abe di kapayek et awaten da din Ispirito Santo.”

²⁰ Ngem kanan Pedro en sisya, “Maitapi koma san siping mo en sik-a ay mapooan ed inferno, tan kanam en mabalin ay lakoam din sagot Diyos ay adi malakoan. ²¹ Adi ka maibilang isnan obla mi, tan baken kosto di nemnem mo sin pangilan Diyos. ²² Ibabawim ngarud din lawa ay nemnem ya panggep mo ay sana, yan man-adawag ka en Diyos ta mo mabalin koma, pakawanen daka. ²³ Tan mailak ay palalo di apos mo, ya deda ay binabalod dakas basbasol mo.”

²⁴ Pag kanan Simon, “Ikararagan yo paabes sak-en en Apo ta maga di mapasamak en sak-en sin sana ay inbaga yo.”

²⁵ Idi nakdeng pay ay inbagan da Pedro en Juan din kalin di Apo ya pinaneknekan da di inil-ila ya dindinngge da en Jesus, nantaoli da ed Jerusalem ay nansepepad sin kailiili ed Samaria ay nilablabsan da ta ikaskasaba da din siged ay damag maipanggep en Jesus.

Din Namatian Di Opisyal Ay Taga-Etiopia

²⁶ Idi siya di, waday anghel di Apo ay en nangibaga en Felipe, “Ipikam et manpaabagatan ka sin kalsada ay mapo ed Jerusalem ay emey ed Gaza.” Din kalsada ay nay et malabas sin lugar ay magay omili.* ²⁷ Kapikas Felipe et inmey. Idi wada pay sin danan, tinamang na di opisyal ay taga-Etiopia ay napod Jerusalem, tan inmey sidi ay en nandayaw en Diyos. Din opisyal ay sana et nangato di saad na, tan makaammo sin am-in ay gamgameng di reyna ono Candace† di Etiopia. ²⁸ Nanlologan sin kalisa na ay somaa dowana pay basbasaen din libro ay insolat Isaias ay mamadto ed idi. ²⁹ Din Ispirito Santo et kanana en Felipe, “En ka sag-enen din kalisa ay sana.”

³⁰ Nanagtag ngarud si Felipe et inmasag-en, pag nan dengngen din basbasaen di opisyal ay insolat Isaias. “Ay maawatam san basbasaem?” pinoot na en sisya.

³¹ “Maga, tan iwed di mangiolog en sak-en,” kanana ay sinombat. Pag nan ayagan si Felipe ta makilogan. ³² Din basbasaena ay inpaisolat Diyos et siya na:

“Din in-inyat na et kaman din iyat di karnero ay adi manpekpekeng mo iey da sin panpalpaltian. Kaman aben iyat di anak di karnero ay igiginek na sin pamokisan da, tan ginmiginek met sisya. ³³ Binabainan

* **8:26** Dodowa pay di kaiologan nina sin Griego: 1) Din kalsada ay nay et adi maos-osal ed wani. 2) Din ili ay nay et magay man-ili ed wani. † **8:27** Candace et baken ngadan mo adi et titulo. Di olog na et reyna ono babai ay manturay.

das sisya ya adi da binistigal si kosto. Maga abe di manad-at maipanggep sin poli na, tan ginagara dan biyag na isnan daga.”†

³⁴ Sin namasaanas di, kanana en Felipe, “Ibagam kod mo sino di inbagbagan di mamadto. Ay din mismo ay awak na ono natken ay ipogaw?”

³⁵ Yan inlawag Felipe ay si Jesus di kaiturongan din doy ay binasa na. Pag nan itoloy enggana ay inpaammo na din siged ay damag maipanggep en Jesus. ³⁶ Maaw-awni pay, waday dinatngan da ay danom. “Dooy di danom,” kanan din opisyal. “Ay mabalin ay mabonyaganak?”

³⁷ “Mo dadlon kan mamati en Jesus, mabalin,” kanan Felipe ay sinombat.

“Mamatiak yan,” kanan din opisyal. “Patiek ay Anak Diyos si Jesu Cristo.”§ ³⁸ Pag nan ipasaldeng din kalisa ay nanloganan da, et inmaggas da ay doway ay en da pinmisok sin danom. Pag bonyagan Felipe sisya. ³⁹ Idi kinmaan da pay sin danom, kaa din Ispiriton Diyos en Felipe, et adi kasin inilan din opisyal. Ngem intoloy na met laeng ay emey sin emeyana ay manragragsak. ⁴⁰ Mo si Felipe et kawada ed Azotus, pag mandan sin kailiilis di ay mangikaskasaba sin siged ay damag enggana ay sinmawang ed Cesarea.

9

Din Namatian Saulo En Jesus

¹ Sin sana abe ay timpo, si Saulo et intoltoloy na ay mangeg-egyat en daida ay nangon-onod en

† **8:33** Isaias 53:7-8. § **8:37** Din versikulo ay nay et maga sin odom ay manuskrito sin Griego.

Jesus, yan inpakapakat nay kabaelana ay mamse en daida. Isonga inmey sin kangatoan ay padi ² ay mankedaw si solat ay pamalobos ta ena ipaila sin kasinasinagogan di Judio ed Damascus, ta mo waday datngana ay mangon-onod en Jesus, olay lallalaki ono babbabai, waday kalebbengana ay manpaw en daida ta iey na ed Jerusalem. ³ Idi wada pay sin danan ay omas-asag-en ed Damascus, linikob di somilsilap ay pat-a ay napod langit, ⁴ et natokang. Pag nan dengngen di kali ay mangmangwani, “Saulo, Saulo, apay nga pomaligat ka?”

⁵ “Sino ka ay Apo?” kanan Saulo.

“Sak-en si Jesus ay palpaligatem. ⁶ Ibangon mo ta emey ka sin ili ay sana, tan wadas di di mangibaga en sik-a si masapol ay amagem.”

⁷ Din kabewbeweg Saulo et nasngang da, tan dinnge da din kali, ngem magay inila da. ⁸ Pag bomangon si Saulo, ngem idi kiniyat nan mata na, kambaw adi makaila. Isonga intakkayan da ay nangipango ed Damascus. ⁹ Toloy agew ay adi makaila down aben adi mangmangan ya man-in-inom.

¹⁰ Siya di, wada di pasolot Jesus ed Damascus ay manngadan si Ananias. Nanpailas Apo Jesus en sisya si kaman iitaw yan kanana, “Ay Ananias.”

“Sinoy ibagam, Apo?” kanana.

¹¹ “Emey ka sin kalsada ay nangadanan si Doritso, yan pootem sin beey en Judas mo wadas Saulo ay taga-Tarsus. Wadas di ay mankarkararag, ¹² yan waday inpailan Diyos en sisya ay kaman iitaw ay sinenggep di lalaki ay

manngadan si Ananias yan kinapay nas sisya ta kasin makaila,” kanan Apo Jesus.

¹³ “Aw Apo, ngem ad-ado da ay nangipad-padamag en sak-en sin inam-amag Saulo ay namalpaligat sin ipogaw mo ed Jerusalem. ¹⁴ Yan ed wani kano, inmalis na yan inyaan di papangolon di papadi si kalebbengan ay manpap en dakami am-in ay manaydayaw en sik-a,” kanan Ananias.

¹⁵ Pag kanan Apo Jesus, “Olay emey ka pay dedan, tan sisya di pinilik ay en mangibagbagas maipanggep en sak-en en daida ay Gentil ya din aari da ya dakayo abe ay Israelita. ¹⁶ Ipaammok abe en sisya di kaad-adon di ligat ay nam-osena ta say maammoan di ngadan ko.”

¹⁷ Pag emey si Ananias et senggep sin beey ay pantetean Saulo. Asi na pay kapayen dowan kanan, “Agik ay Saulo, din Apo tako ay si Jesus ay nanpaila en sik-a sin inmaliam isna, sisya met laeng di nangibaa en sak-en ta kasin kan makaila ya awatem din Ispirito Santo.” ¹⁸ Pag et mag-as sin matan Saulo di kaman siksik, et naibolinasnasan sisya. Asi pag pomika et mabonyagan. ¹⁹ Makedeng pay di, pag mangan et bomikas din awak na.

Din Nangaskasabaan Saulo Ed Damascus

At-atik ay agew di nakitetean Saulo en daida ay mamati ed Damascus. ²⁰ Pag et emey sin kasinasinagoga ay mangikaskasaba ay Anak Diyos si Jesus. ²¹ Nasdaaw din am-in ay nandengdenge. “Ay baken si dooy din namalpaligat sin manaydayaw en Jesus ed Jerusalem? Ay baken od din inmalianas na, et ta depapena din mamati ta iey na sin papangolon di papadi ed Jerusalem?” kanan

da ay nan-asipoot. ²² Dowan si Saulo et natap-tapian di kabaelana ay mangaw-awis si ipogaw ay mangipaneknek ay si Jesus din Messias. Yan din Judio ed Damascus et adi da makasongbat en sisya.

²³ Idi inmey di pigay agew, nantotolag din Judio ay sana si iyat da ay mamse en Saulo. ²⁴ Inag-agew ya nilablabi ay sissiimen da sin segpan di ili da ta peslen da mo bomala. Ngem inammoan Saulo din plano da. ²⁵ Isonga waday esay labi, din inawis na ay namati et nan-a das dakdake ay baskit ta say panloganana, pag dan oy-oyen sin nakayang ay batog ay kodal di ili da ta way iyat na ay lomayaw.

Din Nantaolian Saulo Ed Jerusalem

²⁶ Idi sinmawang pay si Saulo ed Jerusalem, en maitapi koma sin papasolot Jesus.* Ngem emegyat da en sisya, tan adi da pasien ay pasolot Jesus abes sisya. ²⁷ Asi et inkoyog Barnabas sisya sin kad-an di aapostol, et pag nan dad-aten din nangingalanan Saulo en Jesus sin danan ya din nakingalatan Jesus en sisya. Dinad-at na abe din toled na ay nangikaskasabas maipanggep en Jesus ed Damascus. ²⁸ Siya di, nakibewbeweg si Saulo en daida ed Jerusalem yan natoled ay nangikaskasaba si kalebbengan Jesus. ²⁹ Nakingalngalat ya nakidiskotil abe si Judio ay Griego di kali da, ngem anapen da mo intoy iyat da ay mamse en sisya. ³⁰ Idi inammoan pay din iib-a na ay namati, en

* **9:26** Din papasolot Jesus ay ibagbaga nas na ya sin odom ay versikulo sin Din Inam-amag Di Aapostol et baken angoy din sinpo ya dowan ay aapostol mo adi et am-in ay namati en Jesus. Makwani da abe en aag-i, tan naitapi da am-in sin pamilyan Diyos.

da initlod ed Cesarea, pag dan palobwaten ay emey ed Tarsus. ³¹ Siya pay di, sinmaldeng di kapalpaligatan di mamati en Jesus sin kailili ed Judea, Galilea ya ed Samaria. Yan inmad-ado da dowan pomigpigma di pammati da begew sin mamatpatgan da en Apo ya din badang di Ispirito Santo.

Din Nakaskasdaaw Ay Inam-amag Pedro

³² Si Pedro abe et nanliklied sin kailili ay mampasyal sin ipogaw en Diyos. Idi sinmawang ed Lidda, ³³ waday dinatngana ay lalaki ay mangadan si Eneas ay binmabaktad si wao ay tawen, tan paralitiko. ³⁴ Kanan Pedro en sisya, “Ay Eneas, ibangon mo ta kopikopem san kamen mo, tan agasan dakan Jesu Cristo.” Pag et bomangon. ³⁵ Yan din omili ed Lidda ya sin tanap ed Saron, idi inila das sisya, namati da en Jesus.

³⁶ Wada abey babai ay pasolot Jesus ed Joppa ay manngadan si Tabita. (Din inpangadan da sin kalin di Griego et Dorcas, di olog na et ogsa.) Pag siged di inam-amag nas kankanayon, et ammo na ay mamadbadang sin nankabibiteg. ³⁷ Sin kawadan Pedro ed Lidda, nansakit si Tabita et natey. Inames dan awak na, et pag dan pabaktaden sin kowarto sin kayang. ³⁸ Asi da ibaa di doway lalaki ay en mangayag en Pedro, tan dinnge da ay wada ed Lidda ay sag-en di ili da. Idi sinmawang da, kanan da, “Dalasem kod ta en tako ed Joppa.” ³⁹ Pag mapika si Pedro et makeey en daida. Sin sinmawangan da, inpango da sin kowarto ay kad-an di natey. Et pag alibongbongan di man-og-oga ay nalasalasang ay wadas di,

dowan dan ipaipaila en sisya din dinait Dorcas ay bado sin daanan kateyan.

⁴⁰ Inpabalan Pedro si daida am-in, pag mandokmog ay mankararag. Asi na sagongen din bangkay di natey yan kanana, “Tabita, ibangon mo.” Nakiyat mata na, et sin nangilaana en Pedro, binmangon. ⁴¹ Intakkayan Pedro ta papikaenas sisya. Pag nan ayagan din doy ay nalasalasang ya din odom ay mamati, et inpaila nas sisya ay kasin natago. ⁴² Din naamag ay nay et nandinamag sin intiro ay ili ed Joppa, yan ad-ado da ay namati en Apo Jesus. ⁴³ Si Pedro pay et namona ay agew di nanteteana ed Joppa sin beey Simon ay man-ob-obra si lalat.

10

Din Namasyalan Da Pedro En Cornelius

¹ Wada ed Cesarea di kapitan di sin-gasot ay soldado ay manngadan si Cornelius. Sisya ya din sosoldado na di tapin din makwani en Kompanyan di taga-Italia. ² Gentil sisya, ngem am-in da ay bemeey et relihioso da ya dinaydayaw das Diyos. Ad-ado abey badang na si nabibiteg ay Judio, ya nankarkararag en Diyos si kankanayon.

³ Sin sinkamasdem sin alas tres, waday inpailan Diyos en sisya, yan dadlonan inila di anghel Diyos ay sinenggep sin beey na yan kanana, “Ay Cornelius.”

⁴ Nanmomolagat si egyat na yan kanana, “Sinoy ibagam, Apo?”

Pag kanan din anghel, “Nenemnemen Diyos sika, tan dindinngge na din karkararag mo ya ammo

na di iyaat mo ay mamadbadang sin nankabibiteg. ⁵ Bomaa ka ngarud si emey ed Joppa ay en mangayag en Simon ay nabdayan si Pedro. ⁶ Mantee sin benget di baybay sin beey en Simon ay man-ob-obla si lalat.”

⁷ Idi nadipos din anghel, inayagan Cornelius di dowaa ay baa na ya esa ay soldado ay kabadbadang na ay manaydayaw abe en Diyos. ⁸ Dinad-at na en daida din am-in ay napasamak, et pag nan ibaa ed Joppa.

⁹ Sin kabigatana sin alas dosi, wada da sin danan ay omas-asag-en ed Joppa dowan aben si Pedro et inmey sin nasingpa ay atep di beey da ay en mankararag. ¹⁰ Dinmagaang et mangan koma, ngem idi sagsaganaen da di pinangan, waday inpailan Diyos en sisya ay kaman iitaw. ¹¹ Din inila na et nabokatan ed langit, yan wada di maoy-oyoy sin kad-ana ay kaman dakdake ay lopot ay naitatakyad sin opat ay soli na. ¹² Din linaona et am-in ay boyan di aanimal, mankodkodap ya mantaytayaw, ay maiparit ay kanen di Judio. ¹³ Yan dinnge na di kali ay nangwani, “Pedro, ibangon mo ta pomalti kas isidam.”

¹⁴ “Sigaak met, Apo,” kanana, “tan maga polos di insidsidak ay paniyewen mi ay Judio.”

¹⁵ Kanan kasin din mankalkali, “Din inbagan Diyos en siged ay makan et adim paniyewen.” ¹⁶ Namitlo ay inila ya dinnge na di, asi naipataoli din lopot ed langit.

¹⁷ Nemnemnemen pay Pedro mo sino ngin di laydena ay kalien, sinmawang din inbaan Cornelius yan dinamag da din kad-an di beey Simon.

Somawang da pay sin segpan, ¹⁸ pag dan pooten mo siya sa di beey ay panteean Simon ay nabdayan si Pedro.

¹⁹ Si Pedro et nemnemnemena pay laeng di kaiologan din inpailan Diyos en sisya, isonga kanan din Ispiriton Diyos en sisya, “Wada di tolo ay ipogaw ay mangan-anap en sik-a. ²⁰ Bomaba ka, yan adi ka mandowadowa ay makeey en daida, tan sak-en dedan di nangibaa en daida.”

²¹ Siya et di binmaba si Pedro yan kanana sin tolo ay sana, “Sak-en din an-anapen yo. Sino ngin di panggep yo ay inmalis na?”

²² “Si Kapitan Cornelius et inbaa nas dakami ay en mangayag en sik-a, tan inbagan di anghel Diyos en sisya ay ipaayag daka ta dengngena di ibagam. Si Cornelius et siged ay ipogaw ay manaydayaw en Diyos. Din iib-am abe ay Judio et tangtangaden das sisya,” kanan da ay sinombat. ²³ Pag pasgepen Pedro ta man-iyen das di.

Sin napat-aana, nakeey da Pedro ya di odom ay namati ay taga-Joppa en daida. ²⁴ Idi sinmawang da pay ed Cesarea sin maikadwa ay agew, wadas da Cornelius ay manseseed, pati din inayagana ay aag-i ya gagayyem na. ²⁵ Sengsenggep pay si Pedro, en inabat Cornelius yan nanyakog-ong ay nandokmog sin sangoanana ay mandayaw en sisya. ²⁶ Ngem si Pedro et inpapika na ay nangwani, “Ipikam, tan sak-en abe et owatak ipogaw.” ²⁷ Pag dan senggep ay manngalngalat. Sin nangi-laan Pedro sin ad-ado ay ipogaw ay nasinop sidi, ²⁸ kanana en daida, “Ammo yo met din ogali mi ay

Judio et maiparit di makipolpolapol ya olay manpasyal kami si Gentil. Ngem inpaammon Diyos en sak-en ay maga koma di ib-ak ay ibilang ko ay eweewe ono kadodogis. ²⁹ Isonga idi inpaayag yos sak-en, inmaliak ay adi nanpampambal. Ibaga yo ngarud di nangipaayagan yo en sak-en.”

³⁰ Sinongbatan Cornelius yan kanana, “Ed esa ay on-ona sin kaman nina ay alas tres, nankarkararakak sin beey ko ay nay. Yan kawada di mankoniniing di bado na ay pinmipika sin sangoanak. ³¹ Kanana en sak-en, ‘Cornelius, dinngen Diyos din kararag mo, yan nenemnemena abe di iyaat mo ay mamadbadang sin nankabibiteg. ³² Bomaa ka ngarud si emey ed Joppa ay en mangayag en Simon ay nabdayan si Pedro. Mantee sin benget di baybay sin beey en Simon ay man-ob-obla si lalat,’ kanana. ³³ Isonga inpaayag kos sik-a ay dagos, yan inbag ta inmali ka, tan nay ay nasinop kamis na sin pangilaan Diyos ta dengngen mi am-in din inbilina ay ibagam,” kanan Cornelius.

³⁴ Pag mankali si Pedro yan kanana, “Tet-ewa baw adi ay magay idomdoman Diyos,* ³⁵ mo adi et awatena di olay sino ay ipogaw, Judio ono Gentil, mo patpatgen das Diyos ya siged di am-amagen da. ³⁶ Ammo yo din siged ay damag ay inpaammon Diyos en dakami ay Israelita ay mabalin ay siged di pakikadkadaan di ipogaw en sisya babaen sin inamag Jesu Cristo ay apon di am-in ay ipogaw. ³⁷ Ammo yo abe din nabanol ay naam-amag ay manlogi ed Galilea ya sin in-

* **10:34** Deuteronomio 10:17.

tiro ay Israel sin nakdengnan di nan-itdoan Juan maipanggep si bonyag. ³⁸ Ammo yo ay indawat Diyos din Ispirito Santo ya din panakabalina en Jesus ta olay intoy in-inmeyana, pag siged di inam-amag na ya inag-agasana di am-in ay pinalpaligat din Diablo, tan wadas Diyos en sisya. ³⁹ Yan dakami pay, inila mi di am-in ay inam-amag na ed Jerusalem ya sin odom ay ilin di Judio. Inlansa da sin krus et say nateyana. ⁴⁰ Ngem si Diyos et tinago na kasin sin maikatlo ay agew. Inpaila na ⁴¹ en dakami, yan nakikikan kami en sisya sin kasinan natagoan. Adi inilan am-in di ipogaw mo adi et dakami anggoy ay pinilin Diyos ed idi ay mangipaneknek sin inila mi. ⁴² Yan binilinas dakami ay en mangikaskasaba sin siged ay damag ay maipanggep en sisya ya en mangipaneknek ay sisya di dinotokan Diyos ay mangokom sin am-in ay ipogaw ay matmatago ya siya abe din natenatey. ⁴³ Am-in abe din mamadto ed nabaon et inbaga da ay babaen en Jesus, mapakawan din basbasol di am-in ay mamati en sisya.”

Din Nangawatan Da Cornelius Sin Ispirito Santo

⁴⁴ Deda ay mankalkali si Pedro, pag et segpen din Ispirito Santo am-in ay nandengdenge. ⁴⁵ Idi siya di, nasdaaw din Judio ay mamati ay nakeey en Pedro, tan olay din Gentil et inawat da din Ispirito Santo ay insagot Diyos. ⁴⁶ Din nangammoan da ay siya di din naamag, nankalkali das natken ay kali ay adi da inadal dowan da aben iday-dayaw din kinangaton Diyos. Pag kanan Pedro sin gagait na, ⁴⁷ “Da nay ay ipogaw et inawat da din Ispirito Santo ay kaman datako met laeng. Adi

ngarud mabalin ay iparit tako di kabonyagan da.”
⁴⁸ Pag nan ibilin ay manpabonyag da Cornelius ay mangipaila ay Apo da si Jesu Cristo. Nakdeng pay di, inpakpakodan da Cornelius si Pedro ta makitee en daida si sinkaattikan ay agew.

11

Din Inbagan Pedro Sin Namispis-oy en Sisya

¹ Idi siya di, din aapostol ya din iib-a da ay namati sin kailiili ed Judea et nadamag da ay inawat aben di Gentil din kalin Diyos. ² Sin nantaolian Pedro ed Jerusalem, din mamati ay napinget ay mangonod sin ogalin di Judio et pinispis-oy das sisya ay nangwani, ³“Aye ka kayman ay nanpasyal sin beey di Gentil yan nakikikan ka pay en daida.”

⁴ Pag dad-aten Pedro din am-in ay naam-amag ay manlogi sin lamot na enggana sin tobo na. ⁵ Kanana, “Wadaak ed Joppa ay mankarkararag yan waday kaman iitaw ay inpailan Diyos en saken. Din inilak et kaman dakdake ay lopot ay maoy-oy-oy ay napod langit ay naitatakyad din opat ay soli na, et naipayag sin kad-ak. ⁶ Isisin-eng ko pay, wadas di di kakalasin di maayew ya atap ay animal, wada abey mankodkodap ya mantay-tayaw. ⁷ Asiak dinnge di kali ay nangwani, ‘Pedro, ibangon mo ta pomalti kas isidam.’ ⁸ Asi et kanak, ‘Sigaak met, Apo, tan maga polos di insidsidak ay paniyewen mi ay Judio.’

⁹ “Dinngek kasin din kali ay napod langit ay nangwani, ‘Din inbagan Diyos en siged ay makan, adim paniyewen.’ ¹⁰ Namitlo di nangilaak ya nanngreak isdi, pag mantaoli am-in ed langit.

¹¹ “Yan siya di, kasawang di tolo ay lalaki sin beey ay nanteak. Naibaa da ay napod Cesarea ay en mangayag en sak-en. ¹² Idi siya di, inbagan din Ispirito Santo ay adiak mandowadowa ay makeey en daida. Nakeeyak ngarud ay kabeweg ko da naey ya enem ay aag-i tako. Somawang kami pay ed Cesarea, sinenggep kami sin beey da Cornelius. ¹³ Et pag nan dad-aten din nanpailaan di anghel en sisya sin beey na ya din inbagan di anghel ay nangwani, ‘Omibaa kas emey ed Joppa ay en mangayag en Simon ay nabdayan si Pedro, ¹⁴ ta ena ibaga en dakayo di iyat yo ay bemeey ay maisalakan,’ kanan kanon di anghel. ¹⁵ Kailoglogik pay ay mankali, sinenggep din Ispirito Santo en daida ay kaman met laeng din inyat na en datako sin damo. ¹⁶ Et say nannemnemak sin kanan Apo Jesus ed idi en binonyagan Juan di ipogaw si danom, ngem datako pay et mabonyagan tako sin Ispirito Santo. ¹⁷ Mo insagot ngarud Diyos din Ispirito Santo en daida ay Gentil ay say insagot na en datako sin namatian tako en Apo Jesu Cristo, sino aya di kaipogaw ko ay mangiparit en Diyos ay nangamag sidi?” kanan Pedro.

¹⁸ Sin nanngean das di, sinmaldeng da ay mamispis-oy en sisya yan dayawen da et si Diyos ay nangwani, “Kambaw olay din Gentil et indawtan Diyos daida si gondaway ay manbabawi ta gon-oden da abe di biyag ay iwed patingga na.”

Maipanggep Sin Gimong di Mamati Ed Antiok

¹⁹ Sin namsean di Judio en Esteban, napalpali-gat di namati et nansisian da. Waday inmey

enggana ed Fenicia, Cyprus ya ed Antiok ay mangibagbagas kalin Diyos, ngem din nangibagbagaan da et Judio anggoy. ²⁰ Ngem wada abey taga-Cyprus ya taga-Cirene ay inmey ed Antiok, yan inbagbaga da abe din siged ay damag ay maipanggep en Apo Jesus sin Gentil. ²¹ Gapo ta wada din panakabalin Apo Diyos en daida ay man-itdo, ad-ado di nanagong en Apo Jesus ay namati.

²² Idi nadamag din gimong ed Jerusalem ay namati di Gentil ed Antiok, inbaa das Barnabas. ²³ Idi sinmawang pay sidi, naragsakan sin nangi-laana ay sineg-angan Diyos si daida, yan tinogtogona ta dadlon dan ipapasnek ay mamati en Apo Jesus. ²⁴ Tan siged ay ipogaw si Barnabas ay napno si panakabalin di Ispirito Santo, ya napigsa abe di pammati na. Isonga ad-ado pay di naitapi en daida ay namati.

²⁵ Pag emey si Barnabas ed Tarsus ay en manganap en Saulo. ²⁶ Idi dinatngana, nantaoli da ed Antiok. Nakatawen das di ay makigimong, yan ad-ado abe di init-itdoan da. Din papasolot Jesus ed Antiok di damo ay makwani en Cristiano.

²⁷ Sin nantetean da Barnabas en Saulo sidi, wada da di mamadto ay sinmawang ay napod Jerusalem. ²⁸ Din esa ay manngadan si Agabus et pinmika sin nasisinopan di gimong, et inpaipadton di Ispirito Santo ay waday domateng ay betil sin kailili isnan daga. (Din inpadto na ay nay et natongpal sin timpon Emperador Claudius.) ²⁹ Siya di, din papasolot Jesus ay doy et nantotolag da ay mangipaw-it si badang sin aag-i da ed Judea. Esaen nan-alos insigon si mabalina, ³⁰ et pag dan

ipaw-it en da Barnabas en Saulo ta iey da sin papangolon di mamati ed Jerusalem.

12

Din Naibolosan Pedro Si Balodan

¹ Sin timpo ay doy, inlogin Ari Herod* ay mamaligat sin odom ay mamati en Jesus, ² yan inapoto na din toktok Santiago ay agin Juan. ³ Idi inamoana ay say nanlaydan di Judio, sinepsep na ay mangipadpap abe en Pedro. Naamag di sin fiesta ay makwani en Nalabas ay panganan das tinapay ay magay labadura na. ⁴ Idi nadpap pay si Pedro, inpabalod Herod ya inpagowardiya na si sinpo ya enem ay soldado ay sag-ooapat ay mansinoskat, tan plano na ay okomen ya ipapses sisya ay boyoen di kaipoipogaw mo makdeng din fiesta.

⁵ Siya di, naibabalod si Pedro, downan pay din gimong di mamati et inapasnek da ay mangikarkararag en sisya.

⁶ Waday sinlabi ay pag din kabigatana di planon Herod ay pangokoman ya pangipapsean en Pedro. Si Pedro et naseseyep sin nan-gawaan di doway ay gowardiya. Nababalod pay si doway kadina downan aben nagogowardiyaan din eneb di balodan.

⁷ Siya et di kawada di anghel di Apo ay nanpaila, yan waday silaw ay naninggaw sin kowarto ay kad-an Pedro. Pinagpag nas Pedro ay namangon en sisya, yan kanana, “Dalasem ay bomangon!” Pag et nankaekdag din kadina ay naibabalod

* **12:1** Din ari ay nay et si Herod Agrippa I ay apon Herod ay Napateg ya pangananen Herod Antipas ay nangipapoto sin toktok Juan ay Mamonbonyag.

sin gadingana, ⁸ yan kanan din anghel, “Olnosem badom, mansinilas ka.” Idi pinati na, kanan din anghel, “Iewes mon tak-ep di badom ta omonod ka.” ⁹ Si Pedro et inonod na din anghel ay bomala, ngem di wada sin nemnem na et baken tet-ewa din am-amagen di anghel en sisya, owat iitaw et anggay. ¹⁰ Linabsan da din esa ya maikadwa ay gowardiya, pag dan somawang sin eneb ay landok ay bomala sin bel-ayan. Eteng nabokatan et binmala da. Mandan da pay si betaey di esa ay kalsada, pag namaga din anghel.

¹¹ Siya et di nainemneman si Pedro yan kanana, “Tet-ewa baw adi! Inbaan baw Diyos din anghel na ay mangisalakan en sak-en ta adi pomses Herod, ta say adi matongpal din namnamaen di Judio ay mapasamak en sak-en.”

¹² Idi ninemnem na di, inmey sin beey da Maria ay inan Juan Marcos ay nasinsinopan di ad-ado ay ipogaw ay mankarkararag. ¹³ Nantogtog et waday katolong ay manngadan si Roda ay en nangila. ¹⁴ Idi nailasinana din kalin Pedro, nilinglingana ay mamokat begew si ragsak na, et katagtag ay en mangibaga ay wadas Pedro sin segpan.

¹⁵ “Naong-ong ka baw adi,” kanan da. Idi inapilit na pay ay tet-ewa, kanan da, “Din anghel nan samet.”

¹⁶ Dowan tomogtotogtog si Pedro. Neyneyna et binokatan da, kambaw tet-ewa ay si Pedro, et nasdaaw da. ¹⁷ Ngem si Pedro, nansinyas ay mangipaginek en daida, et pag nan dad-aten din nangipabalaan di Apo en sisya sin balodan. “Ibaga yo kod abe na en Santiago ya din odom

ay aag-i tako,” kanana. Pag komaan ay emey si natken ay ili.

¹⁸ Idi maagsapa pay, palalo ay nanngalawngaw din gogowardiya. “Namagas Pedro mo?” kanan da. ¹⁹ Inbilin Herod ay en da anapen sisya, ngem adi da makadteng. Isonga binistigal nas daida et pag nan ipapse. Asi pay komaan si Herod ed Judea et en nantee ed Cesarea.

Din Nateyan Ari Herod

²⁰ Sin nantetean Herod sidi, palaloy bonget na sin omili ed Tiro ya ed Sidon. Isonga an-anapen da mo intoy iyat da ay mangabog en sisya, tan din lakam na di panpan-aan das kanen da. Din inamag da et ginayyem das Blasto ay makaammo sin beey Herod. Pag dan masinop ay en manpakaasi en Herod ta makaan bonget na en daida.

²¹ Domateng pay din agew ay inbagan Herod, inbado na din nagayad ay osal di ari, et en tinmokdo sin trono na ta mandiskurso sin kaipoi-pogaw. ²² Nakdeng din diskurso na, kanan da ay nangibogaw, “Kalin di Diyos sa, baken owat kalin di ipogaw.” ²³ Siya et di, dagos ay inpasakit din anghel di Apo sisya, tan inawat na din panay-dayawan dan sisya ay adi na padayaw si Diyos. Pag mabigis awak na et matey.

²⁴ Dowan et pay masepsep ay inmad-ado di ipogaw ay manmannge ya mamati sin kalin Diyos.

²⁵ Mo da Barnabas en Saulo et nakdeng di naibaaan da ed Jerusalem. Nantaoli da ed Antiok ay gait das Juan Marcos.

13

Din Naibaaan Da Barnabas En Saulo Si Odom Ay Il-ili

¹ Sin gimong di mamati ed Antiok, wada di naitatapi ay pankalkalian Diyos ya man-it-itdo sin kalin Diyos. Siya dana di ngadan da: da Barnabas, Simeon ay nabdayan si Natoling, Lucius ay taga-Cirene, Saulo, ya si Manaen ay gait Gobernador Herod ed Galilea.

² Sin esay agew, idi it-itpe day dagaang da ya daydayawen das Diyos, kanan din Ispirito Santo, “Dotokan yos da Barnabas en Saulo ay mansilbi en sak-en, tan waday ipaoblak en daida.”

³ Kasin dan mankararag dowan adi da pay laeng nangan, pag dan kapayen da Barnabas en Saulo et palobwaten das daida.

Din Napasamak En Elimas Ay Man-gengey

⁴⁻⁵ Idi siya di, inbaan din Ispirito Santo si daida et inmey da ed Seleucia ta manlogan das bapor ay emey ed Cyprus. Intakin das Juan Marcos ay mamadang en daida. Somanglad da pay ed Salamis ay esay ili ed Cyprus, en da inkaskasaba din kalin Diyos sin kasinasinagogan di Judio.

⁶ Asi da pinasyal din kailiili ed Cyprus eng-gana ay sinmawang da ed Pafos. Say nangaspoan das Judio ay man-gengey ay mangwani en pankalkalian Diyos sisya, ngem baken tet-ewa. Din ngadana et si Barjesus. ⁷ Sisya et esa ay gait di gobernador ed Cyprus ay si Sergius Paulus. Din gobernador et nalaing ay ipogaw, et inpaayag nas da Barnabas en Saulo tan laydena ay dengngen din kalin Diyos. ⁸ Ngem din man-gengey ay si

Elimas (tan say ngadana sin kalin di Griego) et kinontra nas daida sin nakingalatan da sin gobernador ta masangaw ya adi na pasien din tet-ewa ay mait-itdo. ⁹ Asi et si Saulo ay manngadan abes Pablo et napnos panakabalin di Ispirito Santo, et intekengenas Elimas ¹⁰ yan kanana, “Sik-a ay anak di diablo ay mangontra sin am-in ay sixed, kanayon ay iet-etekam ya sowsowitikem di iib-amdowan kan sepsepen ay panbalinen din tet-ewa ay kalin Diyos si etek. ¹¹ Ed wani, dosaen dakan Diyos yan magodab kas piga ay agew, ta olay din segit et adi ka mailasin.” Sin kosto ay nangwanianas di, niliknan Elimas di kaman binmolinget ay liboo ay nanalin sin mata na, et mankapokap ay man-anap si mangitakkay en sisya.

¹² Idi inilan din gobernador din naamag ay sana, namati en Apo Jesus, tan nasdaaw sin panakabalin di init-itdo da ay maipanggep en sisya.

Din Initdon Da Pablo Ed Antiok Ay Ed Pisidia

¹³ Idi siya di, nanlobwat da Pablo ed Pafos, et nanlogan das bapor ay emey ed Perga ay esay ili sin probinsiya ay Pamfilia. Idi sinmawang das di, tinaynan Juan Marcos si daida et nantaoli ed Jerusalem, ¹⁴ dowan dan ikanayon ed esa ay Antiok ay wada sin sakop di Pisidia. Sin Sabado ay agew ay pan-ibbayan, inmey da sin sinagoga et nakitokdo da. ¹⁵ Waday nanbasa sin linteg Moses ya din insolat di odom ay mamadto, pag waday en inpaibagan din papangolon di sinagoga en da Pablo ay nangwani, “Aag-i, mo waday itdo yo ay

mangipapigsa sin nemnem di ipogaw ay nay da, ibaga yo kod.”

¹⁶ Siya di pinmika si Pablo, et inkayang nan takkay na ay mangipaginek sin ipogaw. Pag nan kanan, “Iib-a ay Israelita ya dakayo abe ay Gentil ay manaydayaw en Diyos, dengngen yo kod nan ibagak. ¹⁷ Din Diyos ay daydayawen tako ay Israelita et pinili na din aap-o tako ed idi ta say daida di ipogaw na. Sin nantean da ed Egipto ay baken dan ili, binadanganas daida et inmad-ado da, et pag nan ipaila din napigsa ay panakabalina ay mangipabala en daidas di.* ¹⁸ Sin nandadanan da pay sin lugar ay magay omili si opatapolo ay tawen, inan-anosana din basbasol da en sisya dowana aben inay-ayowanan daida.† ¹⁹ Idi sinmawang da pay ed Canaan, pinaabak na din pito ay nasyon ay wadas di ta din ipogaw na di mangoka sin daga da.‡ Manlogi sin inmeyan da ed Egipto engganas di, inmey di opat gasot ya limapolo ay tawen.

²⁰ “Makdeng pay di, dinotokan Diyos di mangokom en daida ay nansisinokat enggana sin timpon Samuel ay pankalkalian Diyos. ²¹ Idi siya di, nankedaw das ari en Diyos, et pinili nas Saulo ay anak Kis ay polin Benjamin ta say man-ari en daida si opatapolo ay tawen.§ ²² Pag kaanen Diyos sisya et insokat nas David ay man-ari en daida. Kanan Diyos, ‘Din anak Jesse ay si David et peteg ay laydelaydek, tan tongpalena di am-

* **13:17** Exodo 1:7; 12:51. † **13:18** Bilbilang 14:34. ‡ **13:19** Deuteronomio 7:1. § **13:21** 1 Samuel 8:5; 10:21.

in ay panggep ko ay amagena.’* ²³ Si David met laeng di nangin apo en Jesus ay inbaan Diyos ay mangisalakan en datako ay Israelita ay maibasar sin inkari na ed idi. ²⁴ Sin daan di pangilogian Jesus ay man-itdo, wadas Juan ay nangaskasaba sin am-in ay Israelita ay ibabawi dan basbasol da ya manpabonyag da. ²⁵ Nganngani ay makdeng di oblan Juan, kanana sin kaipoipogaw, ‘Ay kanan yo aya en sak-en di inbaan Diyos ay mangisalakan en dakayo? Baken sak-en mo adi et din maisokat en sak-en. Begew din kinangato na, adiak maikari ay olay mangobad sin galot di sapatos na.’

²⁶ “Iib-a ay polin Abraham ya dakayo ay Gentil ay manaydayaw en Diyos, datako met laeng di nangipaammoan Diyos sin iyat na ay mangisalakan en datako. ²⁷ Ngem din omili ed Jerusalem ya din papangolo da et adi da nailasin ay si Jesus di inbaan Diyos. Adi da aben naawatan ay sisya din inbagbagan di mamadto ed nabaon, olay mo sinabado ay basbasaen da din insolat da. Ngem tinongpal da pay dedan din kanan di mamadto ay sana, tan kineddenggan das Jesus ay matey. ²⁸ Olay mo magay ammo das binmasolana, inbaga da pay dedan en Pilato ay ipapse na. ²⁹ Idi inamag da di yan natongpal am-in din naisolat maipanggep en sisya, wada abe di nangibaba sin awak na sin krus, et en da inponpon si liyang. ³⁰ Ngem kasin tinagon Diyos. ³¹ Et din nakiey en sisya sin napoan da ed Galilea ay inmey ed Jerusalem, daida di nanpaipailaana si pigay agew. Ed wani, daida met laeng di mangipaneknek si

* **13:22** 1 Samuel 13:14; 16:12; Salmo 89:20.

maipanggep en sisya en datako ay Judio. ³² Siya di di inmalian mi ta ibaga mi en dakayo din siked ay damag, et siya na. Din inkarin Diyos sin aap-o tako ed nabaon ³³ et say naitongpal en datako ay poli da, tan sin timpo tako di nanagoana en Jesus. Siya na met laeng di ibagbagan din naisolat sin maikadwa ay Salmo ay kanana,

‘Sik-a din anak ko. Ed wani ipailak ay sak-en si Amam.’†

³⁴ Mo maipanggep abe sin kasin natagoan Jesus ta adi kasin matey, wada abey naisolat ay inkarin Diyos sin iipogaw na ed nabaon ay kanana, ‘Idawat ko en dakayo din nasantoan ay bibindisyon ay inkarik en David ay dadlon matongpal.’‡

³⁵ Si Jesus di natongpalan di inkari na ay sana, tan wada abey naisolat ay kanan David en Diyos, ‘Sak-en di matalek ay mansilbi en sik-a. Adim ipalobos ay madonot nan awak ko.’§

³⁶ Ngem si David, idi nakdeng ay inamag na din layden Diyos sin kamatago na, natey. Inponpon da sin naiponponan di aap-o na, et pag madonot din awak na. ³⁷ Ngem si Jesus pay et adi nadonot awak na, tan tinagon Diyos kasin. ³⁸ Iib-a, laydek ay ammoan yo ay kosto ay babaen din inamag Jesus, mabalin ay pakawanen Diyos din basbasol tako. ³⁹ Tan babaen en sisya, ibilang Diyos ay nalinteg di olay sino ay mamati, ngem maga en datako di mapalinteg sin pangiilaan Diyos babaen

† **13:33** Salmo 2:7. ‡ **13:34** Isaias 55:3. Din inkarin Diyos en Ari David et wadan to di bomala ay poli na ay mangituray sin Judio ay eng-enggana. § **13:35** Salmo 16:10.

sin panongpalan tako sin linteg Moses. ⁴⁰ Siliban yo ngarud ta adi mapasamak en dakayo din inbagan di pankalkalian Diyos ed idi ay nangwani,

⁴¹ ‘Dengngen yo, dakayo ay manlaslasoy, tan waday amagek sin kamatago yo ay masdaawan yo, ngem matey kayo pay dedan, tan adi yo patien ay maamag, olay mo waday mangibaga ay kosto en dakayo.’ ”*

Siya di di kagdengan di inbagan Pablo en daida.

⁴² Idi bomalbala pay da Pablo en Barnabas, inbagan di ipogaw mo mabalin ta ipidwa da ay manitdo sin omali ay Sabado ay manilpo sin inbaga da.

⁴³ Binmala da am-in, ad-adoy nakiey en daida ay Judio ya Gentil ay nangonod sin ogalin di Judio. Nakingalat da Pablo en daida, yan intogon da ta ipapasnek da ay mantalek sin seg-ang Diyos.

⁴⁴ Sinmabado kasin, nasinop di istay am-in di omili ay makidnge sin kalin Diyos. ⁴⁵ Ngem din Judio, idi inila da din ad-ado ay ipogaw, palalo di apos da. Isonga inpalawlaw da Pablo downan dan kinontra din inbagbaga na.

⁴⁶ Asi et intoled da Pablo en Barnabas ay nangwani, “Masapol ay dakayo ay Judio agan-o di pangibagaan mi sin kalin Diyos. Ngem gapo ta sigaan yo, dakayo ay mismo di mangibilang sin awak yo ay adi kayo maikari ay makilak-am si biyag ay eng-enggana. Isonga ed wani taynan mi ngarud si

* **13:41** Habakkuk 1:5. Din natongpalan di naipadto ay sana et inmey din Kaldeo ay en nakigobat sin Judio et binakas da din timplo ed Jerusalem downan aben ad-adoy pinse da. Say nasdaawan din Judio, tan kanan da en maga di mamakas sin kagkagam-is ay timplo da.

dakayo ta emey kami sin Gentil. ⁴⁷ Tan say inbilin Diyos en dakami ay kanana, 'Dinotokak sik-a ay manilaw si nemnem di Gentil ta way iyat am-in di ipogaw isnan lobong ay maisalakan begew en sik-a.' †

⁴⁸ Sin nanngan di Gentil sin kanan Pablo ay sana, naragsakan da dowan dan idaydayaw din kalin Diyos. Yan am-in ay pinilin Diyos ta daida di waday biyag na ay eng-enggana et namati da.

⁴⁹ Siya di nandinamag din kalin Diyos ay maipanggep en Jesus sin kailili das di. ⁵⁰ Ngem din Judio ay adi namati et sinogsogan da di baknang ay iin-a ay mandayaw en Diyos ya din mabigbig ay papangoan sin ili ta ilogi da ay mamaligat en da Pablo en Barnabas. Et inpakaan das daida sin doy ay ili. ⁵¹ Asi et pinokpokan da Pablo din dapan da ta say pangammoan da ay omili ay makaoway da sin dosa da. Pag dan emey ed Iconium, ⁵² dowan din papasolot Jesus ay nataynan ed Antiok, peteg di layad da pay dedan ya napno das panakabalin di Ispirito Santo.

14

Ed Iconium

¹ Ed Iconium abe, inmey da Pablo sin sinagogan di Judio ay man-itdo. Yan din initdo da et waday nantongpalana, tan ad-adoy Judio ya Gentil ay namati. ² Ngem din Judio ay nanigaan ay mamati et sinogsogan da di Gentil ta lomawlawaw di nemnem da sin namati. ³ Ngem nabayag pay dedan

† **13:47** Isaias 42:6; 49:6.

da Pablo en Barnabas sisi. Natoled da ay man-it-itdo maipanggep en Apo Jesus. Yan pinaneknekan Jesus ay tet-ewa di inkaskasaba da maipanggep sin seg-ang na babaen sin panakabalin ay indawat na en daida ay mangam-amag si nakaskasdaaw ay sinyal ya milagro. ⁴ Ngem nagogodwa di nemnem din omilis di, tan waday inmonod sin Judio ay adi mamati, wada abey inmonod sin aapostol. ⁵ Idi siya di, nantotolag di Judio ya Gentil ya din papangolo da ay mamaligat ya mamigpig en daida ta matey da. ⁶ Sin nangammoan din aapostol, linmayaw da ed Listra ya ed Derbe ya sin nandinmang ay ili sin sakop di Licaonia. ⁷ Et intoloy da ay nanginkaskasaba sin siked ay damag sisi.

Din Naamag En Da Pablo Ed Listra Ya Ed Derbe

⁸ Wada ed Listra di esay lalaki ay napengkey di siki na ay adi polos nandad-an manlogi sin binmalaana. ⁹ Sin nannanngena sin kankanan Pablo, insin-eng Pablo sisya, yan dinlaw na ay waday talek na ay mabalin ay mailatonan. ¹⁰ Isonga inpigsa na din kali na ay nangwani, “Ipikam!” Pag et kapika et mandan.

¹¹ Sin nangilaan di kaipoipogaw sin inamag Pablo, inlogi da ay mangibogaw sin kali da ed Licaonia, “Diyos dana ay nanpaila ay kaman ipogaw. Nay binmaba da en datako.” ¹² Et nginadanan das daida sin ngadngadan di didiyos da. Si Barnabas et nginadanan das Zeus, ya si Pablo et nginadanan das Hermes, tan sisya di nankalkali.*

* **14:12** Din pammatin di pagano ed isdi, si Zeus di kangatoan ay diyos da. Si Hermes di inbaan di odom ay diyos mo waday ipaammo da sin ipogaw, tan nalaing sisya ay mankali.

¹³ Din timplo ay nanaydayawan da en Zeus et wada sin benget di ili. Isonga din padi da et in-ey na di bomaro ay babaka ay nakekean si sabsabong sin pasbol ay segpan di ili, tan layden da am-in ay ipaltian da Pablo.

¹⁴ Ngem sin nangammoan da Barnabas en Pablo ay say amagen din kaipoipogaw di, binisngit dan bado da ay mangipaila sin bonget ya sakit di nem-nem da, dowan da pay managtag sin kad-an di kaipoipogaw ay manbogbogaw, ¹⁵ “Dakey ay iiba! Apay nga iyat yos sa? Owat kamin ipogaw ay kaman dakayo met laeng. Inmali Kamis na ta ibaga mi en dakayo din siged ay damag ay maipanggep en Apo Jesus, ta say pandokogan yo din sinan didiyos ay sana ay magay silbi na ta pasien yo din matmatago ay Diyos ay nangamag ed daya ya sin daga ya sin baybay ya din am-in ay wadas di. ¹⁶ Ed idi binaybay-an Diyos din aap-o yo ay Gentil ta oway di iyaat da. ¹⁷ Ngem wada met laeng di nangammoan dan sisya, tan inpaila nan kinadiyos na ay mangam-amag si siged en daida. Sisya di mangidawat sin odan ya din lomamsan di mais-is-ek ta waday katagoan yo ta say manragsak kayo.” ¹⁸ Ngem olay mo say inbaga na di, istay dan itoloy ay ipaltian daida.

¹⁹ Idi siya di, wada et di sinmawang ay Judio ay napod Antiok ed Pisidia ya napod Iconium. Inawis da din kaipoipogaw ta pigpigen das Pablo, asi da ginoyod sin benget di ili, tan kanan da en natey. ²⁰ Ngem idi nilikob di mamati, binmangon et nantaoli sin ili. Sin napat-aana, inmey da Pablo en Barnabas ed Derbe.

Din Nantaolian Da Pablo Ed Antiok Ed Syria

²¹ Sin sinmawangan da ed Derbe, inkasaba da din siged ay damag, et ad-ado di inawis da ay manbalin si pasolot Jesus. Pag dan mantaoli ed Listra ya ed Iconium ya pag ed Antiok ed Pisidia ²² ta papigsaen da di pammatin di papasolot. Sin esa ya esa ay ili ay inmeyan da, tinogon das daida ay nangwani, “Ipapasnek yo pay et ay mamati olay sino di maamag en dakayo, tan masapol ay nam-osen tako di ad-ado ay ligat, asi tako maitapi sin panturayan Diyos ed langit.” ²³ Dinotokan da abe di papangolon di esa ya esa ay gimong downan dan itpe di dagaang da ay mangikarkararag en daida, yan intalek da en Apo Jesus ay pinati da, ta say sisya di mangay-ayowan en daida. Say inamag da Pablo sin esa ya esa ay ili ay inmeyan da.

²⁴⁻²⁵ Asi da mandan sin probinsiya ay Pisidia, et inmey da ed Perga ay esa ay ili ed Pamfilia. Idi nankasaba das di, pag dan emey ed Attalia, ²⁶ et nanlogan das bapor ay mantaoli ed Antiok ed Syria. Tan say kad-an di nangikarkararag en daida ay nangitalek en Diyos ta ay-ayowanana ya segseg-anganas daida sin obla ay kakedkedeng da.

²⁷ Idi sinmawang das di, inpasinop da din gimong, et pag dan dad-aten din am-in ay inpaamag Diyos en daida ya din namadangana en daida ay nangaskasaba sin Gentil ta wada abey gondaway da ay mamati. ²⁸ Nabayag pay di nakitetean da sin mamati en Jesus ed isdi ay Antiok.

15

Maipanggep Si Kosto Ay Amagen Di Gentil Ay

Mamati

¹ Idi siya di, wada da et di napod Judea ay inmey ed Antiok ay nan-itdo en daida ay mamati. Kanan da, “Adi mabalin ay maisalakan kayo mo adi kayo manpakogit ay manongpal sin ogali ay initdon Moses.”* ² Ngem da Pablo en Barnabas et palalo di in-in-at da ay makisongsongbat en daida. Isonga nantotolag da am-in ay emey da Pablo en Barnabas ya di odom ay mamati ed Jerusalem ta en da makingalat sin aapostol ya papangolon di mamati maipanggep sin initdo da ay doy. ³ Pag palobwaten din gimong si daida. Sin nannandanan da pay sin probinsiya ay Feni-cia ya Samaria, nansepsepad da ay nangidaddad-at sin mamatis di sin namatian di Gentil en Je-sus. Et naragragsakan da sin nanngean das di. ⁴ Somawang da pay ed Jerusalem, naragsak din gimong ya din papangolo da ya din aapostol ay nangila en daida. Et dinad-at da Pablo di am-in ay inam-amag Diyos babaen en daida.

⁵ Ngem wada di aag-i ay naitatapi sin bonggoy di Fariseo, et pinmika da ay nangwani, “Masapol ay bilinen tako din Gentil ta manpakogit da ya pasien da abe din odom ay linteg Moses.”

⁶ Siya di nanmimiting din aapostol ya papan-golo ta say panngalatan da. ⁷ Nabayag di nan-sosongbatan da, asi pay pomika si Pedro yan kanana, “Aag-i, ammo yo ay sak-en di pinilin Diyos en datako ed idi ay en mangikaskasaba sin siged ay damag sin Gentil ta say dengngen da ya pasien da. ⁸ Yan si Diyos ay makin ammo sin wadas nemnem di ipogaw et inpaila na ay inawat na

* 15:1 Levitico 12:3.

din Gentil ay mamati, tan inpasgep na din Ispirito Santo en daida ay kaman met laeng din inyat na en datako. ⁹ Baken naitken din inyat na en daida, tan manbegew din pammati da met laeng di nanalosana sin nemnem da. ¹⁰ Mo siya di ngarud, apay nga padpadasen yo si Diyos ay mangwani en siyat dan tongpalen di am-in ay ogali tako? Tan olay din aap-o tako ya olay datako ed wani, adi tako kabaelan ay tongpalen. ¹¹ Nemnemen yo kod ay patien tako ay maisalakan tako begew din seg-ang Apo Jesus, yan siya met laeng en daida,” kanan Pedro.

¹² Nakdeng di, ginmiginek din kaipoipogaw ta dengngen da din daddad-aten da Barnabas en Pablo maipanggep sin nakaskasdaaw ay sinyal ya milagro ay inam-amag Diyos babaen en daida sin en da nangaskasabaan sin Gentil.

¹³ Nakdeng pay din apat da ay sana, pag mankali si Santiago ay nangwani, “Dakayo ay aag-i, dengngen yo kod nan kanak. ¹⁴ Kadaddad-at Simon Pedro din damo ay nangipailaan Diyos sin seg-ang na sin ipogaw ay Gentil ta pomili en daida si makwani en ipogaw na. ¹⁵ Din inamag Diyos ay sana et maikompas sin insolat di mamadto ay mangwani,

¹⁶ ‘Kanan di Apo, Mantaoliak sin tapin di agew ta isaad ko kasin din nabakas ay beey en Ari David ta dadlon mabaroan, ¹⁷ ta asi somagong en sak-en am-in din Gentil ay pinilik ay makwani en ipogaw ko. ¹⁸ Siya di di kinwanin di Apo ay inpaammo na ed nabaon.’†

† 15:18 Amos 9:11-12.

¹⁹ “Isonga din wadas nemnem ko et adi tako pagigaten di Gentil ay managsagong en Diyos. ²⁰ Olay mansolat tako anggoy en daida ta ibaga tako ay adi da isida di naidaton sin sinan didiyos, tan paniyew en datako, adi da daddaagen di baken dan asawa, ya adi da aben mansidas dada ono napososan ay animal, tan adi nakaan di dada na. ²¹ Tan ammon am-in di Judio dana ay linteg, tan manlogi ed nabaon, inbasbasa das sinabado din linteg Moses sin am-in ay sinagoga tako. Isonga olay tongpalen da dana tan into et mo masakitan di nemnem di Judio,” kanan Santiago.

Din Insolat Da Sin Gentil Ay Mamati

²² Siya di din aapostol ya din papangolo ya am-in da ay miembron di gimong et ninemnem da ay manpili sin gimong si makeey en da Pablo en Barnabas ay emey ed Antiok. Di pinili da et doway am-ama da ay da Judas ay nabdayan si Barsabbas ya si Silas. ²³ Siya na di inpaw-it da ay solat en daida:

“Dakami ay aag-i yo ay aapostol ya papangolo isnan ed Jerusalem, isolat mi na en dakayo ay Gentil ay mamati issan ed Antiok, Syria ya Cilicia. ²⁴ Wada kano di napos na ay en nangriribok en dakayo ay nangit-itdos natnatken. Ngem adi mi indawtan daidas kalebbengan ay nangiyat sidi. ²⁵⁻²⁷ Isonga nanmimiting kami, et ninemnem mi ay siged mo mantaolis sa da Pablo en Barnabas. Nabanol ay gayyem mis daida ay nangipostosta si biyag da ay nansilbi en Apo Jesu Cristo. Pinili mi abes da Judas en

Silas ay makeey en daida ta paneknekan das kali da din insolat mi ay nay. ²⁸ Din layden mi ay ibaga en dakayo et siya met laeng di layden di Ispirito Santo, tan inpanemnem na en dakami en adi mi pali-gaten dakayo ay mangipapati ta onodan yo din ogali mi. Da naey ay bilin anggoy di masapol ay tongpalen yo. ²⁹ Adi yo isid-sida di naidaton sin sinan didiyos, adi kayo aben mansidsidas dada ono napososan ay animal, ya adi yo aben daddaagen di baken yon asawa. Kosto di amagen yo mo anosan yo ay tongpalen dana ay bilin. Anggay dana si layden mi ay ibaga en dakayo.”

³⁰ Idi nakasolat da, pinalobwat da din nangiey, et inmey da ed Antiok. Somawang da pay sidi, inpasinop da din gimong ta idawat da din solat en daida. ³¹ Idi basaen da pay, peteg di layad da sin mayat ay pamagbaga.

³² Ad-ado abey inbagbagan da Judas en Silas ay mangiparagsak ya mangipapigpigsa sin pammati da, tan nankalkalian Diyos daida. ³³ Nantetee das di si nabaybayag, pag palobwaten din mamati ay nangwani, “Sapay koma ta ayowanan Diyos dakayo sin emeyan yo.” Asi da pay mantaoli ed Jerusalem ay kad-an di nangibaa en daida. ³⁴ † ³⁵ Ngem intoltoloy pay da Pablo en Barnabas ed Antiok ay man-it-itdo ya mangikaskasaba si maipanggep en Apo Jesus. Ad-ado abey iib-a da ay

† **15:34** Versikulo 34 et maga sin kaad-adoan ay manuskrito sin Griego: Ngem si Silas et ninemnem na ay mantee ed Antiok.

mamati ay nakibadang en daida sin sana ay obla da.

Din Nansianan Da Pablo En Barnabas

³⁶ Emey pay di piga ay agew, pag kanan Pablo en Barnabas, “En ta pasyalen din aag-i sin kailili ay en ta nangaskasabaan si maipanggep en Apo Jesus, ta ilan ta mo kas-ano da.” ³⁷ Asi et layden Barnabas ay itakin das Juan Marcos, ³⁸ ngem sigaan Pablo, tan tinaynanas daida ed idi sin kadan da ed Pamfilia, et adi na intoloy ay binmadang sin obla da. ³⁹ Pag nalabes di songbat da, et nansisian da. Intakin Barnabas si Marcos, et nanlogan das bapor ay emey ed Cyprus. ⁴⁰ Ngem si Pablo et pinili nas Silas ay kadwa na. Inkararagan din mamatis daida ta seg-angan ya ayowanen din Apo si daida sin am-in ay emeyan da. ⁴¹ Pag dan emey sin kailili ed Syria ya ed Cilicia ta en da papigsaen di nemnem di mamati sin kagimogimong.

16

Din Naitapian Timoteo En Da Pablo En Silas

¹ Inmey da abe ed Derbe ya ed Listra, et say nanatngan da en Timoteo ay esa ay pasolot Jesus. Mamati abe din ina na ay Judio, ngem si ama na et Gentil. ² Init-it-ek di am-in ay mamati ed Listra ya ed Iconium si Timoteo, ³ et layden Pablo ay itakin sisya. Ngem gapo ta ammon am-in di ipogaw sidi ay Gentil si ama na, inpakogit Pablo agan-o ta adi masakitan nemnem di ib-a da ay Judio sin kailili ay emeyan da. ⁴ Pag dan pasyalen din il-ili ed isdi ta en da ipaammo sin Gentil din ninemnem di aapostol ya papangolo ed Jerusalem ta say onodan

da. ⁵ Isonga pinmigma din pammatin di aag-i sin kagimogimong dowan da pay omad-ad-ado si inag-agew.

Din Iniitaw Pablo Maipanggep Si Taga-Macedonia

⁶ Pag mandan da Pablo sin sakop di Frigia ya Galacia, tan inparit di Ispirito Santo di emeyan da ed Asia ay en mangaskasabas di. ⁷ Somawang da pay sin gedeng di probinsiya ay Misia, kanan da en emey da ed Bitinia, ngem adi inpalobos di Ispiriton Jesus. ⁸ Isonga nandan da ed Misia ay nandagdagas ed Troas.

⁹ Idi nalabi, waday inpailan Diyos en Pablo ay kaman iitaw, inila na di esay lalaki ay taga-Macedonia ay pinmipika ay manpakpakaasi en sisya, “Omagadang kas nan ed Macedonia ta badangam dakami,” kanana.

¹⁰ Idi siya et di, nan-anap kamis panloganan mi ay emey ed Macedonia, tan inammoan mi ay say layden Diyos ay emeyan mi ay pangikaskasabaan sin siged ay damag.*

Din Namatian Lydia Ed Filipos

¹¹ Nanlobwat kami ed Troas, et nanlogan kamis bapor ay mandagas ed Samotracia. Mapat-a pay, asi kami inkanayon ed Neapolis. ¹² Nandisaag kamis di, et nandan kami ed Filipos ay din kadakdak-an ay ili sin doy ay distriton di Macedonia. Din kaad-adoan ay man-ilis di et taga-Roma da. Taga-Roma abe din tuturay. Et say nantetean mis piga ay agew.

* **16:10** Din kami et laydena ay kalien en nakiey si Lucas ay nangisolat sin libro ay nay en da Pablo.

¹³ Sin agew ay pan-ibbayan, tinaynan mi din ili, et inmey kami sin benget di ginawang, tan siya kano di pankarkaragan di Judio. Tinmokdo kami et nakingalat kami sin babbabai ay nasinop sisi. ¹⁴ Din esa ay nannanngge et si Lydia ay taga-Tiatira ay mangilaklakos nangina ay lopot ay manbalanga. Gentil sisya ay naitatapi sin Judio ay manaydayaw en Diyos. Sin nannannggeana sin inkasaban Pablo, inturong Diyos di nemnem na ta patiena. ¹⁵ Et nanpabonyag da am-in ay bemeey. Pag nan ayagan dakami ay makitee en daida. “Mo kanan yo en tet-ewa ay mamatiak en Apo Jesus, en tako ed bebbeey ta say pantean yo,” kanana. Yan inpapilit na ay emey kami.

Din Naibalodan Da Pablo Ed Filipos

¹⁶ Sin esa ay agew sin em-emeyan mi sin pankararagan, waday inabat mi ay balasang ay bag-en ay nalaing ay manpontos, tan kinapet di anito. Begew din kinalaing na ay sana, ad-adoy pilak ay al-alaen di nakin bag-en en sisya. ¹⁷ Inonod nas dakami en da Pablo, yan kanana ay nangibogabogaw, “Da naey ay ipogaw et mansilsilbi da sin Kangatoan ay Diyos! Ibagbaga da di iyat yo ay maisalakan!” ¹⁸ Pigay agew di nangiyatanas di enggana ay binmonget si Pablo. Pag nan sagongen yan kanana sin anito, “Begew din panakabalin di ngadan Jesu Cristo, taynam man sisya.” Et kinmaan din anito ay dagos.

¹⁹ Idi inammoan din nakin bag-en en sisya ay namaga din pansapolan das pilak, kagamdot da en da Pablo en Silas, et in-galalad da ay nangiey sin kad-an di tuturay di ili. ²⁰ Pag dan idarum sin

hohowis ay dinotokan di taga-Roma yan kanan da, “Da naey ay Judio et gologoen da din ili tako, ²¹ tan din og-ogali ay init-itdo da et kontran di linteg tako, yan adi mabalin ay onodan tako ay Romano.” ²² Dowan pay naitapi din kaipoipogaw ay manbogbogaw ay mangipabasol en daida. Siya et di nanlabosen din hohowis daida et pasoplit da. ²³ Idi palalo ay sinoplisoplit da, pag dan ibalod, et inbilin da sin gowardiya ta dadlonan bantayan. ²⁴ Isonga din gowardiya et in-ey nas daida sin kowarto sin ed dogo na, et inpeey na din siki da sin nalolokawan ay nandemilan di dowan ay tabla, asi na pan-ipiten.

²⁵ Sin gawan di labi pay, mankarkararag ya mankankanta da Pablo en Silas ay manaydayaw en Diyos dowan et pay dengdengngen din iib-a da ay balod. ²⁶ Idi siya et di, wada et di kaeegyat ay yegyeg ay palalo ay nangikiweg sin balodan, yan nankabkatan din eeneb, dowan et nankakakaan din kadina ay naiposas sin kabalobalod.

²⁷ Idi binmangon pay din gowardiya yan inila na ay nabobokatan din eeneb, inoksot nan kampilana ta peslena koma din awak na, tan kanana en linmayaw am-in din balod. ²⁸ Ngem nanbogaw si Pablo ay nangwani, “Adim peslen awak mo, tan deda Kamis na am-in!”

²⁹ Siya et di kaayag din gowardiya sin iib-a na ta ieyan da si silaw. Pag na et dalasen ay senggep sin kad-an da Pablo en Silas, yan mandokmog ay manpaypayegpeg sin sangoanan da. ³⁰ Pag nan pabel-ayen daida sin bel-ayan yan kanana, “Apo, sinoy masapol ay amagek ta maisalakanak?”

31 “Mamati ka en Apo Jesus et maisalakan ka, pati am-in dakayo ay bemeey,” kanan da. 32 Pag dan itoloy ay mangikaskasaba sin kalin di Apo en daida am-in ay bemeey. 33 Deda ay gawan di labi, in-ey din gowardiyas daida sin kad-an di danom ta owasana din sogat da. Makdeng di, pag et manpabonyag pati da am-in ay bemeey. 34 Asi na pag ayagan da Pablo en Silas sin beey da ta pakanenas daida. Et naragsaragsakan da am-in ay bemeey begew sin namatian da en Diyos.

35 Mapat-a pay, binaan din hohowis di popolis ay en mangibaga sin gowardiya, “Ibolosam din ipogaw ay da sana.”

36 Isonga kanan din gowardiya en Pablo, “Kanan din hohowis en maibolosan kayo en Silas. En kayo ngarud, ngem igiginek yo kod ay komaan.”†

37 Ngem kanan Pablo sin polis, “Pinasoplit das dakami ay binoboyan di kaipoipogaw ay adi da binmistigal agan-o, pag dan omibalod, yan Romano kami met. Yan nay et ay layden da ay igiginek mi ay komaan mo? Adi met mabalin! Olay omali din hohowis ta daida di mangitlod en dakami ay komaan.”

38 Inmey din popolis ay en nangisodsod sin hohowis, et inmegyat da sin nanngedan da ay Romano da Pablo en Silas. 39 Isonga inmey da sin balodan ay en manpakombaba en daida. Asi da pay inpango sin bel-ayan, et kedawen da ta komaan da sin ili ay doy. 40 Komaan pay da Pablo en

† 16:36 Di esa abe ay kaiologan nina sin Griego et: En kayo ngarud et sapay koma ta natalna di nemnem yo.

Silas sin balodan, pag dan emey sin beey en Lydia, et nakingalat da sin mamati ay nasinop sidi ay mangipapigsa sin nemnem da. Pag dan madipos.

17

Din Golo Ed Tessalonica

¹ Nandan da Pablo ed Amfipolis ya ed Apollonia, et pag dan somawang ed Tessalonica ay kad-an di sinagogan di Judio. ² Say inmeyan Pablo ay nakidisdiskotil maipanggep sin kalin Diyos, tan say ogali na, et say inamag nas tolo ay Sabado. ³ Inlawlawag na din naisolat sin kalin Diyos ay nangipaneknekana ay masapol ay nam-osen din Messias di ligat ya matey ya pag kasin matago. “Din si Jesus ay ibagbagak en dakayo et sisya met laeng din Messias,” kanana. ⁴ Wada di Judio ay naawis sin inbagbaga na, yan sinmolot da en da Pablo en Silas. Ad-ado abe di namati ay Gentil ay nakidaydayaw en Diyos ya babaknang ay iin-a.

⁵ Asi et maapos din Judio ay adi mamati, et in-pasinop da di mankakekedse ay owat manbolbolakbol ta manngalawngaw da enggana ay nagolo am-in din omili. Pag dan en piliten din eneb di beey en Jason ay pantetean da Pablo, ta pabelayen da komas daida ta iey da sin panmitmitingan di kaipoipogaw. ⁶ Ngem adi da makadteng en daida, isonga in-galalad das Jason ya odom ay mamati et in-ey da sin tuturay di ili, yan kanan da ay nangibogaw, “Din ipogaw ay mangologolo sin kailili et inmali da abes na, ⁷ yan si Jason ay nay et sinangaili nas daida. Am-in di somolot en daida et labsingen da di linteg di Emperador ay mangwani en waday natken ay ari ay manngadan si Jesus.”

⁸ Idi dinngen din tuturay ya din kaipoipogaw din inpabasol da ay sana, peteg ay madanagan da.
⁹ Et pinapiyansa das da Jason ya din iib-a na ay mamati, pag dan ibolosan.

Manang-awat Din Judio Ed Berea

¹⁰ Idi nalabi pay, pinalobwat din aag-i da Pablo en Silas ta emey da ed Berea. Somawang da pay sisi, inmey da sin sinagogan di Judio. ¹¹ Din Judio ed Berea et mas manang-awat da mo din taga-Tessalonica, tan laydelayden da ay manmange sin kalin Diyos, yan inag-agew ay basbasaen da ta ilaen da mo tet-ewa din it-itdon Pablo. ¹² Isonga ad-ado da di namati, pati di ad-ado ay Gentil ay lallalaki ya babaknang ay iin-a.

¹³ Ngem idi inammoan din Judio ed Tessalonica ay mankaskasabas Pablo ed Berea, inonod das di, et inlogi da ay manogsog ya mangolo sin kaipoipogaw. ¹⁴ Isonga din mamati et inpalobwat das Pablo ay dagos ta emey sin benget di baybay, ngem nataynan da Silas en Timoteo ed Berea. ¹⁵ Din kakoyog Pablo et initlod da enggana ed Athens, pag dan somaa ay en mangibaga sin into-gon Pablo ay dalasen koman da Silas en Timoteo ay en manteng en sisya.

Din Kaad-adon Di Sinan Didiyos Da Ed Athens

¹⁶ Sin kawadan Pablo ed Athens ay manman-ed en da Silas, palalo di sakit di nemnem na sin nangilaana sin ad-ado ay sinan didiyos da. ¹⁷ Isonga inmey sin sinagogan di Judio ta makidiskotil en daida ya din Gentil ay manaydayaw en Diyos. Inag-agew abe ay in-inmey sin kasinsinopan di ipogaw ay

makingalngalat ya makidiskotil sin ipogaw ay wadas di. ¹⁸ Wada abe di mamaestron di Epicureo ya Estoico* ay nakidiskotil en sisya. Di odom et kanan da en, “Sino ngin di ibagbagan nan mansalsalawasaw?” Dowan kanan di odom, “Kamanan ibagbaga din didiyos da sin addawi ay ili.” Kanan da di, tan inkaskasaban Pablo di maipanggep en Jesus ya din kasin matagoan di ipogaw.†

¹⁹ Idi siya di, in-ey das sisya sin kasinsinopan di aam-a ya papangolon di ili ay kanan da en Areopagus, yan kanan da en sisya, “Mo mabalin ta ipaammom kod en dakami din baro ay it-itdom, ²⁰ tan di odom ay inbagbagam et magay dindinnge mis kaman nidi, et layden mi ay ammoen din laydena ay kalien.” ²¹ Kanan da di, tan am-in di omili ed Athens, olay din napos natken ay ili ay nakiili en daida, iag-agew da ay mangibagbaga ya manmannge si baro ay mait-itdo.

²² Pag pomika si Pablo sin sangoanan da yan kanana, “Dakayo ay taga-Athens, ammok kayman ay es-esten yo ay manaydayaw sin didiyos yo,

* **17:18** Din Epicureo, kanan da en gandat ay nawada din lobong, maga di namarsua. Kanan da abe en mo matey di ipogaw, mamaga abe di ab-abiik na. Isonga din panggep koman di ipogaw sin nay biyag, ta maganasan si kankanayon ay tongpalena di am-in ay aklongena. Din Estoico abe et kanan da en mamaga di ab-abiik di ipogaw sin kateyana. Ngem kanan da en onodan koman di ipogaw di wada sin nemnem na ay adi masangsangaw sin liknaen di awak na ay sakit ono pan-ganasan, tan din nemnem koma di mangituray sin baklang. † **17:18** Anastasis et say pangikalin di Griego din kasin katagoan, isonga nankamali ngin di taga-Athens ay mangwani en da Jesus en Anastasis di ngadngadan di doway ay diyos.

²³ tan idi nannandanak sin ili yo ay mamoyboya sin pandaydayawan yo sin kadiyodiyos, wada di dinatngak ay altar ay way naisolat ay kanana, ‘Para sin diyos ay adi mi am-ammo.’ Din Diyos ay doy ay daydayawen yo olay adi yo am-ammo et sisya di ipaammok en dakayo ed wani. ²⁴ Sisya din Diyos ay namarsua isnan daga ya din am-in ay wadas na, yan adi manbeey sin timplo ay inamag di ipogaw, tan sisya di Apo sin ed langit ya sin daga. ²⁵ Maga abe di masapol na si mabalin ay ibadang tako ay ipogaw en sisya, tan sisya met laeng di mangidawat si biyag, leng-ag, ya am-in ay masapol tako. ²⁶ Es-esa ay ipogaw di pinarsua na sin damo ta say mapoan di nankinalasi ay ipogaw isnan labaw di daga. Inkeddeng na abe ed nabaon di timpo ay panturayan di esa ya esa ay nasyon ya din beddeng di ili da. ²⁷ Say inamag na di ta anapen di ipogaw sisya bareng mo datngan das sisya sin pankapokapan da, tan baken met naiaddawi en datako. ²⁸ Tan wada di nangwani, ‘Sisya di mangidawat si biyag en datako, yan sisya di mangay-ayowan sin pandad-anan ya katagoan tako.’

Wada abe di odom ay nakaadal ay iib-a yo ay nangwani,

‘Anak na met datako.’

²⁹ Mo tet-ewa ngarud ay an-ak Diyos datako, adi tako koman kanan en mais-o di kinadiyos na sin sinan didiyos ay naamag si balitok ono palata ono bato ay ninemnem di nalaing ay ipogaw ay amagen. ³⁰ Ed idi, inan-anosan Diyos din natnatken ay inam-amag di ipogaw, tan daan da pay laeng ammoan sisya. Ngem ed wani, inbilina ay

masapol ay pandokogan am-in di ipogaw din lawa ay am-amagen da. ³¹ Tan waday inkeddeng Diyos ay agew ay pangokomana sin am-in ay ipogaw isnan lobong. Wada abe di ipogaw ay pinili na ay mangokom ay kosto en daida, yan pinaneknekana ay sisya di pinili na babaen sin kasinan nanagoan en sisya.”

³² Sin nangean da sin kanan Pablo en wada di kasin natago ay ipogaw, nilaslasoy di odom down aben kanan di odom, “Layden mi ay dengdengngen din it-itdom ay sana si mamingsan.”

³³ Pag komaan si Pablo. ³⁴ Ngem wada pay di sinmolot en sisya ay namati en Jesus. Wada si Dionisius ay esay pangpangoan di Areopagus, waday babai ay manngadan si Damaris, ya wada abey odom.

18

Din Naamag En Pablo Ed Corinto

¹ Idi siya di, kinmaan si Pablo ed Athens, et inmey ed Corinto. ² Dinatnganas di di Judio ay taga-Pontus ay manngadan si Aquila ya din asawa na ay si Priscilla. Kadatdateng da ay napod Italia, tan inbilin Emperador Claudius ay komaan am-in di Judio ed Roma ay say kapital di Italia. Inmey si Pablo ay en namasyal en daida, ³ yan gapo ta iso nas daida ay man-amag si tolda, nakitetee ya nakiob-oblá en daida. ⁴ Sinabado pay yan en nakidisdiskotil sin sinagoga ta awisena koma di Judio ya Gentil ta mamati da en Jesus.

⁵ Idi sinmawang pay da Silas en Timoteo ay napo ed Macedonia, in-ag-agew Pablo ay

mangikaskasaba ay mangipaneknek sin Judio ay si Jesus din Messias. ⁶ Ngem idi kinontra ya pinalawlawan di Judio sisya, inkelyag nan bado na ta say pangammoan da ay makaoway da sin dosa da yan kanana, “Mo dosaen Diyos dakayo, gon-gona yo dedan! Baken kon basol. Manlogi ed wani, enak itdoan di Gentil.”

⁷ Pag taynan Pablo si daida, et en nakibeey en Ticius Justus ay Gentil ay manaydayaw en Diyos. Din beey na et naiidking sin sinagoga. ⁸ Waday si Crispus ay pangolon di sinagoga ya am-in da ay bemeey et namati da en Jesus. Ad-ado abe di taga-Corinto ay namati sin nanngean da sin inkaskasaban Pablo, et nanpabonyag da.

⁹⁻¹⁰ Sin esay labi, iniitaw Pablo ay kanan Apo Jesus en sisya, “Adi ka emeg-egyat, maga di manakit en sik-a, tan kadmwaek sik-a. Ippasnek mo ngarud ay mangaskasaba ay adi ka gomiginek, tan ad-ado pay laeng di omilis na ay manbalin si ipogaw ko.” ¹¹ Isonga nantetees Pablo sisi si esa ya kagodwa ay tawen ay nan-it-itdo si kalin Diyos.

¹² Idi naisokat pay si Gallio ay man-gobernador ed Akaya, nantotolag di adi mamati ay Judio ay nanpap en Pablo, et in-ey da sin korti ta idarum da sin gobernador. ¹³ Kanan da, “Din ipogaw ay nay et aw-awisena di kaipoipogaw ta di iyat da ay mandayaw en Diyos et maikontra sin linteg.”

¹⁴ Istay komali si Pablo, ngem dowan et kanan Gallio sin Judio, “Mo wada koma di basol nisa ono lawa ay inamag na, an-anosak adi kayman ay mannge en dakayo ay Judio. ¹⁵ Ngem gapo ta maipanggep anggoy sin kaiol-ologan di kali ya ngadngadan di ipogaw ya din linteg ay on-onodan

yo di panririan yo, olay dakayo di makaamos sa, tan sigaak.” ¹⁶ Pag na et ipabela sin korti. ¹⁷ Siya et di, din Gentil ay mamoyboya et kagamdot da en Sostenes ay pangolon di sinagoga et sinoplit da sin bel-ayan di korti, ngem si Gallio et binaybay-anas daida.

Din Nantaolian Pablo Ed Antiok

¹⁸ Nabayag pay laeng si Pablo ed Corinto. Pag nan taynan din aag-i ay mamati, et inmey ed Cenkrea ay kinoykoyog da Aquila en Priscilla. Idi sinmawang das di, nanpakalbo si Pablo ta say pangipailaana ay natongpal din inkari na en Diyos.* Pag dan manlogan si bapor ay emey ed Syria. ¹⁹⁻²¹ Maspad da pay ed Efeso, inmey si Pablo sin sinagoga et nakidiskotil sin Judio. Inpakodan da ta makitetees di, ngem sinigaan Pablo. “Mo say layden Diyos, asiak mantaoli,” kanana. Pag nan taynan da Aquila en Priscilla, et manlogan kasin sin bapor ay emey ed Syria.

²² Somawang pay ed Cesarea ay esay ilin di Syria, nandad-an ay tinmikiid ed Jerusalem ta en manpasyal sin gimong, asi pag manballalong ed Antiok. ²³ Idi nabaybayag isdi, nanlobwat kasin ay ena pasyalen din kailili sin sakop di Galacia ya Frigia ay mangipapigpigs sa si nemnem di mamati.

Din Nan-itdoan Apollos Ed Efeso Ya Ed Corinto

²⁴ Dowan pay et wada di esa ay Judio ay taga-Alexandria ay inmey ed Efeso. Di ngadana et si Apollos. Nalaing sisya ay man-itdo, ya adado abey ammo na maipanggep sin inpaisolat Diyos. ²⁵ Nagaget ay man-itdo si maipanggep en

* **18:18** Bilbilang 6:18.

Apo Jesus, yan tet-ewa abe di inbagbaga na, tan waday nangitdo en sisya ed idi. Ngem asi et din ammo na anggoy et din init-itdon Juan sin deda ay nanbonbonyagana. ²⁶ Inlogi na ay mangaskasaba sin sinagoga, yan natoled abe ay mankali. Sin nanngean da Priscilla en Aquila, inayagan das sisya sin beey da, et initdoan da ay kosto sin adi na ammo ay maipanggep en Jesus ya din iyat Diyos ay mangisalakan si ipogaw. ²⁷ Idi layden pay Apollos ay emey sin probinsiya ay Akaya, inaboloyan din aag-i ay mamati ed Efeso sisya, et nansolat da sin mamati ed Akaya ta awaten das sisya. Idi sinmawang sidi, ad-adoy badang na en daida ay namati babaen sin seg-ang Diyos. ²⁸ Tan nalaing ay makidiskotil sin Judio ay il-ilan di ipogaw, yan inabak nas daida ay nangipaneknek sin kalin Diyos ay si Jesus din Messias.

19

Din Sinenggepan Di Ispirito Santo Sin Taga-Efeso

¹ Idi deda si Apollos ed Corinto, inmey si Pablo ed Efeso ay napo ed Frigia ay nandad-an sin kadondontogan. Idi sinmawang sidi, waday dinatngana ay papasolot, ² yan pinoot na en daida, “Ay inawat yo din Ispirito Santo sin namatian yo?”

“Aga, magay dindinngge mi sin kanam en Ispirito Santo,” kanan da.

³ “Mo siya sa, intoy ison ngarud di nanpabonyagan yo?” kanan Pablo.

“Din iyat di bonyag ay initdon Juan,” kanan da.

⁴ Pag kanan Pablo, “Din initdon iman Juan et kanana en masapol ay manbabawi di ipogaw sin basbasol da ta asi da manpabonyag. Ngem kanana abe en masapol ay mamati da sin omonod en sisya ay si Jesus.”

⁵ Sin nanngean das di, nanpabonyag da kasin ay nangipaammo ay si Jesus di Apo da. ⁶ Pag kapayen Pablo si daida, et sin-gep di Ispirito Santo. Asi da pag mankali si natken ay kalkali dowan da aben ibagbaga din inpabagan Diyos en daida. ⁷ Di kabibilang da et emey ay sinpo ya dowa.

⁸ Tolo ay bowan pay di nan-it-itdoan Pablo sin sinagoga, yan natoled ay nakidisdiskotil en daida maipanggep sin panturayan Diyos ta maawis da koma ay mamati. ⁹ Ngem wada di odom ay kinmenteg di nemnem da ay sinigaan da ay mamati, et pinalawlaw da din pammatin di Cristiano sin iib-a da ay makigimgimong. Isonga tinaynan da Pablo ya din sinmolsolot en Jesus, et inmey da sin iskowilaan Tirannus. Say nakidisdiskotilan Pablo si inag-agew ¹⁰ enggana ay inmey di doway tawen. Isonga am-in din omili sin probinsiya ay Asia, olay Judio ya Gentil, dinnge da din kalin Diyos maipanggep en Apo Jesus.

Din Naamag Sin Pito Ay Anak Sceva

¹¹ Palalo ay nakaskasdaaw din milagro ay inam-amag Diyos babaen en Pablo. ¹² Tan olay panyo ono trapo ay osal na, mo iey da sin mansaksakit ya kinapet di anito, nailatonan da dowan aben tinaynan din aanito si daida. ¹³ Asi et wada da di Judio ay manlikliked ay mangipakpakaan si aanito, yan pinadpadas da ay nangos-osal sin ngadan Jesus.

Din in-inyat da et kanan da, “Sik-a ay anito, begew din panakabalin di ngadan Jesus ay ikaskasaban Pablo, komaan ka.” ¹⁴ Waday pito ay an-ak Sceva ay esa ay pangolon di papadin di Judio ay nangiyat sisi. ¹⁵ Ngem sinongbatan din anito si daida ay nangwani, “Si Jesus et am-ammok, si Pablo abe et am-ammok, ngem dakayo pay, sino kayo?” ¹⁶ Pag et kadepap din kinapet di anito en daida, yan palalo di inyat na ay nangibaw en daida enggana ay naabak da am-in. Et nalabolabosan ya nasoga-sogatan da ay linmayaw sin beey na.

¹⁷ Idi dinngen din omili ed Efeso, Judio ya Gentil, din naamag ay doy, inmegyaegyat da et binigbig da din ngadan Jesus. ¹⁸ Yan ad-ado di mamati ay nangipodpodno sin iib-a da sin in-inyat da ay nangingey, ¹⁹ down di odom et tinopog da din libro da et pinooan da ay boyboyaen di kaipoipogaw. Idi binilang da din banol di napooan, inmey ay limapolo ay libo sin pilak da.* ²⁰ Begew sin am-in dana ay naam-amag, nandinamag din kalin Diyos maipanggep en Apo Jesus, down aben inmad-ado di namati en sisya.

Din Golo Ed Efeso

²¹ Idi siya di, ninemnem Pablo ay mandan sin probinsiya ay Macedonia ya Akaya ay emey ed Jerusalem. Inbaga na abe ay mo makdeng di, masapol ay en manpasyal ed Roma. ²² Nangon-onaena ngarud ed Macedonia da Timoteo en Erastus ay doway ay kabadbadang na, yan nabay-an sisya sin probinsiya ay Asia ay kad-an di Efeso.

* **19:19** Di esa ay drachma ay pilak da et banol di poldiya.

²³ Siya di di binmalaan di kaeegyat ay golo ed Efeso maipanggep sin pammatin di Cristiano. ²⁴ Tan wada di lalaki ay manngadan si Demetrius ay nalaing ay manpanday si palata.† Ad-ado abe di laglagboana ay mangam-amag si sinan titimpon di babai ay diyos da ay si Artemis, yan dakdake abe di ganansiya da. ²⁵ Isonga inpasinop Demetrius din laglagboana ya din iib-a na ay manpanpanday yan kanana, “Gagait ko, ammo yo ay ad-adoy pilak ay al-alaen tako sin obla tako ay nay. ²⁶ Inil-ila tako abe si Pablo, ya dindinngge tako di it-itdo na sin kaipoipogaw. Kanana en baken tet-ewa ay diyos di inamag di ipogaw, yan ad-adoy inaw-awis na isnan ed Efeso ya istay amin ay ili isnan probinsiya ay Asia. ²⁷ Adi pay mo mapalawlawwa di obla tako ay nay, awni kadi et mamaga di manlako. Yan baken ang-anggoy nina, mo adi et mamagay kowintan di timplon di nangato ay diyos tako ay si Artemis. Olay si Artemis ay mismo ay daydayawen da sin kailili isnan probinsiya ay Asia ya enggana sin intiro ay lobong, madadael abe iman din kinadiyos na.”

²⁸ Sin nanngaan da sin kanan Demetrius ay sana, palalo ay binmonget da, yan kababanogaw da ay nangwani, “Madaydayaw si Artemis ay diyos tako isnan Efeso!” ²⁹ Adi nabayag yan enggay nagolo din amin ay omili. Kadepap da en da Gaius en Aristarkus ay kakoyog Pablo ay taga-Macedonia. Pag da et katantanagtag ay mangigalalad sin panboyboyaan di omili. ³⁰ Si Pablo abe et laydena ay emey sidi ta makingalat sin kaipoi-

† 19:24 Baken din pilak mo adi et din somigondas balitok.

pogaw, ngem adi inpalobos di mamati. ³¹ Wada abey tuturay di probinsiya ay gayyem Pablo ay nangibaas ipogaw ay en nangwani en sisya, “Adi ka kod paaben manpail-ila sin panboyboyaan di ipogaw.”

³² Dowan pay din kaipoipogaw et nalabes ay ngomalangalawngaw da ay nantinetken ya mankokontra di ibogbogaw da, tan di kaad-adoan en daida et adi da ammo di poon ya gapon di nasinopan da. ³³ Isonga din Judio et inpapika da di esa ay ib-a da ay si Alexander sin sangoanan di kaipoipogaw ta lawaganas daida, tan emegyat da tan mo pabasolen di kaipoipogaw si daida. Nansinyas si Alexander ay mangipaginek koma sin ipogaw. ³⁴ Ngem idi inlasinan da ay Judio sisya, nan-es-esaen dan ibogaw da si nganngani ay doway oras ay mangwani, “Madaydayaw si Artemis ay diyos tako isnan Efeso.”

³⁵ Pag bomala din mayor di ili. Idi inpaginek nas daida, kanana, “Iib-a ay taga-Efeso, ay ken wada di olay esay ipogaw ay adi mangammo ay datako di mangay-ayowan sin timplon di madaydayaw ay si Artemis ya din bato ay kais-is-oana ay natekdag ay napod langit ed nabaon? ³⁶ Maga di mabalin ay mangwani en baken tet-ewa na, isonga iginek tako iman ay adi tako maag-agagan. ³⁷ Din ipogaw ay in-ali yos na et maga met di inakew da sin timplo tako, yan adi da aben pinalawlawwa din diyos tako. ³⁸ Mo si da Demetrius pay ya din iib-a na ay manpanpanday, mo wada di pangigabitan das basol di ipogaw, wada di hohowis ya tuturay di ili sin opisina da. Say en da koman

pangidaruman. ³⁹ Mo wada di odom ay layden yo ay maibaga, awni kod ta asi tako ngalaten sin kosto ay miting tako. ⁴⁰ Tan nay madanaganak, tan mo idarum das datako sin papangolo tako ed Roma manbegew din nan-goloan yo ay nay, sino ngin di ipambal tako, tan maga met di kosto ay nan-gapoana?” ⁴¹ Sin nangwanianas di, pag nan ibaga ta mansisian da.

20

Din Nantaolian Da Pablo Ed Macedonia Ya Ed Grecia

¹ Idi nakdeng din golo ay doy, inpasinop Pablo din mamati ta papigsaena di nemnem da. Nanpakada, pag komaan ay emey ed Macedonia. ² Pinaspasyal na din mamati sin kailili isdi ay mangipapigpigs a en daida, asi pag emey ed Akaya ay makwani abe en Grecia. ³ Nantetees di si tolo ay bowan, pag nan kanan en manlogan si bapor ay emey ed Syria. Ngem idi manlobwat koma, inamoana ay nantotolag di Judio ay mamse en sisya, isonga inkotiwtiw na ay mandan ed Macedonia. ⁴⁻⁵ Idi sinmawang kami ed Filipos, inmon-ona din kakoyog mi ay maneseed en dakami ed Troas. Waday si Sopater ay anak Pirrus ay taga-Berea, da Aristarkus en Secundus ay taga-Tessalonica, si Gaius ay taga-Derbe, si Timoteo, ya da Tikicus en Trofimus ay taga-Asia. ⁶ Makdeng pay din fiesta ay panganan da sin tinapay ay magay labadura na, nanlogan kamis bapor ay mangonod en daida. Emey pay di limay agew, asi kami datngan din iiba mi ed Troas. Et nakadominggo kamis di.

Din Natekdagan Eutikus Ed Troas

⁷ Sin sedem di Sabado, nan-gimong kami am-in ay mamati ta kanen mi din tinapay ay pangnemenman mi sin nateyan Jesus. Pag man-itdos Pablo enggana sin gawan di labi, tan kanana en manlobwat sin kabigatana. ⁸ Ad-adoy silaw sin kowarto sin kayang ay nasinopan mi. ⁹ Wada abe di baro ay si Eutikus ay tinmotokdo sin tawa. Idi nabayag di nankalkalian Pablo, masmaseyep, neyneyna yan naseyep, et pag matekdag ay napo sin maikatlo ay galadon di beey. Idi en da binidking, enggay natey. ¹⁰ Asi et binmaba abe si Pablo, et ena sinakli, pag nan kanan, “Adi kayo madanagan, tan matmatago.” ¹¹ Pag kasin somakyab si Pablo et mangan kami. Nakakan kami pay, intoltoloy na ay makingalngalat enggana ay mapat-a, asi kami pay komaan. ¹² Din baro pay et insaa da sin beey da, yan peteg di layad da tan natagos sisya.

Din Inbagan Pablo Sin Papangolon Di Mamati Ed Efeso

¹³ Nansian kami en Pablo et en kami* nanlogan si bapor ay emey ed Assos downan pay mandadan si Pablo, tan say nantolagan mi ay dag-osen mis sisya sidi. ¹⁴ Idi nan-abat kami ed Assos, nakilogan en dakami, et inmey kami ed Mitilene. ¹⁵ Mapat-a pay, nanlobwat kamis di, et nilabsan mi ed Kios. Sin maikadwa ay agew, naspad kami ed Samos, et sin katlo na pay, nandagas kami ed Miletus. ¹⁶ Adi kami naspad ed Efeso tan into et mo mataktak kamis di sin probinsiya ay Asia, tan man-gaganat si Pablo ay somawang ed Jerusalem

* **20:13** Din olog di kami et da Lucas.

ta mo mabalin, abotana din fiesta ay makwani en Pentecostes.

¹⁷ Isonga sin kawada mi ed Miletus, binaan Pablo di emey ed Efeso ay en mangayag sin papan-golon di gimong. ¹⁸ Idi sinmawang da, kanana en daida, “Ammo yo di kabibiyag ko sin nakiteteak en dakayo manlogi sin damo ay inmaliak isnan probinsiya ay Asia. ¹⁹ Tinongtongpal ko din in-bilbilin Apo Jesus ay adi manpangpangato. Nan-lolowaak abe sin sakit di nemnem ko begew sin namalpaligatan di iib-ak ay Judio en sak-en ay nanpaplanoan da ay pomse koma. ²⁰ Ammo yo abe ay maga di binokbokodak ay pansigdan yo sin nangaskasabaak ya nangit-itdoak en dakayo sin mitmiting tako ya olay sin bebeey yo. ²¹ Dadlonak aben intogotogon sin iib-ak ay Judio ya din Gentil ay masapol ay dokogan da di basol da ta sagongen das Diyos ya mamati da en Jesu Cristo ay Apo tako.

²² “Ed wani pay, emeyak ed Jerusalem, tan say inbilin din Ispirito Santo en sak-en, yan adiak ammo mo sino di mapasamak en sak-en sisi.

²³ Ammok anggoy din indadaan di Ispirito Santo en sak-en sin kailiili ay pinasyal ko en awni et maibalod ya mapaligatanak. ²⁴ Ngem olay mateyak, tan din banolek et baken din biyag ko mo adi et ta kedngek am-in din paoblan Apo Jesus en sak-en ay mangipaneknek sin siged ay damag maipanggep sin seg-ang Diyos.

²⁵ “Dakayo ay nakiteteak sin nangikaskasabaak maipanggep si panturayan Diyos, ammok ay adi tako kasin man-asiila. ²⁶ Isonga dadlonak ibaga en dakayo ed wani, mo wada en dakayo di maisian en Diyos ta madosa, baken kon basol, ²⁷ tan inset

ko ay nangitdo en dakayo sin am-in ay layden Diyos ay magay binokbokodak.

²⁸ “Siliban yo ngarud di iyat yos biyag yo, dowan yo aben banbantayan din iipogaw ay intalek di Ispirito Santo en dakayo, tan say biyang yo ay pa-pangolo da. Ay-ayowanan yo si kosto din ipogaw en Diyos, tan inisbot na din dadan di Anak na. ²⁹ Tan ammok ay mo komaanak, wada di en man-itdo en dakayos natnatken. Kaman dan maangat ay animal ay mamse si talaken, tan kibolen da din pammatin di ipogaw ay ay-ayowanan yo, yan adi da seg-angan daida. ³⁰ Wada abey naitatapi en dakayo ay mamati ay awni et man-itdos etetek ta awisen da di mamati ta daida di soloten da. ³¹ Siliban yo ngarud. Nemnemnemen yo ay indadaan ko am-in en dakayo sin tolo ay tawen ay nakiteteak en dakayo, olay kaagawan ya labi, dowanak aben nanlolowa si dakdake ay layad ya seg-ang ko en dakayo.

³² “Ed wani pay, italek kos dakayo en Diyos ya sin inkari na ay seg-anganas dakayo. Sisyas di manakabalin ay mangipapigsa sin pammati yo ya mangidawat sin bibindisyon ay inkari na en daida am-in ay nanbalinenas ipogaw na. ³³ Mo sak-en pay, adiak nankedkedaw si pilak ono bado sin olay sino en dakayo. ³⁴ Ammo yo ay sak-en ay mismo di nan-ob-obla ay nangnang-a sin kasapolak ya din kasapolan di iib-ak ay kakoykoyog ko. ³⁵ Say inamag kos kanayon ta waday tadonen yo, tan masapol ay man-gaget tako ay man-obla ta waday ibadang tako sin makasapol. Nemnemnemen tako koma din kanan Apo Jesus en, ‘Dakdake din ragsak di man-idawat mo din maidawtan.’ ”

³⁶ Sin nangwanian Pablo sisi, pag dan mandokmog am-in, et mankararag si Pablo. ³⁷ Asi da pay maiog-ogaan ay mangawe ya mangongo en sisya, ³⁸ tan peteg ay mansakit di nemnem da sin nangwaniana en adi da kasin man-asiila. Asi da pag itlod enggana sin kad-an di bapor.

21

Din Inmeyan Pablo Ed Jerusalem

¹ Idi nanlogan kami en Pablo ay manaynan en daida, nandagas kami ed Cos. Sin kabigatana pay, inmey kami ed Rodes, sin katlo na, ed Patara, et say nandisaagan mi. ² Asi mi dinatngan di esa ay bapor ay emey ed Fenicia, et nanlogan kami di. ³ Sin kannigid, matamang ed Cyprus sin nalabsan mi, pag kami et mandagas ed Tiro ay esay ili sin probinsiya ay Syria. Nandisaag kami di, tan say nangipadisaagan da sin kalga. ⁴ Datngan mi pay di papasolot Jesus, nakadominggo kami ay nakitetee en daida. Inpidwapidwa da ay mangidadaan en Pablo ay adi na koman itoloy ay emey ed Jerusalem, tan inpaammon din Ispirito Santo en daida ay mapaligat sisi. ⁵ Ngem idi nakdeng di nantetean mis di, inkanayon mi pay dedan. Daida am-in ay mamati, pati din babbabai ya din an-ak da et initlod das dakami enggana sin baybay ay wada sin beddeng di ili da. Et nandokmog kami di sin benget di baybay yan nankararag kami. ⁶ Asi kami nanpipinakada, et nanlogan kami kasin sin bapor dowan da pay somaa.

⁷ Somawang kami pay ed Tolemais sin napoan mi ed Tiro, nandisaag kami, et en kami pinasyal

din mamati en Jesus sidi. ⁸ Sin agsapa pay, kinmaan kami, et inmey kami ed Cesarea. Idi sinmawang kamis di, en kami nakitetee sin beey Felipe ay esa sin pito ay pinili da ed Jerusalem ed idi. Din obla na abe et mangikaskasaba sin siged ay damag. ⁹ Wada abe di opat ay an-ak da ay babassang ay mamadto. ¹⁰ Idi nganngani di esay dominggo mis di, sinmawang di mamadto ay napod Judea ay manngadan si Agabus. ¹¹ Ina na din balikes Pablo, yan inbalod na sin mismo ay takkay ya siki na. Pag nan kanan, “Siya na di kanan di Ispirito Santo, ‘Kaman nina met laeng di iyat di Judio ed Jerusalem ay mamalod sin nakin oka sin balikes ay nay, asi da pay ipolang sin Gentil.’ ”

¹² Sin nanngaan mis di, nangkapakaasi kami ya din odom ay wadas di ta adi emey si Pablo ed Jerusalem. ¹³ Ngem sinongbatana yan kanana, “Adi yo og-ogaan sak-en, tan pasaksakiten yon nemnem ko. Nakasaganaak ay mabalod ya olay mateyak ed Jerusalem para en Apo Jesus.”

¹⁴ Idi adi kami makabaliw sin nemnem na, insaldeng mi, pag min kanan, “Sapay koma ta din layden Diyos di matongpal.”

¹⁵ Pag kami mansagana, et emey kami ed Jerusalem. ¹⁶ Wada abe di papasolot Jesus ay taga-Cesarea ay nakeey. Idi sinmawang kami, in-ey das dakami sin beey Mnason ay napod Cyprus ay esa en daida ay sigod ay namati, ta say pantean mi kano.

Din Inpaamag Santiago En Pablo

¹⁷ Idi sinmawang kamis di, maragsakan din aagi ay nangawat en dakami. ¹⁸ Sin napat-aana, inmey kami en Pablo ay en mamasyal en Santiago. Wada abes di am-in din papangolon di mamati. ¹⁹ Idi nakisamano si Pablo en daida, dinad-at na din am-in ay inam-amag Diyos babaen sin ena nangaskasabaan en daida ay Gentil.

²⁰ Sin nanngaan das di, dinayaw da am-in si Diyos. Ngem asi da kanan en Pablo, “Agi mi, layden mi mo nemnemem abe ay kalibolibo di bilang di Judio ay namati en Jesus, yan napinget da abe ay mangonod sin linteg tako ay Judio. ²¹ Dinnged da ay in-itdoam kano din Judio ay manbeey sin kailiilin di Gentil ta dokogan da din bilbilin Moses ya adi da kogiten din an-ak da ya adi da aben onodan din ogali tako ay Judio. ²² Intoy iyat tako pay ta ammoen da ay baken tet-ewa, tan dadlon dan madamag ay wada kas na? ²³ Din wadas nemnem mi et siged mo siya na di amagem. Wada en dakami di opat ay lalaki ay nganngani ay makdeng ngilin da ay inkari da en Diyos. ²⁴ Makeey ka en daida sin Timplo ta manpaila ka sin padi ya maitapi ka sin amagen da sin pito ay agew ay pangikdangan da. Mo makdeng di, asi ka bayadan din masapol ay paltien da ta mabalin ay koskosan di padi din toktok da ay mangipaila ay nakdeng di inkari da.* Say pangammoan di ipogaw ay din nadamag da maipanggep en sik-a, owat etek di, tan maila dedan ay kosto di iyat mo ay manongpal sin linteg tako. ²⁵ Mo maipanggep abe sin Gentil ay mamati, da naey ay bilin anggoy di insolat mi

* **21:24** Bilbilang 6:13-20.

en daida ay masapol ay tongpalen da. Adi da isida di naidaton sin sinan didiyos, adi da aben mansidas dada ono napososan ay animal, ya adi da aben daddaagen di baken dan asawa.” Siya di di inbagan da Santiago en Pablo.

²⁶ Isonga sin kaagsapaana, kinoyog Pablo din opat ay lalaki ay doy, et naitapi sin inamag da ay nangilogi ay manglinis sin awak da. Asi da inmey sin Timplo, et inbagan Pablo sin padi din pitsa ay kakedngana, ta say panpaltian ya panpakalboan din opat ay gait na.

Din Nadpapan Pablo

²⁷ Idi nganngani ay makdeng din pito ay agew, wada da di Judio ay napo ed Asia ay nangila en Pablo sin Timplo. Sinogsogan da din kaipoipogaw ta pabongeten da, asi da depapen si Pablo ²⁸ ay mangibogbogaw, “Gagait mi ay Israelita, pakibadang kayo! Tan si naey di en mangit-itdo sin am-in ay ipogaw en lawa tako ay Judio ya lawa abe di linteg Moses ya din Timplo tako. Yan nay sinepsep na ay nangipakadodogis sin Timplo tako, tan inpasgep na di Gentil.”† ²⁹ Say kanan da di, tan inil-ila da ay inkoykoyog Pablo di esa ay taga-Efeso ay si Trofimus ed Jerusalem, yan kanan da en inpasgep na abes sisya sin Timplo.

³⁰ Baken nabayag yan nagolo am-in din omili, et kasintatagtag da ay emey sin Timplo. Kagamdot da en Pablo et kaigalalad da ay mangibala. Pag da et in-eb. ³¹ Padpadasen da pay ay mamse

† **21:28** Paniyewen di Judio mo senggep di Gentil sin timplo da. Mo maibasar sin linteg da, mo waday Gentil ay sinenggep sisi, mabalin ay peslen da.

en sisya, waday nangipadamag sin komander di sosoldado ay Romano ay man-gogolo din am-in ay omili. ³² Dagos et kaayag sisya sin kakapitan ya sosoldado, et tomanagtag da ay emey sin kadan di kaipoipogaw. Sin nangilaan di ipogaw sin komander ya din sosoldado, kaisaldeng da ay manesdespeg en Pablo. ³³ Pag tiliwen din komander sisya, et pabalod na si doway kadina. Asi na pay kanan sin kaipoipogaw, “Sino din ipogaw ay nay? Sinoy inamag na?” ³⁴ Ngem nankinalasi din inbogbogaw da ay manongsongbat, downan dan ngomanalawngaw, isonga magay iyat na ay mangammo sin katet-ewa na. Idi siya et di, inbilina sin sosoldado ta iey das Pablo sin kampo da. ³⁵ Idi insawang da sin agdan, kapilitan ay ikayang da, tan gamboloken din kaipoipogaw si bonget da ³⁶ yan nakikiey da en daida ay mangibogbogaw, “Peslen tako!”

Din Nanongbatan Pablo Sin Judio

³⁷ Idi istay dan pasgepen si Pablo sin kampo da, kanana sin komander, “Wada kod di ibagak en sik-a.”

Nasdaaw din komander, tan Griego di inkali na, yan kanana, “Ammom baw ay mankalis Griego. ³⁸ Kanak en sik-a din taga-Egipto ay nanglaban sin gobierno ed idi ay nangipango sin opat ay libo ay tollisan sin lugar ay magay omili.”

³⁹ “Baken met sak-en,” insongbat Pablo, “tan mo sak-en et Judioak ay taga-Tarsus sin probinsiya ay Cilicia ay madamdamag ay siyodad. Wada abey laydek ay ibaga sin ipogaw, mo mabalin.”

⁴⁰ Inpalobos din komander, isonga pinmika si Pablo sin agdan, yan nansinyas ay mangipaginek sin ipogaw. Idi ginminek da, kinmali sin kalin di Judio ay Hebreo, yan kanana,

22

¹ “Gagait ko ya aam-ak, dengngen yo kod din isongbat ko en dakayo.” ² Sin nanngedan da ay Hebreo din ikalkali na, nasepsep ay ginminek da. Et pag itoloy Pablo ay mangwani, ³ “Sak-en et Judioak ay naianak ed Tarsus ed Cilicia, ngem isnan Jerusalem di nadakdak-ak. Si Gamaliel di maestrok, yan inset na ay nangitdo en sak-en sin am-in ay linteg di aap-o tako. Nineekak abe ay mansilbi en Diyos ay kaman si dakayo met laeng. ⁴ Tan inil-ilbasak din mamati en Jesus enggana ay inpapsek di odom. Lallalaki ya babbabai et dinpap kos daida ay inbalod. ⁵ Yan mabalin dedan ay paneknekan din kangatoan ay padi ya am-in da ay papangolo tako ay tet-ewa, tan daida met laeng di nangipaw-it en sak-en si solat ta iey ko sin aag-i tako ed Damascus. Isonga inmeyak sidi ay en manpap sin mamati en Jesus, ta ialik isnan ed Jerusalem ay mapoposasan ta madosa da.

⁶ “Ngem idi wadaak sin danan sin alas dosi ay omas-asag-en ed Damascus, bigla ay linmikob di somilsilap ay pat-a ay napod langit, ⁷ et natokangak. Pagak dengngen di kali ay mangmangwani, ‘Saulo, Saulo, apay nga pomaligat ka?’

⁸ “ ‘Sino ka ay Apo?’ kanak.

“ ‘Sak-en si Jesus ay taga-Nazaret ay palpali-gatem,’ kanana. ⁹ Din kakoykoyog ko pay et inila

da din sinmilap, ngem adi da dinnge din inbagbagan di nankalkali.

¹⁰ “Asiak kanan, ‘Sinoy masapol ay amagek ay Apo?’

“Pag nan kanan ay somongbat, ‘Ibangon mo ta emey ka ed Damascus, tan wadas di di mangibaga en sik-a sin am-in ay ninemnem ko ay ipaamag en sik-a.’ ¹¹ Ngem adiak makaila, tan nadidiak sin sinmilap, isonga intakkayan din kakoykoyog kos sak-en ay nangipango ed Damascus.

¹² “Siya di, wadas di di ipogaw ay manngadan si Ananias ay managtongpal sin linteg tako. Dadlon aben pinatpateg di am-in ay kailiana ay Judio. ¹³ Inmalis sisya et pinmika sin kad-ak. Pag nan kanan, ‘Agik ay Saulo, makaila ka kasin.’ Yan naidsan ay naibolinasnasan matak, et inilak sisya. ¹⁴ Asi na pag kanan, ‘Din Diyos ay dinaydayaw din aap-o tako et pinili daka ta ammoem din laydena ya ilaem din nasantoan ay Anak na ay nansilbi en sisya ya dengngem abe din kali na. ¹⁵ Tan sik-a di mangipaneknek sin am-in ay ipogaw sin inilam ya dinngem. ¹⁶ May ngarud, sinoy sedsed-em? Ibangon mo ta en ka manpabonyag downan kan os-osalen din ngadan Jesus ay mangipaammo ay sisya di Apom, ta maowasan din basol mo,’ kanan Ananias en sak-en.

¹⁷ “Idi nantaoliak ed Jerusalem, wadaak sin Timplo ay mankarkararag, yan waday inpailan Diyos en sak-en ay kaman iitaw. ¹⁸ Inilak din Apo ay nangwani en sak-en, ‘Dalasem! Komaan ka ed Jerusalem ay dagos, tan din ipogaw issa, adi da patien di ibagbagam maipanggep en sak-en.’

19 “Ngem sinongbatak ay nangwani, ‘Apo, mabalin siguro ay patien da, tan ammo da ngarud ay sak-en di inmey sin kasinasinagoga ay en manpap sin mamati en sik-a ta ibalod ko ya soplitek si daida. ²⁰ Ammo da abe ay naragsakanak sin namsean da en Esteban ay nangipaneknek en sik-a, tan wadaak sidi ay nanilsilib sin badon di namse,’ kanak en Apo.

²¹ “Pag na et kanan en sak-en, ‘Emey ka pay dedan, tan ibaak sik-a ed addawi sin ipogaw ay Gentil.’ ”

²² Sin nangwanian Pablo sidi, din kaipoipogaw ay nannange en sisya et inlogi da ay nangibogaw, “Peslen tako et! Magay silbin di biyag na!” ²³ Intoltoloy da ay nanbogbogaw downan dan iwaswasawas din badbado da, yan isapsapowak dan tapok sin kayang ay mangipaila sin bonget da. ²⁴ Isonga inpasgep din komander si Pablo, et inbilina ta sopliten da ta ipodno na din nan-gapoan di namogbogawan di ipogaw en sisya. ²⁵ Ngem idi intaked da ta say sopliten da, nankali si Pablo sin kapitan ay pinmipika sidi yan kanana, “Ay baken kontran di linteg ay sopliten yo di ipogaw ay Romano mo adi yo bistigalen on-ona?”

²⁶ Sin nanngean din kapitan sin kanan Pablo ay sana, ena insodsod sin komander. “Silibam din amagem sin ipogaw ay doy, tan Romano kano.”

²⁷ Isonga inmey din komander ay en namoot en Pablo mo tet-ewa. “Ibagam kod, ay Romano ka kano?” kanana.

“Aw,” kanan Pablo.

28 “Olay sak-en, ngem dakdake di inbayad ko asiak maibilang ay Romano,” kanan din komander.

“Ngem sak-en pay, Romanoak manlogi sin binmalaak,” kanan Pablo.

29 Siya et di, man-aagag din istay manoplit en sisya ay komaan, yan olay din komander, inmegyat sin nangammoana ay inpabalod nas kadina di ipogaw ay Romano.

Din Nanpailaan Pablo Sin Papangolon Di Judio

30 Layden pay din komander ay ammoan di kosto ay ipabasol di Judio en Pablo. Isonga idi napat-a, inpasinop na din papangolon di papadi ya am-in ay aam-a. Pag nan ipaibolos si Pablo ta iey na sin panmitingan da, et inpapika na sin sangoanan da.

23

1 Insisin-eng Pablo si daida yan kanana, “Aag-i, ammon Diyos ay nadalos di nemnem ko maipanggep sin inyat ko ay nansilbilbi en sisya manlogi ed idi enggana ed wani.” 2 Sin nangwanianas di, inbagan din kangatoan ay padi sin naisasag-en en Pablo ta tampiken da din tepek na. 3 Asi et kanan Pablo en sisya, “Sik-a ay agin ookom, awni kadi et tampiken aben Diyos sik-a! Tan tinmotokdo kas sa ay mamistigal en sak-en maibasar sin linteg tako, ngem nilabsing mo din linteg ay sana, tan patampik mos sak-en.”

4 Pag et kanan din naisasag-en en Pablo, “Apay nga iy-iyewem din kangatoan ay padin Diyos?”

5 Kanan pay Pablo ay sinombat, “Aag-i, mo doy ya inammoak koma ay sisya di kangatoan

ay padi, adiak koman binabbain, tan wada kayman di naisolat sin kalin Diyos ay kanana, ‘Adim palawlawaan din pangolon di ili yo.’ ”*

⁶ Idi siya di, gapo ta ammon Pablo ay nagogodwa din papangolo, ay Sadduceo di odom, Fariseo di odom, inpigsa na di kali na ay nangwani, “Aag-ik, Fariseoak. Fariseo abe din aap-ok. Isonga namnamaek ay matago kasin di natey, yan say gapo si pamistigalan yo en sak-en ed wani.”

⁷ Idi kanana di, say nanlogian di Fariseo ya Sadduceo ay man-iibaw, et nagodwa da. ⁸ (Tan din Sadduceo et kanan da en adi kasin matago di natey. Kanan da abe en maga di anghel ono ababiik. Ngem din Fariseo et patien da am-in dadi.)

⁹ Isonga palalo ay manngalawngaw da. Di odom ay Fafariseo ay mamaestron di linteg et pinmika da ta ipapilit dan nemnem da, yan kanan da ay mangwani, “Iwed polos ammo mis basol nina. Mo nginalat iman di anghel ono odom ay adi kaila, ay siya mo lawa di?”

¹⁰ Idi siya et di, sinepsep da ay man-iibaw enggana ay madanagan din komander tan into et mo bisngiten das Pablo sin pan-asiposan da en sisya. Isonga inbilina ta emey di sosoldado ay en mamos en Pablo en daida ta iey da sin kampo da.

¹¹ Sin siya di ay labi, nanopailas Apo Jesus en Pablo yan kanana, “Papigsaem nemnem mo, tan masapol ay en ka paneknekan di maipanggep en sak-en ed Roma ay kaman met laeng din inyat mo isnan ed Jerusalem.”

Din Nantolagan Di Judio Ay Mamse En Pablo

* 23:5 Exodo 22:28.

¹²⁻¹³ Idi napat-a, waday nasurok ay opatapolo ay Judio ay nantotolag ay mamse en Pablo. Insapata da am-in en adi da mangmangan ya man-in-inom enggana ay peslen das sisya. ¹⁴ Asi da inmey sin papangolon di papadi ya aam-an di Judio et kanan da, “Nansapata kami ta adi kami mangmangan enggana si pamsean mi en Pablo. ¹⁵ Isonga dakayo ya din odom ay papangolo et ibaa yo di en mangibaga sin komander ta ialli nas Pablo sina, ta bistigalen yo kano ay kosto maipanggep sin kaso na. Asi mi sissiimen ta peslen mi sin danan sin daan dan somawangan isna.”

¹⁶ Ngem din panganaken Pablo ay anak di agi na ay babai et inammoana din sana ay totolagan di Judio, et inmey sin kampon di sosoldado ay en nangisipsip en sisya. ¹⁷ Pag ayagan Pablo di esa ay kapitan, yan kanana en sisya, “Itlod mo kod din baro ay nay sin komander, tan wada kano di ibaga na en sisya.”

¹⁸ Isonga in-ey nas di yan kanana, “Din balod ay si Pablo et inayaganas sak-en, yan inbaga na ta ipangok din baro ay nay en sik-a, tan wada kano di ibaga na.”

¹⁹ Siya et di, intakkayan din komander, et inmay-ayed da ta maang-anggay da. Pag nan pooten ay mangwani, “Sinoy laydem ay ibaga?”

²⁰ Sinongbatan din baro yan kanana, “Nantotolag din papangolon di Judio ta ibaga da en sik-a ta iey mos Pablo sin panmitmitingan da si bigat, ta bistigalen da kano ay kosto maipanggep sin kaso na. ²¹ Ngem adim patpatien, tan nasurok si opatapolo ay ipogaw di manisiiim en sisya, yan insapata da ay adi da mangmangan ya man-in-inom

engganas peslen das sisya. Enggay nakasagana da, yan din pangaboloyam anggoy di sedsed-en da.”

²² Pag pasaaen din komander ay nangwani, “Adim ibagbaga si olay sino ay insipsip mo na en sak-en.”

Din Nangitlodan Da En Pablo En Gobernador Felix

²³ Asi pay ayagan din komander di doway ay kapitan yan kanana en daida, “Isagana yo di doway gasot ay sosoldado ya doway gasot ay go-magayang ya pitopolo ay mangakabayo ta itlod yos Pablo ed Cesarea. Manlobwat kayo si alas nowibi si labi. ²⁴ Pangabayoen yo abes Pablo, yan esten yo ay mamantay en sisya ta say maga di maam-amag en sisya si lawa enggana ay idateng yo en Gobernador Felix.” ²⁵ Nansolat abe ay nangwani, ²⁶ “Apo Gobernador Felix, sak-en si Claudius Lisias di nansolat isna. Komosta ka. ²⁷ Din ipogaw ay sana ay inpaitlod ko en sik-a et dinpap di Judio yan istay dan pinse. Ngem dakami sin sosoldadok et en mi insalakan, tan inammoak ay Romano sisya. ²⁸ Laydek ay ammoan mo sino di ipabasol dan sisya, isonga in-ey ko sin papangolo da. ²⁹ Din inammoak et magay basol na si omanay si kateyana ono maibalodana, tan maipanggep si linteg da et anggoy. ³⁰ Idi wada pay di nangisipsip en sak-en ay nantotolag di Judio ay mamse en sisya, adiak tinaktak ay nangibaa en sik-a. Tino-gon ko abe din nangipabasol en sisya ta en da idarum en sik-a. Anggay nisa.” Siya di din insolat na.

³¹ Idi nalabi, tinongpal din sosoldado din inbilin di apo da, et initlod das Pablo enggana ed Antipatris. ³² Mapat-a pay, nantaoli din mandad-an ay sosoldado sin kampo da ed Jerusalem downan pay intoloy din nangakabayo ay mangoyog en Pablo. ³³ Sin sinmawangan da ed Cesarea, indawat da din solat sin gobernador, et inpolang das Pablo en sisya. ³⁴ Binasan din gobernador din solat, pag nan pooten en Pablo mo sino ay probinsiya di napoana. Idi inbagan Pablo ay taga-Cilicia sisya, ³⁵ kanan din gobernador, “Asiak bistigalen sik-a mo omali din mangipabpasol en sik-a.” Pag nan ibilin ta magowardiyaan sin beey na ay inpasaad Ari Herod ed idi.

24

Din Namistigalan Felix En Pablo

¹ Idi inmey di lima ay agew, sinmawang din kangatoan ay padi ya di odom ay aam-a ed Cesarea. Wada abey intakin da ay abogado ay mangadan si Tertullus. Inmey da am-in sin kad-an Gobernador Felix ta idarum das Pablo en sisya. ² Idi inpaayag din gobernador si Pablo, kinmali si Tertullus ay nangipabasol en sisya. Kanana, “Madayaw ay Apo Gobernador! Begew sin kinalaing mo ay mangituray en dakami, nabayag ay natalna di biyag mis na. Ad-ado abe di inam-amag mo ay nangipasiged sin ili ay nay. ³ Isonga olay intoy em-emeyan mi, dakdake di iyaman mi en sik-as kankanayon. ⁴ Ngem adiak layden ay sangawen sik-a, isonga mo mabalin ta anosam kod ay mannge sin nay at-atik ay ibaga mi.

⁵ “Din padas mi maipanggep sin ipogaw ay nay et langgong, tan ginolgolo na din Judio sin am-in ay ili isnan labaw di daga. Sisyabe di esa ay pangolon di bonggoy ay somolsolot sin esa ay taga-Nazaret. ⁶ Pinadas na abe ay mangipakadodogis sin Timplo ed Jerusalem, isonga dinpap mi, [tan kanan mi en bistigalen mi maibasar sin linteg mi. ⁷ Asi et inmali din komander ay si Lisias et pinos na en dakami, ⁸ dowana aben inbilin ay omali kamis na ta idarum mi en sik-a.]* Mo bistigalem si naey, ipaammo na ngarud ay tet-ewa am-in din ibagbaga mi,” kanan Tertullus. ⁹ Din iib-a na abe ay Judio et pinaneknekan da ay tet-ewa am-in din inbagbaga na ay nangipabasol en Pablo.

¹⁰ Pag sinyasan din gobernador si Pablo ta say maisokat ay mankali. Et siya na di songbat na. “Apo Gobernador, ammok ay nabayag di nangiturturayam ya nangok-okomam en dakami ay Judio, isonga manlayadak ay manongbat sin in-pabasol da naey en sak-en. ¹¹ Nalaka ay maamoam ay owat sinpo ya doway ay agew di inmey manlogi sin inmeyak ed Jerusalem ay en nakidaydayaw en Diyos. ¹² Sin kawadak sidi, maga di nangil-ila en sak-en ay makisongsongbat sin Timplo ono mangolgolo sin ipogaw olay sin kasinasinagoga ono sin odom ay lugar. ¹³ Maga met abe di pangigab-itan da sin sana ay ipabasol da en sak-en. ¹⁴ Ngem wada pay di ipodnok en sik-a, et siya na. On-onodak di pammatin di Cristiano sin panaydayawak sin Diyos di aap-o mi, yan say kanan da en baken kosto ay mait-itdo.

* **24:8** Din linaon di [...] et maga sin odom ay manuskrito sin Griego.

Ngem patiek pay dedan di am-in ay linteg mi ya am-iam-in ay insolat di mamadto ed nabaon.

¹⁵ Namnamaek abe ay tagoen Diyos kasin din am-in ay natey, olay din nalinteg ya olay din lawa, yan siya met laeng di namnamaen aben da naey.

¹⁶ Gapo ta siya di di patiek, ipakat ko di kabaalak ay addawian di lawa ta say nadalos di konsensiak ay magay basol ko en Diyos ya siya abe sin iib-ak.

¹⁷ “Waday pigay tawen ay kinmaanak ed Jerusalem,† isonga inmeyak sidi ay en mangidawat si pilak ay maibadang sin iib-ak ay Judio ay mankolang ya ta enak aben manpalti si maidaton en Diyos sin Timplo. ¹⁸ Say inam-amag ko sin nanatngan di Judio ay taga-Asia en sak-en. Enggay inikdeng ko din ogali mi maipanggep sin ngilin mi. Maga met di manngalngalawngaw sidi, yan maga abe di ad-ado ay ipogaw. ¹⁹ Din doy da ay taga-Asia koma di inmalis na ay en mangidarum, mo waday ipabasol da en sak-en.

²⁰ Ngem mo maga pay, olay ibagan da naey mo sinoy inammoan da ay basol ko sin pinmipikaak sin sangoanan da ed Jerusalem. ²¹ Tan sin kawadak sidi, inpigsak di kalik ay nangwani, ‘Mamatiak ay kasin matago di natey. Say gapo si pamistigalan yo en sak-en ed wani,’ kanak anggyo en daidas di.”

²² Si Gobernador Felix et ad-ado di ammo na maipanggep si pammatin di Cristiano, isonga inpasaldeng na din kason Pablo ay nangwani, “Mo

²⁰ Ngem mo maga pay, olay ibagan da naey mo sinoy inammoan da ay basol ko sin pinmipikaak sin sangoanan da ed Jerusalem. ²¹ Tan sin kawadak sidi, inpigsak di kalik ay nangwani, ‘Mamatiak ay kasin matago di natey. Say gapo si pamistigalan yo en sak-en ed wani,’ kanak anggyo en daidas di.”

²² Si Gobernador Felix et ad-ado di ammo na maipanggep si pammatin di Cristiano, isonga inpasaldeng na din kason Pablo ay nangwani, “Mo

²² Si Gobernador Felix et ad-ado di ammo na maipanggep si pammatin di Cristiano, isonga inpasaldeng na din kason Pablo ay nangwani, “Mo

† **24:17** Enem ay tawen di inmey manlogi sin inmeyan Pablo ed Jerusalem ay nanongpal sin inkari na (18:22). Siyam ay tawen di inmey manlogi sin nakimitingana sin aapostol ya papangolon di mamati (15:1-29).

somawang din komander ay si Lisias, asiak os-ayen din kasom.” ²³ Pag nan ibilin sin kapitan ta pagowardiya nas Pablo, ngem ta ibilang da ay baken balod ya ipalobos da abe di emeyan di gagayyem na ay mangiey si masapol na.

²⁴ Idi siya di, wada di inmeyan Felix, ngem baken nabayag yan nantaoli ay nangitakin sin asawa na ay Judio ay si Drusilla. Inpaayag nas Pablo ta dengngen da di ibaga na maipanggep si pammati en Cristo Jesus. ²⁵ Ngem sin nangit-itdoan Pablo si maipanggep si nalinteg ay ogali, din pangitpean di ipogaw sin awak na ya din omali ay agew ay pangokoman Diyos sin kaipoi-pogaw, inmegyat si Felix yan kanana, “Kosto sa, olay emey ka et ed wani, ta sin mamingsan abe mo waday wayak, asiak kasin ipaayag sik-a.” ²⁶ Yan sin naod-odi ay agew, namin ado ay inpaay-ayag na si Pablo ta manngalat da, ngem din wadas nemnem na et kanana en ta pasoksokan Pablo sisya.

²⁷ Idi makdeng pay di doway ay tawen, naisokat si Porcius Festus en Felix ay man-gobernador. Ngem sin kinmaanan Felix, binaybay-anas Pablo sin balodan ta say layden di Judio sisya.

25

Din Nangiapiloan Pablo Sin Kaso na Sin Emperador

¹ Inmey di tolo ay agew manlogi sin nangilogian Festus ay nan-gobernador ed Cesarea, asi emey ed Jerusalem. ² Idi sinmawang sisi, en inilan din papangolon di papadi ya din papangolon di Judio ta idarum das Pablo en sisya. ³ Nanseg-aseg-ang

da abe ta paton-od nas Pablo ay mangipaiey ed Jerusalem, tan nemnem da ay siimen sisya sin danan ta peslen da. ⁴ Ngem sinongbatan Festus si daida ay nangwani, “Nagogowardiyaan si Pablo ed Cesarea, yan owat pigay agew yan mantaoliak abes di. ⁵ Isonga olay makeey di odom ay papan-golo yo ta idarum das di, mo waday inamag na si lawa.”

⁶ Nantetee ed Jerusalem si wao ono sinpo ay agew, asi nantaoli ed Cesarea. Sin kabigatana, nansagana ay mangasos, et pag nan ipaayag si Pablo. ⁷ Idi sinmawang sisya, nilikob din Judio ay napod Jerusalem ay nangidarum si ad-ado ay basol ay madagsen, ngem magay iyat da ay mangi-paneknek sin inpabaklay da ay basol na.

⁸ Asi pag songbatan Pablo yan kanana, “Maga polos di inamag ko ay lawa maipanggep sin linteg mi ay Judio ono din Timplo mi. Adiak aben nilab-sing di olay sino ay linteg di Emperador.”

⁹ Ngem layden Festus ta laylayden di Judio sisya, isonga kanana en Pablo, “Olay en tako ed Jerusalem ta bistigalek sik-as di maipanggep sin darum da ay sana, dalo et mo laydem ay emey a.”

¹⁰ Ngem kanan Pablo ay sinombat, “Sigaak met, tan naeyak sina sin sangoanam, yan isna koma di kabistigalak, tan sik-a met dedan di dinotokan di Emperador ay mangokom en sak-en. Mo din Judio pay, ammom met ay magay basol ko en daida. ¹¹ Isonga mo waday basol ko si omanay si kapseak, adiak man-adawag ta mailsot ko. Ngem mo maga ngarud di tet-ewa sin inpabasol da en sak-en, maga abe di waday lebbeng na ay mangipolang

en sak-en en daida ta say maragsakan da. Iapilok ngarud din kasok sin Emperador.”

¹² En nanngangat da Festus ya din tuturay ay kabadbadang na. Pag nan kanan en Pablo, “In-apilom din kasom sin Emperador. Si Emperador ngarud din pangipaeyak en sik-a.”

Din Nanad-atan Festus En Ari Agrippa Maipanggep En Pablo

¹³ Idi nalabas di piga ay agew, inmey din Arin di Judio ay si Agrippa ya din iyogtana ay si Bernice ed Cesarea ta en da pasyalen si Festus. ¹⁴ Idi nabaybayag das di, dinad-at Festus en Ari Agrippa di maipanggep sin kason Pablo. Kanana, “Wada di balod isna ay tinaynan Gobernador Felix. ¹⁵ Idi wadaak ed Jerusalem, indarum di papangolon di padi ya aam-an di Judio en sak-en, yan inbaga da ta keddengak sisya. ¹⁶ Insongbat ko ngarud en baken min ogali ay Romano ay mangipolang si naidarum ay ipogaw sin odom ta madosa mo daan mabistigal. Masapol ay waday gondaway na agan-o ay managang sin mangipabasol en sisya ta way iyat na ay manongbat en daida. ¹⁷ Idi sinmawang da pay isna, adiak tinaktak din kaso na mo adi et inlogik sin kaagsapaana. Inpaayag ko din balod, ¹⁸ et pag komali din kaibaw na. Kanak en waday madagsen ay ipabasol da en sisya, ngem maga met. ¹⁹ Din riri da anggoy en sisya et maipanggep si pammatin di Judio ya di esa ay natey ay manngadan si Jesus ay kanan Pablo en kasin natago. ²⁰ Gapo ta kolang di padas ko ay mangiosay si kaman nadi ay riri, inbagak en Pablo mo laydena ay ed Jerusalem di mabistigalan

di kaso na. ²¹ Ngem sinigaana. Kanana en olay sed-ena din kaiapiloan di kaso na sin Emperador ta sisya di mangiosay. Isonga inpagogowardiyak enggana si mawayaanak ay mangipatolod sin Emperador.”

²² Asi pag kanan Ari Agrippa, “Olay sak-en et laydek abe ay mannge en sisya.”

“Si bigat ngarud,” kanan Festus.

²³ Isonga sin kabigatana, inmey da Ari Agrippa en Bernice sin panbistaan ay mangit-it-ek sin kinangato da. Nakiey abe din kokomander di sosoldado ya din babaknang di ili. Idi sinenggep da am-in, inpaayag Gobernador Festus si Pablo. ²⁴ Pag nan kanan, “Madayaw ay Ari Agrippa ya dakayo am-in ay wadas na! Din ipogaw ay il-ilaen yo ay nay, si naey di riririen di Judio ed Jerusalem ya ed isna ay Cesarea en sak-en ay mangibogbogaw en adi koman lemebbeng ay matago. ²⁵ Mo sak-en pay, magay inammoak si basol na si omanay si kapseana, ngem gapo ta in-apilo na din kaso na sin Emperador ed Roma, ninemnem ko ay mangipaiey sidi. ²⁶ Ngem magay ammok si kosto ay isolat ko sin Emperador maipanggep en sisya. Et say begew si nangialiak en sisya sin sangoanan yo am-in, ya namnamed en sik-a ay Ari Agrippa, ta say wada di isolat ko mo makdeng ay bistigalen takos sisya. ²⁷ Tan di wadas nemnem ko et magay silbi na mo maipolang di balod sin Emperador yan maga di kosto ay maipabasol en sisya.”

26

Din Insongbat Pablo Sin Sangoanan Ari Agrippa

¹ Pag kanan Ari Agrippa en Pablo, “Mabalin ay komali ka.” Inoyad Pablo di takkay na, asi na kanan, ² “Madayaw ay Ari Agrippa! Inbag ta wada kas na ed wani ta mabalin ay songbatak en sik-a din am-in ay pangidardaruman di iib-a ta ay Judio en sak-en. ³ Tan mo sik-a, dadlon mon ammo kayman di ogali tako ay Judio ya din pansosongbatan tako. Kedawek ngarud ta anosam ay dengngen nan kanak.

⁴ “Ammon am-in di iib-a ta ay Judio di kabibiyag ko manlogi sin kakitkittoy ko, tan kankanayon ay nakiteteak en daida sin ili mi ya ed Jerusalem.

⁵ Isonga nabayag di nangammoan da ay manlogi sin damo naitatapiak sin bonggoy di Fariseo ay kapingetan sin relihion tako, yan in-inset ko ay nanganod sin am-in ay pammati da. Mabalin ay paneknekan da ay tet-ewa dana mo layden da.

⁶ Yan wadaak sina ed wani ay mabistigal maipoon sin namnamaek ay tongpalen Diyos di inkari na sin aap-o tako ed nabaon ay tagoena kasin di natenatey. ⁷ Am-in abe din iib-a tako ay Judio et siya met laeng di namnamaen da ay matongpal en daida, isonga neekan da ay manaydayaw en Diyos si inag-agew ya nilablabi. Ngem gapo ta patiek ay tinagon Diyos kasin si Jesus et say pannamanaan tako ay tagoena abe di natenatey, siya sa ay Apo Ari di ipabasol da en sak-en. ⁸ Apay nga mailigligatan kayo ay mamati ay tagoen Diyos kasin di natey?

⁹ “Olay sak-en ed idi, kanak en ipakat ko koma di kabaalak ay mangontra sin mamati en Jesus ay taga-Nazaret. ¹⁰ Et say inam-amag ko ed Jerusalem. Ad-ado di mamati ay inbalod ko, tan

indawat din papangolon di papadi din lebbeng ko. Mo wada abe di kineddengnan da ay matey, inaw ko din kateyana. ¹¹ Namin ado abe di inmeyak sin kasinasinagoga ay manosadosa en daida ay mamati ta ipilit ko, mo mabalin, ay palawaen das Jesus. Olay sin addawi ay ilin di Gentil, inmeyak abes di ay nangipakaseseg-ang en daida, tan palalo di liget ko en daida.

¹² “Siya di di inmeyak ed Damascus ay nananggen si solat ay napo sin papangolon di papadi ay mangidawat si kalebbengak ay en manpap si olay sino ay mamati en Jesus. ¹³ Idi wadaak sin danan sin alas dosi, Apo Ari, inilak di sinmilap ay napod langit ay domidi mo din agew. Niliktob nas sak-en ya din kakoyog ko, ¹⁴ et natokang kami am-in. Asiak dengngen di kali ay nangwani sin kali ay Hebreo, ‘Saulo, Saulo, apay nga pomaligat ka? Din mismo ay awak mo di palpaligatem sin pangonkontraam en sak-en ay kaman nowang ay mangodtal sin pantebek di man-alado.’

¹⁵ “Asiak kanan, ‘Sino ka, Apo?’

“Et kanana, ‘Sak-en si Jesus ay palpaligatem. ¹⁶ May, ibangon mo, tan nanpailaak en sik-a ta dotokak sik-a ay mansilbi en sak-en ay en mangipaneke sin nangilaam en sak-en ed wani ya din ipailak en sik-a sin tapin di agew. ¹⁷ Isalakan kos sik-a sin iib-am ay Judio ya sin Gentil ay pangibaaak en sik-a. ¹⁸ Ibaak sik-a ta makaan godab da maipanggep en sak-en ta dokogan da di lawa ya masilawan nemnem da. Et mo dokogan da din pangiturayan Satanas en daida ya sagongen das Diyos, mapakawan basol da begew sin pammati

dan sak-en, et maibilang da sin pinilin Diyos ay ipogaw na, dowan da aben makigon-od sin siked ay idawdawat Diyos en daida.’ Siya say kanan Apo Jesus en sak-en.

¹⁹“Et siya di ay Apo Ari Agrippa, dadlonak pinati din inpailan Diyos en sak-en ay napod langit. ²⁰Tan enak inkaskasaba sin kaipoipogaw ay manbabawi da sin basbasol da ta sagongen das Diyos ya amagen da abe din siked ay mangipaammo ay tet-ewa ay nanbabawi da. Say inkaskasabak ay nanlogi ed Damascus, pag ed Jerusalem, pag sin kailiili sin probinsiya ay Judea, et pag aben sin Gentil. ²¹Yan begew din inkaskasabak ay sana, dinompap di iib-a ta ay Judio sin Timplo, et pinadas da ay mamse en sak-en. ²²Ngem binadbadangan Diyos sak-en, isonga inpapasnek ko ay nangikaskasaba sin am-in ay ipogaw, olay nababa ono nangato, enggana ed wani. Yan magay odom si inbagbagak mo adi et din inbagan met laeng Moses ya din odom ay mamadto ed nabaon ay awni et matongpal. ²³Tan inpadto da ay masapol ay nam-osen din Messias di ligat ya matey, ta asi awni pay et sisya di mangon-ona ay matago kasin ta silawana di nemnem di kaipoipogaw, olay Judio ono Gentil, ay mangipaammo sin iyat Diyos ay mangisalakan en daida.”

²⁴Sin nangwanian Pablo sisi, insingasing Festus ay nangibogaw, “Naboge ka, Pablo! Din nalabes ay adal mo di namoge en sik-a!”

²⁵Ngem sinongbatan Pablo ay nangwani, “Bak-enak naboge, Apo Gobernador, tan din nay ibagbagak et tet-ewa met, ya din kalik et kalin di

nanemneman ay ipogaw. ²⁶ Ammok abe ay enggay inammoan Ari Agrippa am-in dana, tan baken met naitatabon. Isonga ammok ay mabalin ay idoritsok nan ibagak en sisya. ²⁷ Apo Ari Agrippa, ay patiem di inbagbagan di mamadto? Ammok ay patiem.”

²⁸ Ngem kanan Ari Agrippa, “Ay kanam en nalaka di pangawisam en sak-en ta manbalinak si Cristiano?”

²⁹ Pag kanan Pablo, “Olay nalaka ono naligat, Apo Ari ya am-in kayo ay manmange en sak-en ed wani, din ikarkararag ko en Diyos et sapay koma ta mamati kayo am-in en Apo Jesus ay kaman sak-en, powira nan kadinak ay nay.”

³⁰ Pag pomika din ari ya din gobernador ya si Bernice ya din nakitokdo en daida, ³¹ et binmala da. Asi da pag manngangat ay nangwani, “Si doy ay ipogaw et magay basol na si omanay si ipse na ono maibalodana.” ³² Kanan aben Ari Agrippa en Gobernador Festus, “Maibolosan komas sisya mo adi na koman in-apilo din kaso na sin Emperador.”

27

Din Nanlobwatan Da Pablo Ay Emey Ed Roma

¹ Idi dinmateng din agew ay panlobwatan mi en Pablo ay emey ed Italia, inpolang das Pablo ya din odom ay balod en Julius ay esa ay kapitán din sosoldado ay makwani en Kompanyan di Emperador. ² Et en kami nanlogan si bapor ay napo ed Adramittium ay emey sin il-ili ed Asia. Nakikoyog abes Aristarkus ay taga-Tessalonica ed Macedonia.

³ Sin kabigatana, naspad kami ed Sidon, et sineg-angan Kapitan Julius si Pablo et inpalobos na ay emey sin beey di gagayyem na ta iyaan das kasapolana. ⁴ Idi kasin kamin manlobwat, nilabsan mi ed Cyprus sin bandan di nalingban, tan maiab-abet din dagem. ⁵ Asi mi inagadang din baybay sin demang di probinsiya ay Cilicia ya Pamfilia, et sinmanglad kami ed Mira sin probinsiya ay Licia. ⁶ Say nanatngan Kapitan Julius si esa ay bapor ay napo ed Alexandria ay emey ed Italia, et say nanloganan mi. ⁷ Nan-in-inayad din logan mi, tan mapaligatan sin dagem, isonga nabayag asi kami patagen din ili ed Cnidus. Asi et pinmigma din dagem enggana si adi makakonit din bapor, isonga linoman mi din danen mi, et indan mi sin bandan di Creta ay nalingban ay malabas ed Salmone. ⁸ Ngem olay mo nanpapaigid kami ed Creta, napaligatan kami pay dedan enggana ay sinmawang kami sin makwani en Sigid ay Somangladan ay naisag-en sin ili ed Lasea.

⁹ Gapo ta nataktak kamis nabayag begew sin dagem, kaeegyat di manlogan si bapor, tan pinagpepewek. Isonga binagbagaan Pablo si daida ay nangwani, ¹⁰ “Iib-a, mo ipapati tako ay mangitoloy, ammok ay ad-adoy madadael sin kalga tako ya olay din nay bapor, yan wada abey matey.” ¹¹ Ngem din kapitan et adi na pinati din kanan Pablo, mo adi et din kanan di manmaniho ya din nakin bapor. ¹² Din kaad-adoan abe sin kalogan mi et layden da ay mangitoloy, tan baken sigid sidi si pantean di bapor sin pinagpepewek. Isonga kanan da en ipadas mi ay sangboten ed Fenix ay

esay ili ed Creta ta isdi koma di pantean mi sin pinagpepewek. Tan siged si somangladan, tan adi na sagangen din kapoan di dagem.

Din Pewek

¹³ Idi siya di, dinmateng di soyosoy ay napo sin abagatan, yan kanan da en mabalin et. Isonga ginoyod da ay inpasakyab din maikaw-it ay landok ay mangipasaldeng sin bapor, et pag kamin manlobwat ay man-iigid ed Creta. ¹⁴ Ngem baken nabayag, dinmateng et di mapges ay dagem ay napo sin namistongdon di Creta. ¹⁵ Naiseplit sin bapor, et maga polos di iyat da ay mansagang sin dagem. Isonga tinomlok da ay maidagem kami sin panturongana. ¹⁶ Idi dinmang mi din kitkittoy ay ili ed Cauda, inlogan mi din bangka ay ginoygoyod din bapor, tan nalingban kamis at-atik, ngem napaligatan kami pay dedan. ¹⁷ Nakdeng di, pinotipotan da din bapor si dakdake ay lobid ta adi mawasak tabla na. Inbaba da abe din layag* ta main-inayad ay maidagem din bapor, tan madanagan da tan mo maiponta sin kinmokoog ay darat sin demang di Sirtis. ¹⁸ Dowan et palalo di inyaat di dalloyon sin bapor, isonga sin kabigatana, inlogi da ay nangiwasit sin kalga ta yomap-ew. ¹⁹ Sin katlo na, inwasit da abe din mabidking ay maosal sin bapor. ²⁰ Idi inmey di piga ay agew ay adi mi inil-ila din agew ya tata-law dowan inweswes ay mandagem si mapges, namagay namnama mi ay lomsot kami.

* **27:17** Din layag, masde ya annawa ay lopot ay manalapa sin dagem ay mangipakonit sin bapor.

²¹ Nabayag abe ay adi mi polos nangnangan, et pinmika si Pablo yan kanana, “Gagait, mo doy ya pinati yo din inbagak ta adi tako koman tinaynan ed Creta, maga koma di nadadael ya naiwasit. ²² Ngem laton, adi kayo madisdismaya, tan maga polos di matey en datako. Din bapor anggoy di madadael. ²³ Tan ed labi, din Diyos ay day-dayawek ay nakin oka en sak-en et inbaa na di anghel ay en pinmika sin kad-ak ²⁴ ay nangwani, ‘Pablo, adi ka emegyat, tan masapol ay mabistigal ka sin sangoanan di Emperador. Manbegew abe en sik-a, seg-angan aben Diyos di kalogan mo, yan maga polos di matey en daida,’ kanan din anghel en sak-en. ²⁵ Tomoled kayo ngarud, ay iib-a, tan waday talek ko en Diyos ay dadlon matongpal din am-in ay inbaga na en sak-en. ²⁶ Ngem masapol et kayman ay maisadsad din bapor sin esa ay ili sin gawan di baybay.”

²⁷ Idi inmey di doway ay domingo sin nanlogian di pewek, naidagem kami pay laeng sin gawan di baybay ay Adriatic. Sin gawan di labi, nadlaw din man-ob-obla sin bapor ay omas-asag-en kami sin benget na. ²⁸ Lokden da pay din kalosong di danom, dowanpo ay depa pay laeng. Idi inmay-ayed kami si at-atik, linokod da kasin, yan sinpo ya lima ay depa. ²⁹ Say inmegyatan da tan mo et maisedpek din bapor sin bathato. Isonga inoy-oy da di opat ay landok ay maikaw-it sin likod di bapor ta say mangipasaldeng koma, asi da pag mankararag ta adi koman mabayag di pomataana. ³⁰ Asi et din da doy ay man-ob-obla sin bapor, layden da ay lomayaw. Isonga inoy-oy da din

bangka sin baybay ay agin papambal en masapol ay ilogan da di odom ay landok ta en da ibaba sin sagang di bapor. ³¹ Ngem kanan Pablo sin kapitan ya din sosoldado na, “Mo adi mantetee da dooy sin bapor, maga en dakayo di makalsot.” ³² Isonga kinsat din sosoldado din lobid ay mangipakod sin bangka ta ilayaw din dalloyon.

³³ Idi pomatpat-a, inpilit Pablo ta mangan da ay nangwani, “Nay et ay doway domingo ay adi kayo nangnangan si kosto, tan nasangaw kayos egyat yo. ³⁴ Isonga mangan kayo kod ta way ikileg yo ay mangilsot sin pewek ay nay. Adi kayo mandandanag, tan maga polos di matey en datako. Maga abey masakitan.” ³⁵ Pag nan alan di esa ay tinapay, et nan-iyaman en Diyos ay ililan da am-in. Asi na pag pit-ingen, et inlogi na ay mangan. ³⁶ Sin nangilaan das di, pinmigma di nemnem da, et nangan da abe. ³⁷ Din kabibilang mi am-in sin bapor et doway gasot ya pitopolo ya enem. ³⁸ Idi nakakan kami am-in, inwasit da din inkalga da ay bakakew ta masepsep ay yomap-ew din bapor.

Din Nadadaelan Di Bapor

³⁹ Idi pinmat-a, tinamang din man-ob-obla din benget di baybay. Adi da mailasin mo sino ay ili, ngem inila da ay nasoysoyoan ya nadardaratan din benget na, yan kanan da en siguro mabalin ay ipadan da din bapor sisi. ⁴⁰ Isonga kinsat da din lobid ay naik-et sin landok ta mataynan sin baybay, down da et aben obaden din lobid ay nananggen sin tabla ay mangiturong sin emeyan

di bapor. Asi da inpangato din layag ay wada sin sangon di bapor ta maidogos sin benget na.

⁴¹ Ngem asi et naidosnog din bapor sin kinmokoog ay darat, et dadlon naisagwed din sango na. Din likod na pay, tinopatopakan din dalloyon et matektekla.

⁴² Idi siya et di, layden din sosoldado ay mamse sin babalod ta say mamaga di manlangoy sin benget na ay lomayaw. ⁴³ Ngem inparit din kapitan, tan laydena ay matago si Pablo. Inbilina ay pomadtok din makalangoy sin baybay ta mangonona da ay emey sin benget na, ⁴⁴ downan pay omonod di odom ay nanlologan sin tabla ya odom ay kaiw ay napo sin bapor. Et siya di di inyat mi am-in ay nangilsot sin dalloyon ay dinmateng sin benget na.

28

Din Kawadan Pablo Ed Malta

¹ Idi sinmawang kami sin benget na, say nangammoan mi ay Malta di ngadan din ili ay sinmawangan mi. ² Din omilis di yan sigesiged di inyat da en dakami. Tinmago das nan-anidoan mi, tan man-od-odan et somkaw. ³ Si Pablo et nansinop si maitongo. Ngem idi inpeey na sin apoy, kabela di eweg ay waday gita na, et kinat na din takkay na ay pinolipolana. ⁴ Idi inilan din omili din eweg ay maon-onanat sin takkay na, nan-asibaga da en, “Pinomses biyag samet dedan, tan olay mo inlosot na din baybay, dinosan di adi kaila met laeng, tan doy et ay naisokat din eweg.” ⁵ Ngem kaiwalgi si Pablo sin eweg sin apoy, et maga di napasamak en sisya. ⁶ Namnamaen da ay

lomat-ed din takkay na ono matokang ay matey, ngem idi sinsin-ed das nabayag yan magay inil-ila das napasamak, binaliwan dan nemnem da ay nangwani, “Diyos baw adis sisya.”

⁷ Wada pay sin sag-en di sinmangladan mi ay doy di dagan Publius ay gobernador di ili. In-pasgep nas dakami sin beey na, et say nantean mis tolo ay agew. ⁸ Naitompong ay nansakit din aman Publius ay manpodot ya mandisinteri. En pinasyal Pablo, et idi nakakararag, kinapay nas sisya et nailatonan ay dagos. ⁹ Idi naammoan din naamag en sisya, inmey am-in din odom ay mansaksakit sin ili ay doy en Pablo, et inagasanan daida. ¹⁰ Isonga ad-adoy siked ay insagot da en dakami, et sin kinmaan mi, in-ali da abe din am-in ay masapol mi sin panbiyahan mi.

Din Sinmawangan Da Pablo Ed Roma

¹¹ Nantetee kami ed Malta si tolo ay bowan, asi kami pay manlogan si bapor ay napo ed Alexandria ay nantetees di sin pinagpepewek. Din malka na et din Singin ay Diyos.* ¹² Inmey kami ed Siracusa, et toloy agew mis di. ¹³ Asi kami kasin nanlobwat ay emey ed Regium. Sin napat-aana pay, inlogi na ay nandagem sin napoan mi, isonga nanlobwat kami kasin, et sin kasin mapat-a, in-mabot kami ed Puteoli. ¹⁴ Dinatngan mis di di iib-a mi ay mamati en Jesus, et inpakodan das dakami ta makitee kami en daida si esa ay domingo. Pag kami et mandad-an ay emey ed Roma. ¹⁵ Idi nadamag din aag-i mi ay mamati ed Roma ay

* **28:11** Din singin ay diyos ay da Castor en Pollux et daida din didiyos ay daydayawen di man-oblas bapor ed idi.

emey kamis di, addawi di dinan da ay en inmabat. Di odom et inmabat da sin markitan ed Appius, di odom pay, sin makwani en Tolo ay Hotel.† Sin nangilaan Pablo en daida, nan-iyaman en Diyos ya pinmigma di nemnem na.

¹⁶ Somawang kami pay ed Roma, inpabolos din tuturay ay man-abang si Pablo si esa ay beey ay es-esay soldado di manilib en sisya.

Din Nakingalatan Pablo Sin Judio Ed Roma

¹⁷ Idi inmey di toloy agew, inpaayag Pablo din papangolon di Judio ay wada ed Roma. Idi nasinop da, kanana en daida, “Aag-i, magay basol ko sin iib-a tako ay Judio. Maga abe di inamag ko ay kontran di ogalin di aap-o tako. Ngem dinom-pap da pay dedan ed Jerusalem, et inmipolang da sin Romano. ¹⁸ Din Romano pay, idi binistigal das sak-en, layden da ay omibolos, tan inammoan da ay magay inamag ko si omanay si pamsean da en sak-en. ¹⁹ Ngem asi et sinigaan din iib-a tako ay Judio, isonga kapilitan ay in-apilok din kasok sin Emperador. Adiak pay idarum si daida. Sak-en a di maidarum. ²⁰ Et siya di di begew ay nangi-paayagak en dakayo, ta man-asiila ya manngalat tako, tan laydek ay ipaammo en dakayo din kosto ay poon di nabalodak sin kadina ay nay. Maipoon sin pammatik sin namnamaen tako ay Israelita.”

²¹ Asi da pag kanan, “Maga di inawat mi ay solat si napo ed Judea maipanggep en sik-a. Olay abe din iib-a tako ay napos di, maga di insodsod ono

† **28:15** Din markitan ed Appius et emey ay pitopolo ay kilometro di kaaddawi na ed Roma. Ed Tolo ay Hotel pay, limapolo ya tolo ay kilometro di kaaddawi na.

dinaddad-at das lawa ay inamag mo. ²² Ngem ammo mi pay et ay palawlawen di ipogaw sin kailili din iib-am ay somolsolot en Jesus, isonga layden mi pay ay dengngen mo sino di wada sin nemnem mo.”

²³ Pag dan tolagen di agew ay kasin dan pangangalatan. Idi dinmateng din agew ay sana, ad-ad-ado da di inmey sin kad-an Pablo. Et inlogi na sin agsapa enggana sin nalabi ay nangilawlawag ya nangipaneknek si maipanggep sin panturayan Diyos. Inlawlawag na abe din insolat Moses ya din odom ay mamadto maipanggep sin Messias ta awisena komas daida ay mamati en Jesus. ²⁴ Wada da di naawis sin inbagbaga na, ngem di odom pay et adi da namati. ²⁵ Isonga sin kinmaan da, nagogodwa da ya nansongbat da. Ngem sin daan dan komaanan, kanan Pablo ay nangilongbos, “Tet-ewa adi din inpaisolat di Ispirito Santo sin mamadto ay si Isaias maipanggep sin apo tako, tan kanana en Isaias,

²⁶ ‘En ka ibaga sin ipogaw ay sana: Olay denggedengngen yo, adi yo maawatan, ya olay isin-esin-eng yo, adi yo aben maimatonan. Siya di di ibagam en daida, ²⁷ tan din ipogaw ay sana et enggay kinmenteg di nemnem da. Tetewengen da din tet-ewa dowan da aben mankikimit tan into et mo makaila, makadnge ya makaawat da yan sangoen das sak-en ta agasak si daida,†

kanan din naisolat ay kalin Diyos. ²⁸ Isonga laydek ay ipammo en dakayo ay wada da di inbaan Diyos ay en nangibaga sin Gentil si maipanggep

† 28:27 Isaias 6:9-10.

si iyat na ay mangisalakan sin ipogaw, yan mo daida pay et patien da.” ²⁹ [Sin nangwanianas di, kinmaan din Judio ay palalo di pansosongbatan da.]§

³⁰ Dowa ay tawen di nantetean Pablo sin beey ay inabanganas di ed Roma, dowanan pinaspasgep di am-in ay en namasyal en sisya. ³¹ Natoled ay nangikaskasaba ya nangit-itdo si maipanggep sin panturayan Diyos ya si Apo Jesu Cristo, yan maga di nangiparit en sisya. Siya et sa.

§ 28:29 Din versikulo ay nay et maga sin kaad-adoan ay manuskrito sin Griego.

Kankanaey Bible
The Holy Bible in the Kankanaey language of the
Republic of the Philippines

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators of Canada, Inc.

Language: Kankanaey

Translation by: Wycliffe Bible Translators of Canada, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019

287e9051-f62a-52c2-b51a-3c821ef89a36